

Sprawozdanie z działalności Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach za 2024 rok

WFOŚiGW w KATOWICACH

Zatwierdzone uchwałą Rady Nadzorczej nr 40/2025
z dnia 15.04.2025 roku

SPIS SKRÓTÓW.....	1
I. WPROWADZENIE.....	2
II. PLAN DZIAŁALNOŚCI NA 2024 ROK.....	5
1. PLAN FINANSOWY NA 2024 ROK	5
1.1. PRZYCHODY.....	5
1.2. KOSZTY.....	7
2. KIERUNKI WYDATKOWANIA ŚRODKÓW FINANSOWYCH	10
III. DZIAŁALNOŚĆ ORGANÓW STATUTOWYCH FUNDUSZU	13
1. RADA NADZORCZA.....	13
2. ZARZĄD I BIURO FUNDUSZU.....	15
3. WSPÓŁDZIAŁANIE Z ADMINISTRACJĄ PUBLICZNĄ I ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI	18
3.1. WSPÓŁPRACA Z SAMORZĄDAMI I ADMINISTRACJĄ PUBLICZNĄ	18
3.2. KONTAKTY Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI, DZIAŁALNOŚĆ INFORMACYJNA FUNDUSZU.....	20
IV. PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO	23
1. PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2014-2020	23
1.1. WDRAŻANIE PROGRAMU OPERACYJNEGO INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2014-2020	23
1.2. KONTROLA W RAMACH PROGRAMU OPERACYJNEGO INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2014-2020.....	25
2. REALIZACJA „PROJEKTU DORADZTWA ENERGETYCZNEGO”	25
V. PROGRAMY REALIZOWANE W RAMACH UMÓW UDOSTĘPNIENIA ŚRODKÓW PRZEZ NARODOWY FUNDUSZ	28
1. PROGRAM PRIORYTETOWY „CZYSTE POWIETRZE”	28
2. PROGRAM POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA W NAJBARDZIEJ ZANIECZYSZCZONYCH GMINACH - PILOTAŻ.....	30
3. OGÓLNOPOLSKI PROGRAM FINANSOWANIA SŁUŻB RATOWNICZYCH CZĘŚĆ 1) DOFINANSOWANIE ZAKUPU SPECJALISTYCZNEGO SPRZĘTU WYKORZYSTYWANEGO W AKCJACH RATOWNICZYCH	30
4. OGÓLNOPOLSKI PROGRAM REGENERACJI ŚRODOWISKOWEJ GLEB POPRZEZ ICH WAPNOWANIE	31
5. OGÓLNOPOLSKI PROGRAM FINANSOWANIA USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST	32
6. PROGRAM „MOJA WODA”	32
7. PROGRAM PRIORYTETOWY „AGROENERGIA CZĘŚĆ 1) MIKROINSTALACJE, POMPY CIEPŁA I TOWARZYSZĄCE MAGAZYNY ENERGII”	33
8. PROGRAM PRIORYTETOWY „CIEPŁE MIESZKANIE”	34
9. PROGRAM REGIONALNEGO WSPARCIA EDUKACJI EKOLOGICZNEJ.....	35
10. PROGRAM ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU CZĘŚĆ 2) USUWANIE SKUTKÓW POWODZI 2024 R.	35
VI. GOSPODAROWANIE ŚRODKAMI FINANSOWYMI FUNDUSZU W 2024 ROKU	36
1. BILANS.....	36
2. RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	37
VII. STRUKTURA FINANSOWANIA ZADAŃ.....	39
1. STRUKTURA WPŁYWÓW I WYDATKÓW.....	39
2. WYPŁATY ZE ŚRODKÓW FUNDUSZU, NARODOWEGO FUNDUSZU, FENIKS ORAZ W RAMACH PROGRAMU OPERACYJNEGO INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO	41
3. FORMY FINANSOWANIA.....	45
3.1. FINANSOWANIE BEZZWROTNE	45
3.1.1. Dotacje i przekazanie środków	46

3.1.2. Umorzenia udzielonych pożyczek.....	47
3.1.3. Nagrody za działalność	47
3.2. FINANSOWANIE ZWROTNE	48
4. NADZÓR WŁAŚCICIELSKI	49
5. POMOC PUBLICZNA	49
6. WYDATKI MAJĄTKOWE WŁASNE	50
VIII. WNIOSKI I UMOWY O DOFINANSOWANIE ZADAŃ.....	52
1. WNIOSKI O DOFINANSOWANIE ZADAŃ.....	52
2. ZAWARTE UMOWY	53
2.1. UMOWY DOTACJI, PRZEKAZANIA ŚRODKÓW I POŻYCZEK.....	53
2.2. UMOWY UMORZENIA POŻYCZEK	54
2.3. UMOWY W RAMACH BANKOWYCH LINII KREDYTOWYCH.....	54
IX. EFEKTY EKOLOGICZNE I RZECZOWE Z UMÓW ZAWARTYCH W 2024 ROKU	55
1. OCHRONA ATMOSFERY	55
2. GOSPODARKA ODPADAMI I OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI.....	56
3. OCHRONA PRZYRODY	56
4. EDUKACJA EKOLOGICZNA	58
5. OCHRONA WÓD, ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU I GOSPODARKA WODNA.....	58
6. ZAPOBIEGANIE POWAŻNYM AWARIOM I ZAGROŻENIOM ŚRODOWISKA	59
7. ZARZĄDZANIE ŚRODOWISKOWE W REGIONIE	59
8. PROFILAKTYKA ZDROWOTNA	59
X. NAJWAŻNIEJSZE ZADANIA ZAKOŃCZONE W 2024 ROKU	69
1. OCHRONA ATMOSFERY	69
2. GOSPODARKA ODPADAMI I OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI.....	69
3. OCHRONA PRZYRODY	70
4. EDUKACJA EKOLOGICZNA	71
5. OCHRONA WÓD, ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU I GOSPODARKA WODNA.....	72
XI. KONTROLA REALIZACJI ZAWARTYCH UMÓW	73
XII. SPIS TABEL	76
XIII. SPIS RYSUNKÓW.....	78
XIV. SPIS ZAŁĄCZNIKÓW	79

SPIS SKRÓTÓW

FEnIKS	Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027
Fundusz	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach
KPO	Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększenia Odporności
Narodowy Fundusz	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
Plan działalności	Plan działalności Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach
Plan finansowy	Roczny Plan Finansowy Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach
POIiŚ	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
Rada Nadzorcza	Rada Nadzorcza Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach
s.r.w.	Stopa redyskonta weksli
Zasady	Zasady udzielania dofinansowania ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach
Zarząd	Zarząd Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach

I. WPROWADZENIE

Prawne i finansowe podstawy działalności Funduszu wyznacza ustawa Prawo ochrony środowiska, ustawa o finansach publicznych, ustawa o rachunkowości, rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie gospodarki finansowej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie trybu działania organów wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Jako samorządowa osoba prawna Fundusz skutecznie pełnił rolę finansowego instrumentu realizacji polityki ekologicznej państwa w połączeniu ze spełnieniem oczekiwań regionalnej społeczności. Fundusz realizował swoją misję, uczestnicząc w rozwiązywaniu problemów związanych z ochroną środowiska na poziomie lokalnym, regionalnym, a także ponadregionalnym.

Celem generalnym Funduszu jest zapewnienie systematycznej i trwałej poprawy stanu środowiska w województwie śląskim oraz zachowanie i przywracanie na jego obszarze terenów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych. Wyznaczone w Strategii zadania dla poszczególnych celów operacyjnych znalazły uszczegółowienie w Planie działalności, który precyzyjnie i odpowiednio do aktualnej sytuacji prawnej oraz finansowej identyfikował działania Funduszu. Jasno określone cele Funduszu oraz przejrzyste zasady finansowania zachęcały samorządy i inwestorów do działań poprawiających jakość środowiska w regionie. W Sprawozdaniu z działalności Funduszu dokonany został przegląd realizowanych w 2024 roku działań i priorytetów oraz poziom osiągnięcia wskaźników finansowych i ekologicznych będący elementem monitoringu wdrażania Strategii.

Realizacja celów strategicznych i operacyjnych Funduszu przebiegała w ramach wdrożonego i stale doskonalonego zintegrowanego systemu zarządzania jakością i środowiskowego, zorganizowanego według wymagań międzynarodowych norm: ISO 9001, ISO 14001 i rozporządzenia w sprawie Europejskiego Systemu Ekozarządzania i Audytu (EMAS) oraz systemu przeciwdziałania zagrożeniom korupcyjnym.

Podobnie jak w latach poprzednich Fundusz w 2024 roku wspierał działania na rzecz zrównoważonego rozwoju regionu zgodnie z polityką ochrony środowiska państwa i województwa poprzez preferencyjne dofinansowanie przedsięwzięć realizujących cele długookresowe i krótkookresowe zapisane w wojewódzkim programie ochrony środowiska oraz zapewniających absorpcję środków unijnych dla osiągnięcia w województwie śląskim stanu środowiska wynikającego z członkostwa Polski w Unii Europejskiej.

W ramach wspierania działań osób fizycznych w zakresie ograniczenia niskiej emisji na terenie województwa śląskiego Fundusz realizował Program „Czyste Powietrze”, Program „Agroenergia Część 1) Mikroinstalacje, pompy ciepła i towarzyszące magazyny energii”, jak również Program „Ciepłe Mieszkanie” (wsparcie osób fizycznych w lokalach mieszkalnych znajdujących się w budynkach wielorodzinnych). W zakresie dotyczącym ochrony zasobów wody Fundusz realizował Program „Moja Woda” uwzględniający zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych oraz Program „Przydomowa oczyszczalnia” na realizację zadań polegających na zakupie i montażu przydomowych oczyszczalni ścieków.

W 2024 roku w zakresie wykonywania zadań wynikających z realizacji Programów Priorytetowych zawarte zostały umowy ze środków udostępnionych przez Narodowy Fundusz oraz środków Unii Europejskiej w wysokości 1 195 055 tys. zł.

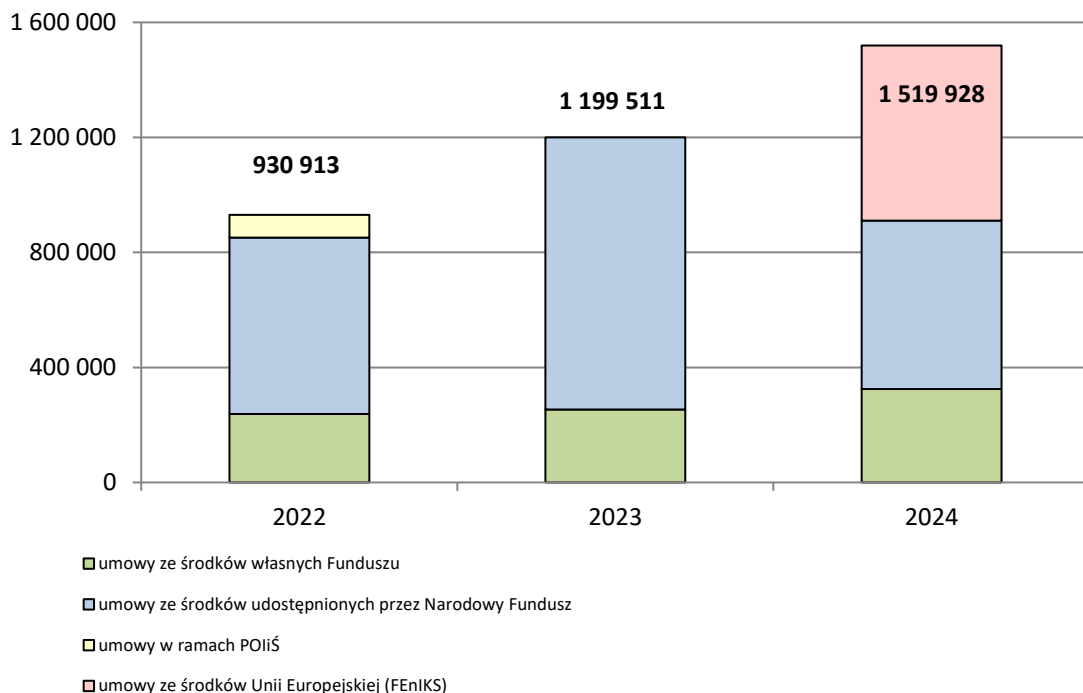
Fundusz w 2024 roku aktywnie uczestniczył we wdrażaniu środków unijnych w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko w ramach perspektywy 2014-2020. W dniu 18 grudnia 2014

roku została zawarta z Ministrem Gospodarki umowa w sprawie systemu realizacji Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020 na mocy, której powierzono Funduszowi funkcję Instytucji Wdrażającej dla Działania 1.7 „Kompleksowa likwidacja niskiej emisji na terenie województwa śląskiego”. Do końca 2024 zakończono 186 projektów. W 2024 roku podpisano 15 aneksów do umów o dofinansowanie. Spośród umów zawartych w latach poprzednich, w 2024 roku żadna umowa nie została wypowiedziana.

Ze środków własnych Funduszu w 2024 roku udzielono dofinansowania z tytułu zawartych umów na kwotę 324 873 tys. zł, o 70 833 tys. zł więcej niż w 2023 roku.

Rys. 1 Łączna pomoc udzielona na dofinansowanie zadań w latach 2022-2024 z tytułu zawartych umów [w tys. zł]

W 2024 roku dofinansowanie zadań przez Fundusz odbywało się na warunkach preferencyjnych w odniesieniu do: udziału środków finansowych Funduszu w kosztach kwalifikowanych zadań, wysokości oprocentowania i okresu spłaty pożyczek oraz wysokości umorzeń.

Kapitał Funduszu, zgromadzony na przestrzeni lat, umożliwia stałe finansowanie działań na rzecz ochrony środowiska. Odpowiednia równowaga między pożyczkami (dofinansowanie zwrotne) a dotacjami (bezwrotne wsparcie) pozwala na efektywne zarządzanie środkami. Doświadczenie, stabilne przychody, jasne i przyjazne procedury oraz odpowiednio przygotowana kadra pracownicza - to wszystko stanowi podstawę wiarygodności i stabilności działania Funduszu.

Fundusz udzielał dofinansowania zgodnie z:

- Listą przedsięwzięć priorytetowych planowanych do dofinansowania ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach na 2024 rok;
- Zasadami udzielania dofinansowania ze środków WFOŚiGW w Katowicach;
- Kryteriami wyboru przedsięwzięć finansowanych ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.

W 2024 roku Fundusz działał w oparciu o ustawę Prawo ochrony środowiska, ustawę o finansach publicznych oraz wytyczne zawarte w następujących dokumentach programowych:

- Polityce ekologicznej państwa 2030 - strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej;
- Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.);
- Polityce Surowcowej Państwa 2050;
- Krajowym Planie na Rzecz Energii i Klimatu na lata 2021-2030;
- Polskiej strategii wodorowej do roku 2030 z perspektywą do 2040 roku;
- Polityce energetycznej Polski do 2040 roku;
- Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032;
- Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych;
- Planach gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy;
- Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”;
- Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Województwa Śląskiego;
- Programie ochrony środowiska dla województwa śląskiego;
- Strategii działania Funduszu na lata 2021-2024;
- Wspólnej strategii działania Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2021-2024;
- Programie Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027;
- Planie gospodarki odpadami dla województwa śląskiego;
- Programie usuwania azbestu z terenu województwa śląskiego do roku 2032;
- Programie ochrony powietrza dla województwa śląskiego;
- Polityce gospodarki niskoemisyjnej dla Województwa Śląskiego. Regionalnej polityce energetycznej do roku 2030;
- Uchwale nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 roku w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw;
- Strategii Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030;
- Programie Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS).

II. PLAN DZIAŁALNOŚCI NA 2024 ROK

Plan działalności na 2024 rok został opracowany w oparciu o ustawę Prawo ochrony środowiska i został przyjęty uchwałą Rady Nadzorczej nr 196/2023 z dnia 24.11.2023 roku. W trakcie roku plan był zmieniany uchwałami Rady Nadzorczej: nr 54/2024 z dnia 18.04.2024 roku, nr 72/2024 z dnia 28.05.2024 roku, nr 107/2024 z dnia 25.07.2024 roku, nr 139/2024 z dnia 19.09.2024 roku oraz nr 154/2024 z dnia 31.10.2024 roku. Zmiany w Planie działalności na 2024 rok dotyczyły zarówno zmian w planie finansowym stanowiącym załącznik do planu działalności, jak i zmian kwot w poszczególnych kierunkach wydatkowania środków finansowych na 2024 rok.

1. PLAN FINANSOWY NA 2024 ROK

Roczny Plan Finansowy na 2024 rok został opracowany zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie gospodarki finansowej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, z uwzględnieniem założeń przyjętych w Strategii działania Funduszu na lata 2021-2024 oraz aktualnej sytuacji finansowej Funduszu.

Fundusz prowadzi samodzielną gospodarkę finansową, pokrywając z posiadanych środków i uzyskiwanych wpływów: wydatki na finansowanie zadań określonych w ustawie Prawo ochrony środowiska oraz koszty działalności. Wykonanie Planu finansowego za 2024 rok przedstawia się następująco:

Stan funduszu na początek 2024 roku wyniósł:	1 337 799 tys. zł
podstawowymi składnikami majątku były:	
• należności z tytułu udzielonych pożyczek	984 396 tys. zł
• udziały i akcje	13 929 tys. zł
• środki pieniężne	406 777 tys. zł
• zobowiązania	-80 396 tys. zł

1.1. PRZYCHODY

Przychody Funduszu w roku 2024 przedstawiają się następująco:

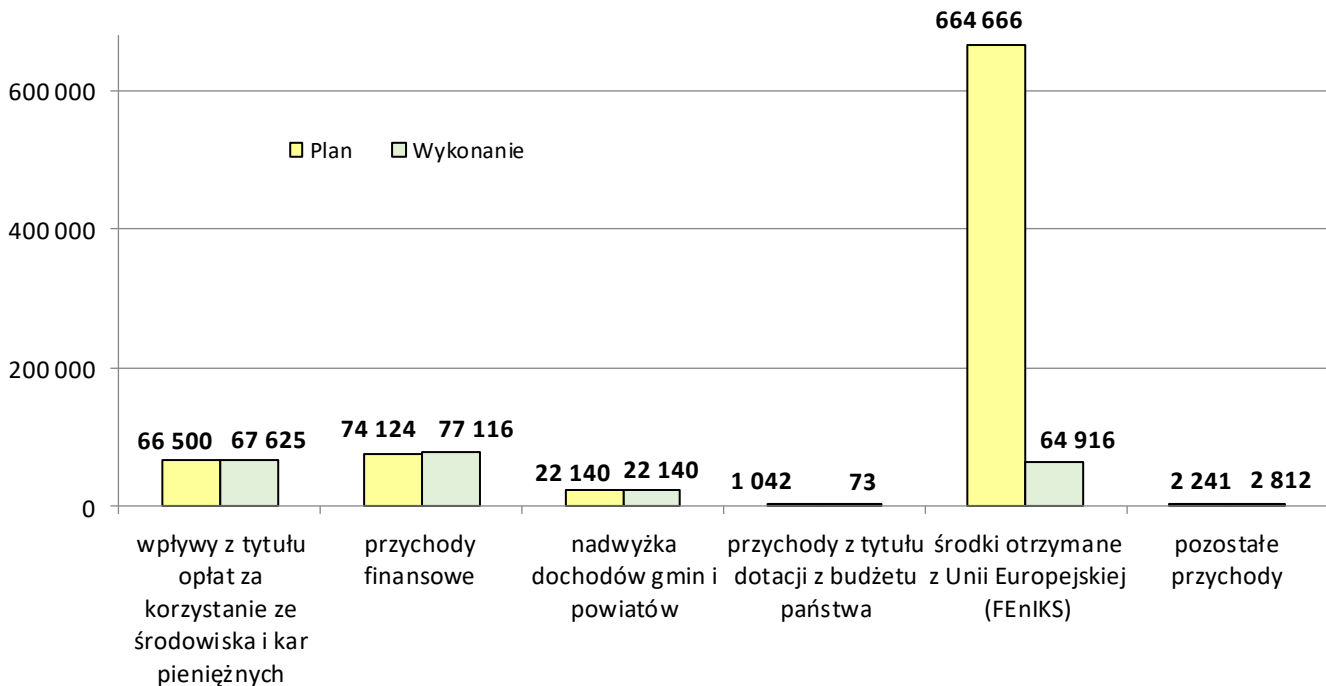
Tabela nr 1 Plan i wykonanie przychodów Funduszu w 2024 roku [w tys. zł]

Lp.	Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie
1	Wpływy z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych	66 500	67 625
2	Nadwyżka dochodów gmin i powiatów	22 140	22 140
3	Przychody z tytułu dotacji z budżetu państwa	1 042	73
4	Przychody finansowe	74 124	77 116
5	Środki otrzymane z Unii Europejskiej (FEnIKS)	664 666	64 916

6	Pozostałe przychody	2 241	2 812
Razem		830 713	234 682

Rys. 2 Plan i wykonanie przychodów Funduszu za 2024 rok [w tys. zł]

Przychody Funduszu w 2024 roku wyniosły 234 682 tys. zł i stanowiły 28 % w stosunku do planowanych przychodów. Niski wskaźnik wykonania wynika z zakresu środków otrzymanych z Unii Europejskiej i nie ma negatywnego wpływu na działalność Funduszu. W 2024 roku Fundusz przystąpił do realizacji Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze” w ramach projektu grantowego Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027– Priorytet FENX.01 Wsparcie sektorów energetyka i środowisko z Funduszu Spójności: Działanie FENX.01.01. Efektywność energetyczna zwanego dalej FEnKS. Umowa FEnKS przewiduje dofinansowanie w kwocie do 710.000 tys. zł w tym 663 466 tys. zł na finansowanie grantów przekazywanych beneficjentom końcowym, które w 100% stanowią koszt kwalifikowany projektu. Specyficzną cechą Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze” jest możliwość rozliczenia poniesionych kosztów przez beneficjenta końcowego i złożenia wniosku o płatność już w dacie zawarcia umowy, która przewiduje 30- dniowy termin płatności poprawnie rozliczonych kwot. W konsekwencji Roczny Plan Finansowy Funduszu musi przewidywać plan wydatków odpowiedni do planu zawierania umów z beneficjentami programu (zaciągania zobowiązań). Jednocześnie jednak beneficjenci programu składają wnioski o płatność w granicach czasowych przewidzianych w Programie (beneficjent ma 90 dni na złożenie wniosku o płatność od upływu terminu na realizację przedsięwzięcia, który maksymalnie wynosi 36 miesięcy), co determinuje realizację kosztów kwalifikowanych po stronie Funduszu i tym samym przychodów wykazywanych w planie pod pozycją *Środki otrzymane z Unii Europejskiej*. Faktyczne wykonanie tej pozycji w 2024 rok wyniosło 64 916 tys. zł.

Przychody finansowe stanowiły kolejną pozycję w przychodach ogółem Funduszu. W 2024 roku wyniosły one 77 116 tys. zł (104 % planu). Składały się na nie przychody z tytułu:

- oprocentowania udzielonych pożyczek – 51 251 tys. zł;
- oprocentowania wolnych środków;
- pozostałych przychodów.

Kolejną pozycję stanowiły *przychody z opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych* – 67 625 tys. zł (102 % planu). Wysokość przychodów z tego tytułu była na zbliżonym poziomie do wykonania roku poprzedniego.

W 2024 roku Fundusz uzyskał przychody z *nadwyżki dochodów gmin i powiatów z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych* w wysokości 22 140 tys. zł. Nadwyżkę przekazały Gminy: Knurów, Pawonków, Poczesna oraz Jastrzębie-Zdrój.

Przychody z tytułu dotacji z budżetu państwa w ramach pomocy technicznej Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko dla Funduszu jako Instytucji Wdrażającej wyniosły w 2024 roku 73 tys. zł (7% planu). Uzyskane środki stanowiły refundację poniesionych przez Fundusz kosztów kwalifikowanych jedynie za IV kwartał 2023 roku. Z przyczyn niezależnych od Funduszu nie została zawarta umowa dotycząca wsparcia wynagrodzeń sektora energetyka na 2024 rok. W związku z powyższym Fundusz nie uzyskał przychodów z tego tytułu.

Pozostałe przychody wyniosły w 2024 roku 2 812 tys. zł. Na tę kwotę składały się uzyskane z Narodowego Funduszu przychody z przeznaczeniem na pokrycie kosztów obsługi zadań ponoszonych przez Fundusz, związanych z realizacją przedsięwzięć dofinansowanych w formie dotacji w ramach wdrażania Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”. Przychody w tym zakresie wyniosły 1 195 tys. zł. Dodatkowo kwota pozostałych przychodów obejmowała między innymi zwroty z rozliczeń dotacji i umorzeń pożyczek oraz refundację wydatków Funduszu związanych z realizacją projektu pn.: „Projekt Doradztwa Energetycznego”.

1.2. KOSZTY

Koszty Funduszu w roku 2024 przedstawiają się następująco:

Tabela nr 2 Plan i wykonanie kosztów Funduszu w 2024 roku [w tys. zł]

Lp.	Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie
1	Dotacje, w tym finansowane ze środków Unii Europejskiej (FEnIKS)	751 031	120 541
2	Środki przekazywane państwowym jednostkom budżetowym za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa	26 694	19 338
3	Umorzenia pożyczek	32 000	26 242
4	Nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej	550	514
5	Koszty działalności organów i biura	58 856	48 035
6	Koszty finansowe	5 474	1 747

7	Pozostałe koszty operacyjne	505	86
Razem		875 110	216 503

Koszty Funduszu w 2024 roku wyniosły 216 503 tys. zł, co stanowiło 25% w stosunku do wielkości planowanej. Podobnie jak po stronie przychodów elementem, który w istotny sposób wpłynął na poziom wykonania planu oraz porównanie do lat wcześniejszych była konieczność ujęcia w planie kosztów dotacji finansowanych z Unii Europejskiej w ramach FEnIKS. W dotacjach inwestycyjnych ujęte po stronie planu i wykonania zostały przedsięwzięcia realizowane w ramach Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze” finansowane z Programu FEnIKS. Po stronie planu zabezpieczona została cała kwota wynikająca z zawartej z Narodowym Funduszem umowy o dofinansowanie. Natomiast kosztem Funduszu w 2024 roku były tylko kwoty całkowicie rozliczone przez beneficjentów, które wyniosły w 2024 roku 64 913 tys. zł.

Poza dotacjami finansowanymi ze środków Unii Europejskiej, dotacje ze środków własnych Funduszu wyniosły w 2024 roku odpowiednio:

- dotacje na cele bieżące 25 050 tys. zł;
- dotacje na cele inwestycyjne 30 578 tys. zł.

W oparciu o zobowiązania z podpisanych umów mające odzwierciedlenie w Listach zadań państwowych jednostek budżetowych zakwalifikowanych do dofinansowania ze środków Funduszu na 2024 rok kwota *środków przekazywanych państwowym jednostkom budżetowym za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa* wyniosła 19 338 tys. zł.

W 2024 roku kwota *umorzeń pożyczek* wyniosła 26 242 tys. zł i była wyższa od poziomu udzielonych umorzeń w roku poprzednim.

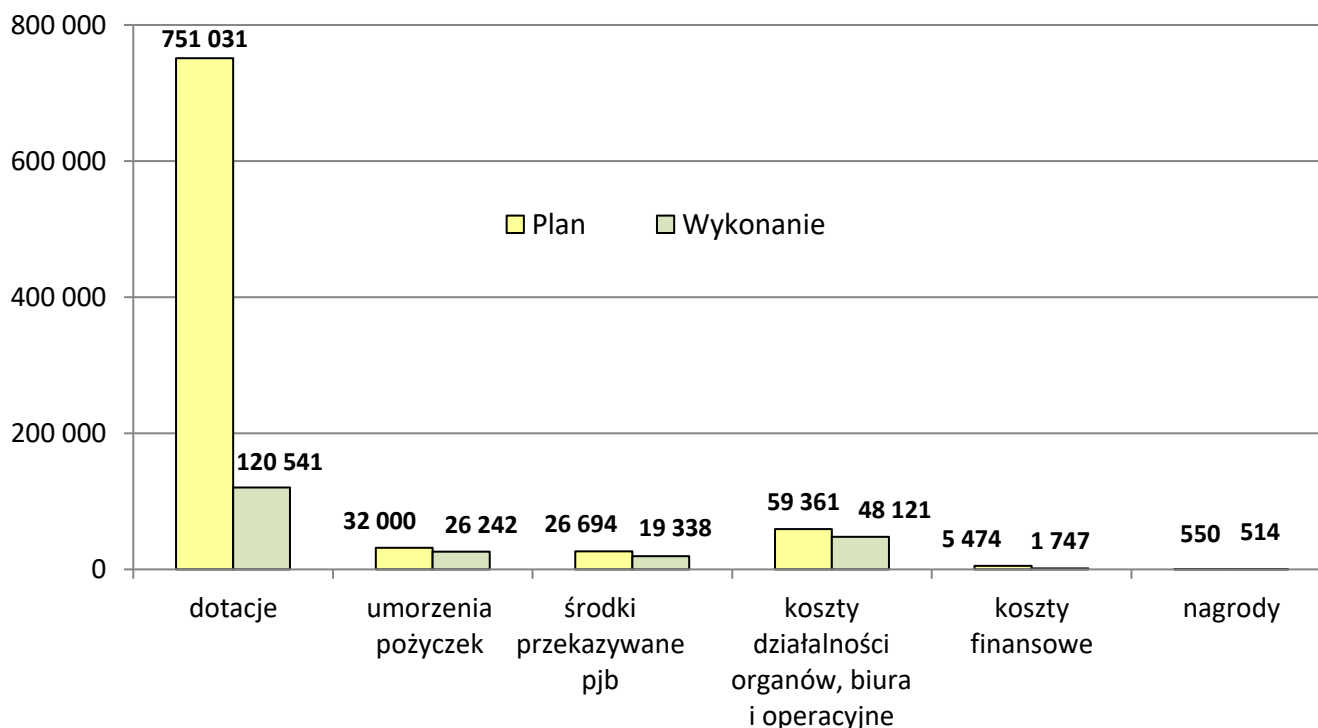
Na *nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej niezwiązaną z wykonywaniem obowiązków pracowników administracji rządowej i samorządowej* w 2024 roku przeznaczone zostały środki w wysokości 514 tys. zł.

W 2024 roku *koszty działalności organów i biur* Funduszu wyniosły 48 035 tys. zł. Są to przede wszystkim koszty wynagrodzeń i składek od nich naliczanych (37 944 tys. zł).

Koszty finansowe za 2024 rok wyniosły 1 747 tys. zł. Kwota ta obejmowała przede wszystkim odpisy aktualizujące wartość akcji, które posiada Fundusz.

Pozostałe koszty operacyjne na koniec 2024 roku wyniosły 86 tys. zł i dotyczyły między innymi kosztów związanych z likwidacją Spółki „Ekofol II” S.A., windykacji należności trudnościąagalnych oraz pozostałych kosztów.

Rys. 3 Plan i wykonanie kosztów Funduszu za 2024 rok [w tys. zł]

Stan funduszu na koniec 2024 roku wyniósł:	1 355 978 tys. zł
• należności z tytułu udzielonych pożyczek	942 790 tys. zł
• środki pieniężne	555 645 tys. zł
• udziały i akcje	15 036 tys. zł
• zobowiązania	-164 659 tys. zł

Stan środków pieniężnych na koniec 2024 roku był wyższy od planowanego o 248 268 tys. zł. Obejmował on także między innymi: środki Narodowego Funduszu w wysokości 36 629 tys. zł, które zostały przekazane zaliczkowo do Funduszu między innymi na realizację Programów Priorytetowych „Czyste Powietrze”, „Moja Woda”, „Ciepłe Mieszkanie” oraz środki przekazane zaliczkowo w ramach Programu FEnIKS w wysokości 67 559 tys. zł. Zobowiązania z tytułu zawartych umów na dzień 31.12.2024 roku do wypłaty w roku 2025 i latach kolejnych wynoszą 941 343 tys. zł.

Wydatki majątkowe własne Funduszu wyniosły w 2024 roku 182 tys. zł. Szczegóły dotyczące tego obszaru zostały szerzej opisane w rozdziale VII Sprawozdania z działalności.

Wydatki poniesione na zakupy inwestycyjne własne nie zmniejszają stanu funduszu na koniec roku.

Sprawozdanie z wykonania Rocznej Planu Finansowego Funduszu za 2024 rok przedstawione jest w załączniku nr 1.

Konstrukcja planu finansowego zgodna z rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie gospodarki finansowej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej nie pozwala na przedstawienie pełnego obrazu gospodarki finansowej Funduszu. Układ planu finansowego nie zawiera informacji odzwierciedlających istotną formę działalność Funduszu związaną z pożyczkowym finansowaniem ochrony środowiska, dlatego

w rozdziale VII przedstawiono pełny obraz źródeł i wielkość środków finansowych pozostających w jego dyspozycji.

2. KIERUNKI WYDATKOWANIA ŚRODKÓW FINANSOWYCH

W Planie działalności na 2024 rok uwzględniony został podział wsparcia finansowego Funduszu w formie pożyczek, dotacji i przekazania środków państwowym jednostkom budżetowym na poszczególne kierunki ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Plan działalności sformułowany został zgodnie z zapotrzebowaniem zgłoszonym przez wnioskodawców.

W ramach wspomaganie działań na rzecz ochrony atmosfery zaplanowano dofinansowanie w wysokości 220 102 tys. zł. W tym zakresie w 2024 roku wypłacono środki w łącznej wysokości 139 425 tys. zł (63% planu).

Kontynuowane były działania realizowane przez gminy w zakresie obszarowych programów ograniczenia emisji. Kolejne gminy z terenu województwa śląskiego, a także przedsiębiorcy i inne podmioty uzyskały dofinansowanie na modernizację systemów grzewczych, modernizację oświetlenia, termoizolację obiektów, zarówno mieszkalnych jak i biurowych, hal produkcyjnych, obiektów użyteczności publicznej oraz zabudowę źródeł energii odnawialnej.

W 2024 roku udzielono także dofinansowania na przedsięwzięcia polegające na termomodernizacji budynków, w tym z zastosowaniem OZE, z terenu województwa śląskiego w ramach: Programu "Poprawa Jakości Powietrza w obiektach użyteczności publicznej zlokalizowanych w województwie śląskim" oraz Programu „50 kW na start” wspierającego przedsięwzięcia z zakresu odnawialnych źródeł energii (instalacji fotowoltaicznych) dla przedsiębiorców. Programy cieszyły się dużym zainteresowaniem. Dodatkowo w 2024 roku uruchomione zostały Programy: „Zamień piec na sieć”, wspierający przedsięwzięcia polegające na zabudowie przyłącza dla budynków lub źródła OZE przez koncesjonowane przedsiębiorstwa ciepłownicze oraz Program „Eko Wspólnota” wspierający przedsięwzięcia polegające na termomodernizacji budynków lub zabudowy źródła OZE.

W 2024 roku przeprowadzono pierwsze nabory w ramach tych Programów, natomiast na 2025 planuje się przyznanie środków oraz przeprowadzenie kolejnych.

Fundusz w 2024 roku kontynuował także swój udział w realizacji Programu „Czyste Powietrze”, który ma na celu poprawę efektywności energetycznej istniejących zasobów mieszkalnych budownictwa jednorodzinnego poprzez gruntowną termomodernizację i wymianę palenisk – źródeł ciepła. W 2024 roku wysokość wypłaconych dotacyjnych i pożyczkowych środków Funduszu wyniosła 875 tys. zł. Realizacja płatności w ramach Programu „Czyste Powietrze” odbywała się w 2024 roku przede wszystkim ze środków udostępnionych przez Narodowy Fundusz oraz ze środków w ramach Programu FEnIKS. Łącznie w 2024 roku wypłacono osobom fizycznym w ramach Programu „Czyste Powietrze” kwotę 528 563 tys. zł.

Na zadania z zakresu gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi w 2024 roku zaplanowano kwotę 29 366 tys. zł. Wypłacone środki w wysokości 11 877 tys. zł (40% planu) wykorzystane zostały m.in.: na ograniczenie obciążenia środowiska odpadami, zapewnienie bezpiecznego dla środowiska unieszkodliwienia odpadów, w tym także odpadów niebezpiecznych, rewitalizację terenów przemysłowych i zdegradowanych oraz na ochronę gleb użytkowanych rolniczo poprzez dofinansowanie wapnowania gleb zakwaszonych na skutek zanieczyszczenia środowiska.

Realizowane zadania były zgodne z Planem gospodarki odpadami oraz Programem Ochrony Środowiska dla województwa śląskiego.

Mając na uwadze potrzebę zwiększenia tempa realizacji Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032, w 2024 roku Fundusz kontynuował finansowanie zadań związanych z unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest, w tym również realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Ze środków własnych Fundusz finansował zadania związane z unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest, które były realizowane przez gminy województwa śląskiego, a których bezpośrednim beneficjentem byli mieszkańcy województwa śląskiego. Ponadto Fundusz udzielał dofinansowania w ramach realizacji Ogólnopolskiego programu finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest w części dotyczącej unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest w gospodarstwach rolnych należących do beneficjentów Działania A1.4.1 w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności. Dotacje na ten cel w 100% stanowiły środki Narodowego Funduszu.

Na zadania z zakresu ochrony przyrody zaplanowano kwotę 11 208 tys. zł. W tym zakresie przeprowadzono zabiegi ochronne, prace pielęgnacyjne oraz konserwacyjne drzew i krzewów, ochronę ekosystemów leśnych, zadrzewienia i zakrzewienia, działania na rzecz ochrony i rehabilitacji zagrożonych rodzimych gatunków zwierząt lub roślin, ochronę i działania na rzecz zachowania bioróżnorodności na łączną kwotę 9 293 tys. zł (83% planu). Środki Funduszu przeznaczone zostały także na tworzenie na terenach ogólnodostępnych, stanowiących własność jednostek samorządu terytorialnego, terenów zieleni przeznaczonych na potrzeby społeczne i edukacyjne. Program ukierunkowany był na finansowe wsparcie działań dotyczących zagospodarowania przestrzeni publicznej.

Na dofinansowanie przedsięwzięć z zakresu edukacji ekologicznej zaplanowano kwotę 12 569 tys. zł, uruchomiono środki w wysokości 11 734 tys. zł (93% planu). W ramach edukacji ekologicznej dofinansowano wspomaganie edukacji ekologicznej prowadzonej w wyższych szkołach województwa śląskiego, edukację ludzi dorosłych, propagowanie działań proekologicznych, podnoszenie powszechnej świadomości ekologicznej i udostępnianie społeczeństwu informacji o ochronie środowiska.

W zakresie ochrony wód, adaptacji do zmian klimatu i gospodarki wodnej z zaplanowanego dofinansowania w wysokości 64 193 tys. zł wypłacono 33 303 tys. zł (52% planu). Polityka finansowa Funduszu w dziedzinie ochrony wód ukierunkowana została głównie na wspieranie przedsięwzięć wynikających z realizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych oraz zobowiązań traktatowych, w pierwszej kolejności tych, w których zaangażowane były bezzwrotne środki pochodzące z funduszy Unii Europejskiej oraz realizację zadań mających na celu ograniczenie emisji zanieczyszczeń do wód.

W zakresie gospodarki wodnej Fundusz wspierał przedsięwzięcia mające na celu:

- efektywne i racjonalne korzystanie z zasobów wodnych, w szczególności poprzez minimalizację strat wody, zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa dostaw wody pitnej i dostępu do wody o jakości odpowiadającej normom wody do picia;
- podejmowanie działań mających na celu adaptację do zmian klimatu, w szczególności poprzez przeciwdziałanie suszy.

Fundusz w 2024 roku kontynuował także realizację Programu „Moja Woda”, którego celem jest ochrona zasobów wody poprzez zwiększenie retencji na terenie posesji przy budynkach jednorodzinnych oraz wykorzystywanie zgromadzonej wody opadowej i roztopowej.

W zakresie zapobiegania poważnym awariom i zagrożeniom środowiska Fundusz z zaplanowanej kwoty 22 295 tys. zł wypłacił 16 273 tys. zł (73% planu). W 2024 roku Fundusz we współpracy z Narodowym Funduszem realizował ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych

w zakresie dofinansowania zakupu specjalistycznego sprzętu wykorzystywanego w akcjach ratowniczych. W 2024 roku dofinansowano zakup 21 samochodów ratowniczo-gaśniczych w celu ograniczenia ryzyka wystąpienia poważnych awarii.

Ponadto w 2024 roku dofinansowano zadania związane z zakupem specjalistycznego sprzętu i wyposażenia dla jednostek ochotniczych straży pożarnych z terenu województwa śląskiego w ramach Programu „Bezpieczny Strażak” oraz z wyposażeniem Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych działających w ramach jednostek ochotniczej straży pożarnej.

W związku z wystąpieniem powodzi na terenie województwa śląskiego Fundusz uruchomił Program udzielania pomocy finansowej w usuwaniu skutków powodzi dla obszarów objętych stanem klęski żywiołowej w ramach szczególnych zasad dofinansowania. Dodatkowo Fundusz przystąpił także do Programu Priorytetowego Narodowego Funduszu pn.: „Adaptacja do zmian klimatu. Część 2) Usuwanie skutków powodzi 2024 r.”

Na dofinansowanie przedsięwzięć w pozostałych dziedzinach zaplanowano środki w łącznej wysokości 5 226 tys. zł. W 2024 roku wypłacone zostały z tego tytułu środki w łącznej wysokości 4 480 tys. zł (86% planu) na dofinansowanie zadań z zakresu:

- opracowań i ekspertyz, w tym na opracowanie programów i systemów zarządzania środowiskowego, opracowanie strategii i programów wdrożeniowych w zakresie ochrony środowiska i gospodarki wodnej, ochrony różnorodności biologicznej i krajobrazowej, a także opinie naukowe, opracowania i ekspertyzy;
- profilaktyki zdrowotnej dzieci z obszarów, na których występują przekroczenia standardów jakości środowiska.

Plan działalności na 2024 rok zakładał także udzielenie pożyczek na zachowanie płynności finansowej. Ustawą z dnia 16 kwietnia 2020 roku o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 wprowadzono między innymi zmiany w art. 411 ustawy Prawo ochrony środowiska, dotyczące dodatkowych możliwości udzielania pożyczek przeznaczonych na zachowanie płynności finansowej. Mając na uwadze powyższe Fundusz zaplanował w ramach pożyczkowego finansowania ochrony środowiska przeznaczyć w 2024 roku na ten cel łącznie budżet w wysokości 1 000 tys. zł. W związku z brakiem zainteresowania tą formą dofinansowania kwota ta nie została wykorzystana.

Realizacja planu w ramach kierunków wydatkowania środków finansowych Funduszu za 2024 rok przedstawiona jest w Załączniku nr 2.

III. DZIAŁALNOŚĆ ORGANÓW STATUTOWYCH FUNDUSZU

1. RADA NADZORCZA

Do 7 stycznia 2024 roku w skład Rady Nadzorczej wchodził:

Artur Michalski	Wyznaczony przez ministra właściwego do spraw klimatu (Przewodniczący Rady Nadzorczej)
Katarzyna Stachowicz	Wyznaczona przez Sejmik Województwa Śląskiego (Wiceprzewodnicząca Rady Nadzorczej)
Krzysztof Piekarz	Wyznaczony przez Zarząd Narodowego Funduszu
Jacek Falfus	Wyznaczony przez ministra właściwego do spraw klimatu spośród przedstawicieli nauki lub organizacji pozarządowych
Roman Kusz	Wyznaczony przez Wojewodę Śląskiego

8 stycznia 2024 roku decyzją Ministra Klimatu i Środowiska został powołany na stanowisko Przewodniczącego Rady Nadzorczej Pan Dominik Gajewski. Od 8 stycznia 2024 roku w skład Rady Nadzorczej wchodził:

Dominik Gajewski	Wyznaczony przez ministra właściwego do spraw klimatu (Przewodniczący Rady Nadzorczej)
Katarzyna Stachowicz	Wyznaczona przez Sejmik Województwa Śląskiego (Wiceprzewodnicząca Rady Nadzorczej)
Krzysztof Piekarz	Wyznaczony przez Zarząd Narodowego Funduszu
Jacek Falfus	Wyznaczony przez ministra właściwego do spraw klimatu spośród przedstawicieli nauki lub organizacji pozarządowych
Roman Kusz	Wyznaczony przez Wojewodę Śląskiego

15 stycznia 2024 roku decyzją Ministra Klimatu i Środowiska został powołany na stanowisko Członka Rady Nadzorczej Pan Bronisław Karasek, wyznaczony przez Ministra Klimatu i Środowiska spośród przedstawicieli nauki lub organizacji pozarządowych. Od 15 stycznia w skład Rady Nadzorczej wchodził:

Dominik Gajewski	Wyznaczony przez ministra właściwego do spraw klimatu (Przewodniczący Rady Nadzorczej)
Katarzyna Stachowicz	Wyznaczona przez Sejmik Województwa Śląskiego (Wiceprzewodnicząca Rady Nadzorczej)
Krzysztof Piekarz	Wyznaczony przez Zarząd Narodowego Funduszu
Bronisław Karasek	Wyznaczony przez ministra właściwego do spraw klimatu spośród przedstawicieli nauki lub organizacji pozarządowych
Roman Kusz	Wyznaczony przez Wojewodę Śląskiego

15 lutego 2024 roku decyzją Ministra Klimatu i Środowiska został powołany na stanowisko Członka Rady Nadzorczej Pan Dawid Jarco, wyznaczony przez Zarząd Narodowego Funduszu. Od 15 lutego w skład Rady Nadzorczej wchodził:

Dominik Gajewski	Wyznaczony przez ministra właściwego do spraw klimatu (Przewodniczący Rady Nadzorczej)
-------------------------	---

Katarzyna Stachowicz	Wyznaczona przez Sejmik Województwa Śląskiego <i>(Wiceprzewodnicząca Rady Nadzorczej)</i>
Dawid Jarco	Wyznaczony przez Zarząd Narodowego Funduszu
Bronisław Karasek	Wyznaczony przez ministra właściwego do spraw klimatu spośród przedstawicieli nauki lub organizacji pozarządowych
Roman Kusz	Wyznaczony przez Wojewodę Śląskiego

12 września 2024 roku decyzją Ministra Klimatu i Środowiska został powołany na stanowisko Wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej Pan Mirosław Mazur, wyznaczony przez Sejmik Województwa Śląskiego. Od 12 września do końca 2024 roku w skład Rady Nadzorczej wchodził:

Dominik Gajewski	Wyznaczony przez ministra właściwego do spraw klimatu <i>(Przewodniczący Rady Nadzorczej)</i>
Mirosław Mazur	Wyznaczony przez Sejmik Województwa Śląskiego <i>(Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej)</i>
Dawid Jarco	Wyznaczony przez Zarząd Narodowego Funduszu
Bronisław Karasek	Wyznaczony przez ministra właściwego do spraw klimatu spośród przedstawicieli nauki lub organizacji pozarządowych
Roman Kusz	Wyznaczony przez Wojewodę Śląskiego

W 2024 roku odbyło się 12 stacjonarnych posiedzeń Rady Nadzorczej oraz 3, na których zostały podjęte uchwały z wykorzystaniem środków porozumiewania się na odległość (wideokonferencje). Łącznie podjęto 192 uchwały, w tym w sprawach dotyczących udzielenia dofinansowania przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz w sprawach częściowego umorzenia udzielonych pożyczek.

Ponadto Rada Nadzorcza w 2024 roku rozpatrzyła i uchwaliła bądź zatwierdziła m.in.:

- Roczne Sprawozdanie Finansowe Funduszu za 2023 rok;
- Sprawozdanie z wykonania Roczego Planu Finansowego za 2023 rok;
- Sprawozdanie z działalności Funduszu za 2023 rok;
- przeznaczenie zysku Funduszu za 2023 rok na fundusz rezerwowy;
- korektę Planu finansowego na 2024 rok oraz Roczny Plan Finansowy na 2025 rok;
- korektę Planu działalności na 2024 rok oraz Plan działalności na 2025 rok;
- Regulamin Organizacyjny Biura Funduszu;
- Zasady wynagradzania pracowników Biura Funduszu;
- Strategię działania Funduszu na lata 2025-2028;
- Listę przedsięwzięć priorytetowych planowanych do dofinansowania ze środków Funduszu na 2025 rok;
- Zasady udzielania dofinansowania ze środków Funduszu;
- realizację Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze” w ramach projektu grantowego Programu FENIKS – Priorytet FENX.01 Wsparcie sektorów energetyka i środowisko z Funduszu Spójności: Działanie FENX.01.01. Efektywność energetyczna;
- Szczególne zasady dofinansowania w ramach Programu Funduszu pn.: „Błękitno-zielona infrastruktura”;

- Szczególne warunki dofinansowania inwestycji z zakresu gospodarki o obiegu zamkniętym oraz działań związanych z selektywną zbiórką odpadów komunalnych;
- realizację Programu Priorytetowego Narodowego Funduszu pn.: „Adaptacja do zmian klimatu. Część 2) Usuwanie skutków powodzi 2024 r.”;
- Program udzielania pomocy finansowej w usuwaniu skutków powodzi dla obszarów objętych stanem klęski żywiołowej w ramach szczególnych zasad dofinansowania;
- Szczególne zasady dofinansowania w celu realizacji Programu „Zamień piec na sieć” wspierającego budowę przyłącza dla budynków lub źródła OZE przez koncesjonowane przedsiębiorstwa ciepłownicze;
- realizację Programu Priorytetowego Narodowego Funduszu „Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych” Część 3) Modernizacja energetyczna budynków Ochotniczych Straży Pożarnych”;
- Szczególne zasady dofinansowania w celu realizacji Programu „EKO WSPÓLNOTA” finansowanego ze środków Funduszu.

Rada Nadzorcza pełniła bieżący nadzór nad działalnością Funduszu. W ustawowym terminie uchwały Rady Nadzorczej przekazywane były Wojewodzie Śląskiemu jako organowi nadzoru, który nie zgłosił zastrzeżeń do żadnej z nich.

2. ZARZĄD I BIURO FUNDUSZU

Do dnia 22 marca 2024 roku Zarząd pracował w następującym składzie:

Tomasz Bednarek	Prezes Zarządu
Adam Lewandowski	Zastępca Prezesa Zarządu

Od dnia 23 marca 2024 roku Zarząd pracował w następującym składzie:

Mateusz Pindel	Prezes Zarządu
Iwona Gejdel-Targosz	Zastępca Prezesa Zarządu

W 2024 roku Zarząd odbył 64 posiedzenia w formie stacjonarnej i podjął 2 158 uchwał, w tym w sprawie udzielenia dofinansowania przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, zmian warunków dofinansowania oraz w sprawach organizacyjnych.

W zakresie wypełniania zadań bieżących prace Zarządu w 2024 roku koncentrowały się przede wszystkim na:

- rozpatrywaniu wniosków i podejmowaniu uchwał o udzieleniu pożyczek i dotacji na zadania, w których udział Funduszu nie przekraczał 955 416,04 zł (tj. 0,5% przychodów Funduszu uzyskanych w 2023 roku zgodnie z wymogami ustawy Prawo ochrony środowiska) oraz podejmowaniu uchwał w sprawie przedłożenia do zatwierdzenia przez Radę Nadzorczą dofinansowania przedsięwzięć, w których udział Funduszu przekraczał tę kwotę;
- przedkładaniu Radzie Nadzorczej wniosków o częściowe umorzenie udzielonych pożyczek powyżej kwoty 955 416,04 zł;
- zawieraniu umów pożyczek i dotacji (z oceną zdolności kredytowej i podejmowaniem decyzji o sposobie zabezpieczenia dla pożyczek);

- kontroli realizacji umów, rozliczaniu rat pożyczek i zakończonych inwestycji;
- realizacji zadań wynikających z pełnienia funkcji Instytucji Wdrażającej dla Działania 1.7 „Kompleksowa likwidacja niskiej emisji na terenie województwa śląskiego” Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020;
- wykonywaniu zadań wynikających z następujących Programów Priorytetowych Narodowego Funduszu:
 - „Czyste Powietrze”;
 - „Czyste Powietrze” w ramach projektu grantowego Programu FEnIKS – Priorytet FENX.01 Wsparcie sektorów energetyka i środowisko z Funduszu Spójności: Działanie FENX.01.01. Efektywność energetyczna;
 - „Czyste Powietrze” w Część 4) „Dla Beneficjentów, dotkniętych skutkami powodzi, która wystąpiła we wrześniu 2024 r. na terenie województw: dolnośląskiego, opolskiego, lubuskiego i śląskiego”;
 - „Ciepłe Mieszkanie”;
 - „Moja Woda”;
 - Ogólnopolski program regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie;
 - Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych. Część 1) Dofinansowanie zakupu specjalistycznego sprzętu wykorzystywanego w akcjach ratowniczych;
 - Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych. Część 3) Modernizacja energetyczna budynków OSP;
 - Ogólnopolski program finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest;
 - Adaptacja do zmian klimatu. Część 2) Usuwanie skutków powodzi 2024 r.;
 - Agroenergia. Część 1) Mikroinstalacje, pompy ciepła i towarzyszące magazyny energii;
 - Poprawa jakości powietrza w najbardziej zanieczyszczonych gminach;
 - Ogólnopolski program Regionalnego Wsparcia Edukacji Ekologicznej;
- realizacji zadań wynikających z ustalenia:
 - Szczególnych zasad dofinansowania w ramach Programu Funduszu pn.: „Zielono-niebieska infrastruktura”;
 - Szczególnych zasad dofinansowania w ramach Programu Funduszu pn.: „Błękitno-zielona infrastruktura”;
 - Szczególnych warunków dofinansowania inwestycji z zakresu gospodarki o obiegu zamkniętym oraz działań związanych z selektywną zbiórką odpadów komunalnych;
 - Szczególnych zasad finansowania w ramach „Usuwania porzuconych odpadów”;
 - Szczególnych zasad dofinansowania zadań w zakresie wyposażenia i zapewnienia gotowości Młodzieżowym Drużynom Pożarniczym (MDP);
 - Programu udzielania pomocy finansowej w usuwaniu skutków powodzi dla obszarów objętych stanem klęski żywiołowej w ramach szczególnych zasad dofinansowania;
 - Szczególnych zasad dofinansowania pn. „Program Przydomowa oczyszczalnia”;
 - Szczególnych zasad dofinansowania zadań w zakresie wyposażenia i zapewnienia gotowości Ochotniczych Straży Pożarnych w ramach Programu „Bezpieczny Strażak”;

- Szczególnych zasad dofinansowania Programu „50 kW na start” wspierającego przedsięwzięcia z zakresu odnawialnych źródeł energii dla średnich, małych i mikro przedsiębiorców;
- Szczególnych zasad dofinansowania w celu realizacji Programu „EKO REMIZA” finansowanego ze środków Funduszu;
- Szczególnych zasad dofinansowania umożliwiających realizację Programu „Poprawa Jakości Powietrza w województwie śląskim – odnawialne źródła energii w obiektach użyteczności publicznej” dofinansowywanego ze środków Funduszu;
- Szczególnych zasad dofinansowania w celu realizacji Programu „Zamień piec na sieć” wspierającego zabudowę przyłącza dla budynków lub źródła OZE przez koncesjonowane przedsiębiorstwa ciepłownicze;
- Szczególnych zasad dofinansowania w celu realizacji Programu „EKO WSPÓLNOTA” finansowanego ze środków Funduszu;
- Szczególnych zasad dofinansowania w ramach Programu Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach na utworzenie w przestrzeni publicznej terenów zieleni pn.: „Zielona przestrzeń”;
- udziale Funduszu w „Projekcie Doradztwa Energetycznego”;
- bieżącym gospodarowaniu środkami finansowymi Funduszu;
- doskonaleniu procedur w zakresie rozpatrywania wniosków o przyznanie pomocy finansowej;
- opracowaniu Sprawozdania finansowego Funduszu za 2023 rok oraz Sprawozdania z działalności Funduszu za 2023 rok;
- przygotowaniu projektu Planu działalności na 2025 rok;
- przygotowaniu projektu Planu finansowego na 2025 rok;
- przyjęciu Planu działalności WFOŚiGW w Katowicach na 2025 rok w ramach kontroli zarządczej;
- prowadzeniu współpracy z organami władzy samorządowej i rządowej, funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej, służbami ochrony środowiska oraz społecznymi organizacjami ekologicznymi;
- doskonaleniu zintegrowanego systemu zarządzania jakością i środowiskowego;
- zatwierdzeniu Deklaracji środowiskowej EMAS [Rozporządzenie (WE) Nr 1221/2009 – EMAS].

W 2024 roku na bieżąco była doskonalona organizacja pracy Biura, celem dostosowania jej do aktualnych potrzeb, także związanych z obsługą Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze” oraz projektów w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Przeciętne zatrudnienie w 2024 roku wyniosło (w przeliczeniu na etaty) 250,7 etatów.

W Funduszu funkcjonuje (wdrożony w 2003 roku) zintegrowany system zarządzania jakością i środowiskowego (ZSZ), zgodny z wymaganiami międzynarodowych norm: ISO 9001:2015, ISO 14001:2015 oraz europejskiego systemu ek zarządzenia i audytu we wspólnocie (EMAS), obejmujący od 2015 roku także System Przeciwdziałania Zagrożeniom Korupcyjnym (SPZK – nakładka ISO 9001) według standardu Krajowej Izby Gospodarczej i Polskiego Centrum Badań i Certyfikacji.

W 2024 roku poddano audytowi recertyfikacji działający w Funduszu ZSZ. Potwierdzeniem wdrożenia systemu i spełniania przez Fundusz wymagań ISO 9001 (w tym SPZK), ISO 14001 i EMAS jest uzyskanie certyfikatu wydanego przez niezależną jednostkę certyfikującą w zakresie: „Gromadzenia i gospodarowania środkami finansowymi, z ich przeznaczeniem na dofinansowanie przedsięwzięć proekologicznych, poprawiających stan środowiska w województwie śląskim”.

Fundusz poddał również weryfikacji „Deklarację Środowiskową EMAS WFOŚiGW w Katowicach”. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska pismem z dnia 12 sierpnia 2024 roku poinformował, że utrzymał Fundusz w rejestrze organizacji zarejestrowanych w systemie ekozarządzania i audytu EMAS, pod numerem PL 2.24-002-6.

Beneficjenci Funduszu dostrzegają jego efektywność i transparentność działania. Efekty pracy Funduszu znajdują społeczne uznanie. Fundusz jest postrzegany jako instytucja wspierająca poprawę warunków środowiska i w tym zakresie realizująca ważne zapotrzebowanie społeczności regionu.

W 2024 roku w Funduszu przeprowadzono 5 kontroli realizowanych przez podmioty zewnętrzne. 1 kontrola Najwyższej Izby Kontroli Delegatury w Katowicach obejmowała tematykę usunięcia odpadów niebezpiecznych. 4 kontrole Departamentu Kontroli i Audytu Ministerstwa Klimatu i Środowiska obejmowały kontrole w systemie POIiŚ 2014-2020.

W sierpniu 2024 roku Fundusz ponownie zatrudnił pracownika na Samodzielne Stanowisko ds. Kontroli Wewnętrznej.

3. WSPÓŁDZIAŁANIE Z ADMINISTRACJĄ PUBLICZNĄ I ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

3.1. WSPÓŁPRACA Z SAMORZĄDAMI I ADMINISTRACJĄ PUBLICZNĄ

Fundusz współpracował z Samorządem Województwa Śląskiego w zakresie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w regionie. Zarządowi Województwa przekazano Sprawozdanie z działalności Funduszu za 2023 rok oraz inne sprawozdania i informacje.

Współpracowano na bieżąco z Urzędem Marszałkowskim Województwa Śląskiego, zwłaszcza z Departamentem Ochrony Środowiska, Ekologii i Opłat Środowiskowych. Dofinansowano również zadania realizowane przez samorząd Województwa Śląskiego z zakresu edukacji ekologicznej, ochrony przyrody i zarządzania środowiskowego w regionie.

W 2024 roku odbyły się konsultacje nt. „Listy przedsięwzięć priorytetowych planowanych do dofinansowania ze środków WFOŚiGW w Katowicach w 2025 roku”. Propozycje przedsięwzięć do dofinansowania w ramach poszczególnych kierunków działalności Funduszu można było składać w lutym i marcu drogą elektroniczną.

Od 2018 roku Fundusz realizuje Program Priorytetowy „Czyste Powietrze”. Program ulegał zmianom polegającym między innymi na umożliwieniu gminom udziału w procesie wdrażania Programu. W 2023 roku weszły w życie nowe porozumienia w których zakres działań gminy został rozszerzony o możliwość wsparcia beneficjentów w rozliczeniu przyznanego dofinansowania. 138 gmin podpisało w 2023 roku aneksy do porozumień, dodatkowo 2 gminy dołączyły do współpracy z Funduszem, podpisując nowe porozumienia oraz uruchamiając punkty przyjmowania wniosków. Oprócz gmin, które zdecydowały się na podpisanie porozumień z pakietem zachęt z 2023 roku, realizowane są zadania w ramach 6 porozumień zawartych z gminami w latach 2019-2021 roku. Realizacja zawartych z gminami porozumień kontynuowana była w roku 2024. Obecnie w województwie śląskim aż 146 gmin uczestniczy w procesie realizacji Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”. Mając na uwadze dużą potrzebę odbudowy i termomodernizacji domów jednorodzinnych dotkniętych skutkami powodzi, która wystąpiła we wrześniu 2024 roku na terenie m.in. woj. śląskiego została uruchomiona 12 grudnia 2024 roku odrębna część Programu „Czyste Powietrze” dedykowana dla powodziarzy. We współrealizację przedmiotowej części Programu zaangażowane zostały gminy z terenów powodziowych posiadające zawarte porozumienia.

Kontynuowano współpracę ze Śląskim Urzędem Wojewódzkim w Katowicach, która dotyczyła dofinansowania przedsięwzięć realizowanych przez Urząd Wojewódzki bądź jednostki podległe

Wojewodzie Śląskiemu, w tym doposażenia jednostek Państwowej Straży Pożarnej w sprzęt do usuwania skutków powodzi oraz przeciwdziałania skutkom poważnych awarii przemysłowych oraz katastrof chemicznych i ekologicznych.

W 2024 roku Fundusz uruchomił nabory wniosków w ramach Programów:

- „Poprawa Jakości Powietrza w obiektach użyteczności publicznej zlokalizowanych w województwie śląskim” - na przedsięwzięcia polegające na likwidacji źródła ciepła opalanego węglem oraz zabudowie pompy ciepła lub kotła na biomasę lub podłączenie do miejskiej sieci ciepłowniczej; dodatkowo wraz z zabudową instalacji fotowoltaicznej, magazynów energii oraz układu sterowania i modernizacją instalacji c.o. i c.w.u., a także termoizolacji budynku na terenie województwa śląskiego;
- „Dofinansowanie zadań związanych z realizacją gminnych programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest” - wsparcie jednostek samorządu terytorialnego województwa śląskiego, w których została przeprowadzona inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest, planujących zadania związane z demontażem, zbieraniem, transportem i unieszkodliwieniem wyrobów zawierających azbest, zgodnie z gminnym programem usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest;
- „50 kW na start” - na przedsięwzięcia z zakresu odnawialnych źródeł energii dla przedsiębiorców;
- Doposażenie i zapewnienie gotowości Młodzieżowym Drużynom Pożarniczym (MDP) w ramach priorytetu NZ 2.1. - na zakup sprzętu i wyposażenia dla jednostek służb ratowniczych z terenu województwa śląskiego;
- „Bezpieczny strażak” - na zakup specjalistycznego sprzętu i wyposażenia dla jednostek służb ratowniczych z terenu województwa śląskiego;
- „Zielono-niebieska Infrastruktura” – na systemy zrównoważonego gospodarowania wodami opadowymi, instalacje do zbierania i wykorzystania wód deszczowych i roztopowych, zielono-niebieska infrastruktura;
- „Szczególne warunki dofinansowania inwestycji z zakresu gospodarki o obiegu zamkniętym oraz działań związanych z selektywną zbiórką odpadów komunalnych” - na realizację zadań związanych z gospodarką odpadami;
- Konkurs na utworzenie w przestrzeni publicznej terenów zieleni pn.: „ZIELONA PRZESTRZEŃ”;
- „Zamień piec na sieć” - wspierający zabudowę przyłącza dla budynków lub źródła OZE przez koncesjonowane przedsiębiorstwa ciepłownicze;
- Wsparcie dla terenów dotkniętych powodzią – program udzielania pomocy finansowej w usuwaniu skutków powodzi dla obszarów objętych stanem klęski żywiołowej;
- „EKO Wspólnota” - na przedsięwzięcia polegające na termomodernizacji budynków lub zabudowy źródła OZE;
- „EKO-WYDARZENIA” - na realizację przedsięwzięć informacyjno-edukacyjnych na terenie województwa śląskiego.

W 2024 roku Fundusz współpracował z Narodowym Funduszem oraz innymi wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej w zakresie:

- realizacji Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”;
- realizacji Programu Priorytetowego „Moja Woda”;
- realizacji zadań wynikających z przyjęcia przez Fundusz Ogólnopolskiego programu finansowania służb ratowniczych;

- realizacji zadań wynikających z przyjęcia przez Fundusz Programu Priorytetowego Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie pn.: „Ogólnopolski program finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest”;
- realizacji zadań wynikających z przyjęcia przez Fundusz Programu Priorytetowego „Agroenergia”;
- realizacji zadań wynikających z przyjęcia przez Fundusz Programu „Odbudowa ekosystemu i różnorodności biologicznej rzeki Odry”;
- realizacji Programu Priorytetowego Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie pn.: „Adaptacja do zmian klimatu. Część 2) Usunięcie skutków powodzi 2024 r.”;
- doskonalenia procedur związanych z dofinansowaniem przedsięwzięć ekologicznych;
- wymiany informacji o złożonych wnioskach z terenu województwa śląskiego i zawartych umowach z Narodowym Funduszem.

Od 2024 roku Fundusz wraz z Partnerem Wiodącym – Narodowym Funduszem oraz 15 partnerami, wojewódzkimi funduszami realizuje Projekt Doradztwa Energetycznego – PDE 2.0, który jest kontynuacją realizowanego w latach 2016–2023 projektu p.n. "Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE" w ramach POIiŚ 2014–2020 – zgodnie z osią priorytetową I, Poddziałanie 1.3.3 "Zmniejszenie emisyjności gospodarki". Z ramienia Funduszu w Projekcie uczestniczyło 6 osób, posiadających tytuły certyfikowanego Doradcy Energetycznego, uzupełnione w listopadzie i grudniu 2024 roku szkoleniem, potwierdzonym odpowiednim certyfikatem, na Doradcę Klimatycznego.

Fundusz współpracował z Ministerstwem Klimatu i Środowiska oraz Ministerstwem Funduszy i Polityki Regionalnej pełniąc funkcję Instytucji Wdrażającej dla Działania 1.7 „Kompleksowa likwidacja niskiej emisji na terenie województwa śląskiego” Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020. Wsparcie jest adresowane do gmin, spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych oraz przedsiębiorstw ciepłowniczych i energetycznych. Szczegóły dotyczące tych obszarów zostały szerzej opisane w rozdziale IV Sprawozdania z działalności.

3.2. KONTAKTY Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI, DZIAŁALNOŚĆ INFORMACYJNA FUNDUSZU

Fundusz zorganizował dziesiątą edycję konkursów na utworzenie szkolnych eko-pracowni: „Zielona pracownia_projekt`2024” i „Zielona pracownia`2024”. Adresatami były szkoły podstawowe i średnie z terenu województwa śląskiego („Zielona pracownia_projekt`2024”) oraz organy prowadzące placówki oświatowe („Zielona pracownia`2024”). W ramach Konkursu utworzono 70 pracowni. W kwietniu 2024 roku została ogłoszona druga edycja konkursu „Ekopracownia pod chmurką” skierowanego do organów prowadzących placówki oświatowe. W ramach konkursu zakwalifikowano do dofinansowania 77 Ekopracowni.

Fundusz po raz kolejny przyznał nagrody z okazji Dnia Ziemi – Zielone Czeki. Uroczystość połączona w ogłoszeniem wyników i wręczeniem nagród odbyła się w czerwcu 2024 roku. Nagrody przyznano w 4 kategoriach: „Ekologiczna osobowość roku”, „Gmina przyjazna dla czystego powietrza”, „Inwestycja proekologiczna roku”, a także „Programy i akcje na rzecz ochrony przyrody oraz edukacji ekologicznej”. Przyznano również Nagrodę Specjalną.

Fundusz był organizatorem Konferencji: Unia Europejska dla środowiska, która odbyła się 27 listopada 2024 roku w Sali Sejmu Śląskiego. Wydarzenie miało na celu podsumowanie dwóch dekad działań na rzecz ochrony środowiska w Polsce i województwie śląskim.

W 2024 roku Fundusz brał udział między innymi w Europejskim Kongresie Gospodarczym (EEC), Międzynarodowych Targach EXPO KATOWICE oraz 14. Europejskim Kongresie Małych i Średnich Przedsiębiorstw. Pracownicy Funduszu uczestniczyli w licznych spotkaniach informacyjnych i konsultacyjnych z mieszkańcami, przedsiębiorcami, samorządami, uczelniami oraz udzielali się w mediach.

Fundusz obejmował swym patronatem odbywające się w województwie śląskim konferencje, seminaria, konkursy i inne wydarzenia poświęcone tematyce ochrony środowiska oraz ekologiczne targi i wystawy:

- Konferencja Energetyka rozproszona/prosumencka ważnym elementem transformacji polskiej energetyki – Polska Izba Ekologii;
- Beskidzkie Święto Miodu – Beskidzki Związek Pszczelarzy BARTNIK;
- 44. Dni Otwartych Drzwi Śląskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego – Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Częstochowie;
- Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Ochrona Środowiska – teraźniejszość i przyszłość” – Wyższa Szkoła Administracji w Bielsku-Białej;
- Konferencja Niebieski Ład = zrównoważone gospodarowanie zasobami wody – Polska Izba Ekologii;
- VI Ogólnopolski Konkurs Plastyczny „EKO BOCIAN” – Przedszkole nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi w Bieruniu;
- Konkurs Inwestycja Roku – Krajowa Izba Gospodarki Nieruchomościami;
- Konferencja „Wyzwania w implementacji rozszerzonej odpowiedzialności producenta oraz systemów kaucyjnych” – Polska Izba Ekologii;
- 23 Edycja Konkursu Ekolaury – Polska Izba Ekologii;
- Konkurs wiedzy o wodzie „WODA=ŻYCIE” – PWiK Okręgu Częstochowskiego;
- V edycja Regionalnego Konkursu Plastycznego o tematyce ekologicznej „Co zagraża naszej Ziemi? – szkodliwa działalność człowieka” – Zespół Szkół Specjalnych nr 23 im. Janusza Korczaka w Częstochowie;
- Polski Kongres Klimatyczny;
- XIV edycja Ogólnopolskiej nocy Biologów – Uniwersytet Śląski w Katowicach;
- Studia Podyplomowe Odnawialne Źródła Energii – Uniwersytet Śląski w Katowicach;
- Połączeni Wisłą – Wspólnie odkrywamy tajemnice królowej polskich rzek – Szkoła Podstawowa nr 2 im. Adama Mickiewicza w Wiśle;
- III Święto Miodu Województwa Śląskiego – Beskidzki Związek Pszczelarzy „BARTNIK”.

Fundusz regularnie przekazywał w mediach regionalnych i ogólnopolskich informacje o działaniach w zakresie wspierania przedsięwzięć proekologicznych oraz o formach udzielanej pomocy, a także o roli i znaczeniu Funduszu w systemie finansowania ochrony środowiska w regionie. Odbywało się to za pośrednictwem prasy, radia, telewizji i internetu.

Fundusz prowadzi stronę internetową (www.wfosigw.katowice.pl) oraz profile na portalach społecznościowych:

- <https://x.com/WFOSiGWKatowice>;
- <https://www.facebook.com/wfosigw.katowice>;

- <https://pl.linkedin.com/company/wojewodzki-fundusz-ochrony-srodowiska-i-gospodarki-wodnej-w-katowicach>

będące najczęstszym źródłem informacji o działalności Funduszu.

W 2024 roku Fundusz założył kanał w serwisie YouTube (<https://www.youtube.com/@YTWFOŚiGWKatowice>), na którym publikowane są materiały filmowe zrealizowane przez WFOŚiGW w Katowicach.

Na stronie internetowej znaleźć można informacje o:

- programach dla osób fizycznych, np. „Czyste Powietrze”, „Przydomowa Oczyszczalnia”, „Moja Woda”;
- zasadach dofinansowania zadań proekologicznych;
- wzorach i wykazach dokumentów wymaganych w procedurach przyznawania dotacji i pożyczek oraz umarzania pożyczek;
- Funduszach Europejskich;
- strukturze organizacyjnej, polityce jakości, środowiskowej i antykorupcyjnej przyznanych certyfikatach;
- bieżącej działalności organów Funduszu;
- akcjach i przedsięwzięciach dofinansowanych przez Fundusz.

Na stronie internetowej znajduje się także zakładka „Portal Beneficjenta”, w której śledzić można stan realizacji złożonych wniosków oraz zawartych umów.

Fundusz prowadził politykę informacyjną także poprzez:

- elektroniczny Biuletyn Informacji Publicznej (<http://bip.wfosigw.katowice.pl>);
- wykaz decyzji Rady Nadzorczej i Zarządu Funduszu dotyczących dofinansowania zadań podjętych w 2024 roku, publikowany na stronie internetowej Funduszu.

IV. PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO

1. PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2014-2020

1.1. WDRAŻANIE PROGRAMU OPERACYJNEGO INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2014-2020

Fundusz w 2024 roku aktywnie uczestniczył we wdrażaniu środków unijnych w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko w ramach perspektywy 2014-2020 (POIiŚ). Na mocy umowy zawartej z Ministrem Gospodarki w dniu 18 grudnia 2014 roku, Fundusz w 2024 roku kontynuował pełnienie funkcji Instytucji Wdrażającej dla Działania 1.7 „Kompleksowa likwidacja niskiej emisji na terenie województwa śląskiego”.

Działanie składało się z następujących Poddziałań:

- 1.7.1 Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych w województwie śląskim;
- 1.7.2 Efektywna dystrybucja ciepła i chłodu w województwie śląskim;
- 1.7.3 Promowanie wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w województwie śląskim.

Od początku wdrażania Działania 1.7, w ramach przeprowadzonych przez Fundusz konkursów, zostało wybranych 339 projektów o wstępnej kwocie zakontraktowanego dofinansowania w wysokości 1 059 672 720,16 zł. Podpisano 290 umów o dofinansowanie, z tego 97 umów zostało rozwiązanych na późniejszych etapach, a 193 projekty zostały zrealizowane. W 2024 roku podpisano 15 aneksów do umów o dofinansowanie. Spośród umów zawartych w latach poprzednich, w 2024 roku żadna umowa nie została wypowiedziana.

Na dzień 31 grudnia 2024 roku w ramach Działania 1.7 Fundusz obsługiwał 193 umowy o dofinansowanie o następujących parametrach finansowych:

- całkowita wartość projektów: 1 267 593 814,42 zł;
- wartość kosztów kwalifikowalnych: 939 407 620,66 zł;
- dofinansowanie UE: 650 919 255,70 zł.

Kwalifikowalność wydatków w projektach realizowanych przez beneficjentów w ramach ww. Poddziałań zakończyła się w dniu 31 grudnia 2023 roku, więc w roku 2024 nie odbywały się już konkursy i nie mogły być kontraktowane nowe środki. W pierwszym półroczu 2024 roku Fundusz koncentrował się na ostatecznym rozliczaniu i zamykaniu projektów oraz towarzyszącym tym procesom działaniach kontrolnych z obszaru kontroli procedur zawierania przez beneficjentów umów oraz zmian w umowach, a także z obszaru kontroli na zakończenie realizacji projektów. Równolegle prowadzona była tzw. certyfikacja wydatków i bieżące działania monitoringowe, aby efektywnie rozliczyć jak największą część projektów i wydatków. W drugim półroczu dominowały działania z obszaru kontroli trwałości projektów i sprawozdawczości. Ponadto uwaga Funduszu skupiała się na kilku projektach, które z uwagi na trwające postępowania administracyjne, prokuratorskie czy sądowe, nie mogły zostać rozliczone i zamknięte w I półroczu.

W roku 2024 Fundusz ostatecznie zamknął i rozliczył 120 projektów, co stanowiło wzrost w stosunku do sumy wszystkich projektów zamkniętych w poprzednich latach o 182%. Łącznie do końca roku 2024 liczba projektów rozliczonych i zamkniętych w ramach Działania 1.7 wyniosła 186. 7 projektów nie mogło zostać rozliczonych i zamkniętych do końca 2024 roku z uwagi na wskazane powyżej trwające postępowania.

W 2024 roku w ramach Działania 1.7 zatwierdzono 216 wniosków o płatność o łącznym dofinansowaniu 111 933 901,48 zł i wydatkach kwalifikowalnych 152 922 451,60 zł.

W rozbiciu na poszczególne Poddziałania dane te przedstawiają się następująco:

- w ramach Poddziałania 1.7.1 zatwierdzono 176 wniosków o płatność o łącznym dofinansowaniu 83 378 216,03 zł i wydatkach kwalifikowalnych 103 300 445,09 zł;
- w ramach Poddziałania 1.7.2 zatwierdzono 31 wniosków o płatność o łącznym dofinansowaniu 12 147 704,85 zł i wydatkach kwalifikowalnych 20 332 114,57 zł;
- w ramach Poddziałania 1.7.3 zatwierdzono 9 wniosków o płatność o łącznym dofinansowaniu 16 407 980,60 zł i wydatkach kwalifikowalnych 29 289 891,94 zł.

W ramach Działania 1.7 POLiŚ w 2024 roku Fundusz planował certyfikację wydatków na kwotę 123 191 tys. zł, a ostatecznie scertyfikował ponad 183 200 tys. zł, tym samym przekraczając realizację planu o blisko 49%. Certyfikacja zrealizowana w roku 2024 stanowi ponad 21% wszystkich certyfikowanych przez Fundusz kwot na przestrzeni 8 lat.

Łączna wartość wydatków certyfikowanych w okresie od roku 2017 do roku 2024 w poszczególnych Poddziałaniach przedstawiała się następująco:

- Poddziałanie 1.7.1 – 410 992.969,86 zł;
- Poddziałanie 1.7.2 – 331 449 377,69 zł;
- Poddziałanie 1.7.3 – 119 063 896,25 zł.

W ramach Działania 1.7 do końca roku 2024 osiągnięto łącznie następujące efekty ekologiczne i rzeczowe (wybrane wskaźniki):

- liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie [szt.]: 38;
- liczba gospodarstw domowych z lepszą klasą zużycia energii [gospodarstwa domowe]: 15 006;
- liczba zmodernizowanych energetycznie budynków [szt.]: 731;
- powierzchnia użytkowa budynków poddanych termomodernizacji [m²]: 888 092,33;
- szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych [tony równoważnika CO₂]: 118 330,85;
- zmniejszenie zużycia energii końcowej w wyniku realizacji projektów [GJ/rok]: 797 002,67;
- spadek emisji pyłów [Mg/rok]: 155,41;
- długość wybudowanej lub zmodernizowanej sieci ciepłowniczej [km]: 144,70;
- liczba zainstalowanych indywidualnych węzłów ciepłych [szt.]: 996;
- Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej w ramach kogeneracji [szt.]: 6.

Wydatki Funduszu związane z wdrażaniem POLiŚ były współfinansowane z dwóch projektów pomocy technicznej:

- POLiŚ-projekt: „Plan działań sektora energetyka na lata 2014-2020”, Działanie 10.1 Pomoc techniczna. W 2024 roku w ramach projektu Fundusz złożony był jeden wniosek za IV kwartał 2023 roku w kwocie 72 899,15 zł, który został zatwierdzony 28 czerwca 2024 roku;
- POLiŚ-projekt: „Plan Działań wsparcia wynagrodzeń sektora energetyka na rok 2023”, Działanie 10.1 Pomoc Techniczna. W ramach projektu Fundusz rozliczył otrzymaną w IV kwartale zaliczkę w kwocie 248 655,81 zł. W roku 2024 nie podpisano umowy dotacji z przyczyn niezależnych od Funduszu.

1.2. KONTROLA W RAMACH PROGRAMU OPERACYJNEGO INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2014-2020

W 2024 roku Fundusz prowadził działania kontrolne związane z realizacją Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020 w obszarach:

- weryfikacji składanych przez beneficjentów wniosków o płatność w zakresie formalnym, rachunkowym i merytorycznym;
- kontroli projektów na miejscu ich realizacji – kontrole na zakończenie realizacji projektu i kontrole trwałości;
- kontroli zawartych umów pomiędzy beneficjentami a wykonawcami pod kątem ich zgodności z obowiązującymi przepisami w zakresie zamówień publicznych, kwalifikowalności wydatków oraz zgodności z dokumentacją przetargową i ofertą wybranego wykonawcy;
- kontroli prawidłowości zawierania aneksów do ww. umów pod kątem spełniania przesłanek przewidzianych obowiązującymi przepisami w zakresie zamówień publicznych oraz kwalifikowalności wydatków;
- kontroli przeprowadzanych na dokumentach na zakończenie realizacji projektów.

W ciągu roku wszczęto i zakończono 13 kontroli na miejscu, w tym 6 kontroli na zakończenie realizacji projektów i 7 kontroli trwałości. 7 kontroli dotyczyło projektów realizowanych w ramach Poddziałania 1.7.1, 4 kontrole w ramach Poddziałania 1.7.2 i 2 kontrole w ramach Poddziałania 1.7.3. Dodatkowo, na koniec 2024 roku trwały jeszcze 3 kontrole trwałości, w tym 2 w ramach Poddziałania 1.7.1, a jedna kontrola trwałości w ramach Poddziałania 1.7.3.

Zalecenia pokontrolne wydano łącznie w 5 kontrolach, w 4 przypadkach zalecenia te zostały już zrealizowane, a w 1 przypadku nie upłynął jeszcze czas na ich realizację.

W I półroczu 2024 roku zakończono łącznie 124 kontrole związane z procedurą zawierania umów i aneksów do umów. W wyniku przeprowadzonych kontroli dokonano następujących ustaleń:

- w 90 przypadkach nie stwierdzono naruszeń powodujących konieczność nałożenia korekty lub wskaźnika pomniejszającego wartość wydatków kwalifikowanych; wynik kontroli: bez zastrzeżeń;
- w 11 przypadkach stwierdzono naruszenia niepowodujące konieczność nałożenia korekty lub wskaźnika pomniejszającego wartość wydatków kwalifikowanych; wynik kontroli: z nieistotnymi zastrzeżeniami;
- w 23 przypadkach stwierdzono naruszenia powodujące konieczność nałożenia korekty lub wskaźnika pomniejszającego wartość wydatków kwalifikowanych; wynik kontroli: z istotnymi zastrzeżeniami.

Ponadto, w roku 2024 przeprowadzono 120 kontroli na dokumentach na zakończenie realizacji projektów. 119 kontroli tego typu zakończyła się wynikiem bez zastrzeżeń, a 1 wynikiem z istotnymi zastrzeżeniami, przy czym wydane zalecenia pokontrolne zostały zrealizowane w oznaczonym okresie, tj. do końca 2024 roku.

2. REALIZACJA „PROJEKTU DORADZTWA ENERGETYCZNEGO”

Od dnia 01.01.2024 roku Fundusz wraz z Partnerem Wiodącym – Narodowym Funduszem oraz 15 partnerami, wojewódzkimi funduszami realizuje Projekt Doradztwa Energetycznego – PDE 2.0, który jest kontynuacją realizowanego w latach 2016–2023 projektu p.n. "Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności

energetycznej oraz OZE” w ramach POIiŚ 2014–2020 – zgodnie z osią priorytetową I, Poddziałanie 1.3.3 "Zmniejszenie emisyjności gospodarki". Umowa o Partnerstwie na rzecz realizacji „Projektu Doradztwa Energetycznego” (PDE 2.0) pomiędzy wszystkimi Partnerami została podpisana 24 grudnia 2024 roku. W okresie przejściowym Fundusz pracował na podstawie porozumienia zawartego w dniu 03.11.2023 roku pomiędzy Funduszem a Narodowym Funduszem. Projekt PDE 2.0 jest w 100% finansowany ze środków Funduszy Europejskich na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027. Budżet całego Projektu wynosi 172 mln zł, w tym część przypadająca Funduszowi to 9,97 mln zł. Projekt będzie realizowany do 31 grudnia 2029 roku.

Z ramienia Funduszu w Projekcie uczestniczyło 6 osób, posiadających tytuły certyfikowanego Doradcy Energetycznego, uzupełnione w listopadzie i grudniu 2024 roku szkoleniem, potwierdzonym odpowiednim certyfikatem, na Doradcę Klimatycznego. Doradcy dzięki posiadanym kwalifikacjom m. in. z zakresu efektywności energetycznej, transportu niskoemisyjnego, odnawialnych źródeł energii, gospodarki wodno-ściekowej, adaptacji do zmian klimatu, gospodarki obiegu zamkniętego są przygotowani do wsparcia gmin, powiatów, Urzędu Marszałkowskiego, a także przedsiębiorców oraz osób fizycznych w realizacji zadań w wymienionym zakresie.

W 2024 roku Doradcy Funduszu służyli wsparciem przy przygotowaniu i realizacji inwestycji w obszarze efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii (ze względu na przeszkolenie Doradców z zakresu klimatycznego w listopadzie i grudniu, wsparcie doradcze w tym zakresie będzie podejmowane w kolejnych latach realizacji Projektu). Szczególna uwaga poświęcona była inwestycjom współfinansowanym ze środków Funduszu, Narodowego Funduszu, KPO, FEnIKS, programom dla osób fizycznych (m.in. „Czyste Powietrze”, „Mój Prąd”, „Moje Ciepło”), pomocy wnioskodawcom w prawidłowym przygotowaniu dokumentacji i udzielaniu wyjaśnień w trakcie procedury oceny i rozliczania wniosków. Doradcy konsultowali również audyty energetyczne i Plan Gospodarki Niskoemisyjnej.

W I kwartale 2024 roku przeprowadzone zostały konsultacje z potencjalnymi beneficjentami nowego programu przygotowanego przez Fundusz, „Zamień piec na sieć”, celem opracowania założeń Programu spełniających oczekiwania przedsiębiorstw ciepłowniczych. W kolejnych miesiącach przeprowadzone były akcje promocyjne programów „50 kW na start” i „Zamień piec na sieć”, a także finansowanego ze środków KPO i wdrażanego przez Narodowy Fundusz programu „Wymiana źródeł ciepła i poprawa efektywności energetycznej szkół”. Zainteresowanym podmiotom udzielane były konsultacje dotyczące zakresu inwestycji i sposobu przygotowania wniosku o dofinansowanie.

Działalność edukacyjno-szkoleniowa realizowana była poprzez przeprowadzenie, na prośbę Urzędu Marszałkowskiego, szkolenia i panelu szkoleniowego w trakcie konferencji dla pracujących w gminach Ekodoradców, a także szkolenia dla uczniów szkoły podstawowej w Sosnowcu i dla Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych.

Doradcy aktywnie uczestniczyli w Kongresie MŚP. Prowadzili stoisko informacyjne, zorganizowali i poprowadzili panel dyskusyjny „Przedsiębiorstwo w dobie zmian klimatu”.

W IV kwartale 2024 roku Doradcy Funduszu byli współorganizatorami konferencji „20-lecie Polski w UE”, prowadzili ją oraz byli jej prelegentami.

Doradcy byli zapraszani jako prelegenci na regionalne konferencje i spotkania branżowe m.in. na Europejski Kongres Przemysłu i Energetyki, Śląskie Forum Energetyczne, śniadanie biznesowe w Mysłowicach, Konferencję Polskiej Izby Ekologii, spotkanie Klastra Energii w Gliwicach. Kontynuowano zapoczątkowaną w poprzedniej perspektywie realizację ogólnopolskich webinarium skierowanych do gmin, w ramach której Doradcy przygotowali i przeprowadzili dwa kolejne webinarium „Walka ze smogiem” i „Wodór – paliwo przyszłości?” Na zaproszenie Ministerstwa Klimatu i Środowiska

przeprowadzono webinar „Oszczędzamy energię w domu i w biurze – to się opłaca” skierowany do pracowników MKiŚ, GUS i urzędów statystycznych w całej Polsce.

Promocja efektywności energetycznej i OZE prowadzona była również w trakcie imprez plenerowych m.in. Forum Ciepłowników w Międzyzdrojach, Śląskiego Seminarium Budowlanego, II Kongresu Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych, festynie w Kaletach - z okazji Dnia Ziemi, w Chorzowie – Błękitnego ekoFestu w Parku Śląskim, Mierzęcicach, Świerklańcu, Łękawicy, Rydułtowach, Beskidzkim Święcie Miodu, Dożynek Jasnogórskich i regionalnych.

Doradcy uczestniczyli w ogólnopolskiej akcji Dni Otwartych Funduszy Europejskich prowadząc stoisko informacyjne przed siedzibą Funduszu.

Zespół zainicjował, przygotował i nagrał pierwsze odcinki podcastu „Łamigłówki energetyczne i klimatyczne”, które ukazały się na kanale YouTube i będą emitowane regularnie raz w tygodniu.

Działania Doradców wykazywane były w raportach. Zestawienie realizacji wskaźników na koniec roku zostało przesłane do Partnera Wiodącego. W 2024 roku Doradcy Funduszu udzielili łącznie 470 konsultacji i 1 404 porady, objęli wsparciem doradczym 40 inwestycji na terenie województwa śląskiego, przygotowali 5 audycji internetowych – podcasty, zorganizowali 1 konferencję, przeprowadzili 4 działania edukacyjno-szkoleniowe, wzięli udział w 25 imprezach masowych.

V. PROGRAMY REALIZOWANE W RAMACH UMÓW UDOSTĘPNIENIA ŚRODKÓW PRZEZ NARODOWY FUNDUSZ

1. PROGRAM PRIORYTETOWY „CZyste Powietrze”

„Czyste Powietrze” to kompleksowy Program, którego celem jest zmniejszenie lub uniknięcie emisji pyłów i innych zanieczyszczeń wprowadzanych do atmosfery przez domy jednorodzinne. Program skupia się na wymianie starych pieców i kotłów na paliwo stałe oraz termomodernizacji budynków jednorodzinnych, by efektywnie zarządzać energią. Działania te nie tylko pomogą chronić środowisko, ale dodatkowo zwiększą domowy budżet, dzięki oszczędnościom finansowym.

Program skierowany jest do osób fizycznych będących właścicielami/współwłaścicielami budynków mieszkalnych jednorodzinnych/lokali mieszkalnych wydzielonych w budynkach jednorodzinnych lub osób posiadających zgodę na rozpoczęcie budowy budynku jednorodzinnego (obowiązywało do dnia 14 maja 2020 roku). Dofinansowanie udzielane jest za pośrednictwem 16 Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚiGW).

Okres realizacji sięga roku 2029. Nabór wniosków rozpoczął się 19 września 2018 roku i jest prowadzony w trybie ciągłym. W 2024 roku w ramach Programu „Czyste Powietrze” Fundusz przyjął 29 431 wniosków o dofinansowanie.

Od 22 kwietnia 2024 roku przedsięwzięcia realizowane w ramach Programu finansowane są również m.in. na podstawie zawartej z Narodowym Funduszem Umowy nr FENX.01.01-IW.01-0001/24 o dofinansowanie Projektu Program Priorytetowy „Czyste Powietrze” realizowanego w województwie śląskim w ramach działania FENX.01.01 Efektywność energetyczna priorytet FENX.01-Wsparcie sektorów energetyka i środowisko z Funduszu Spójności programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027.

W ramach zawartej umowy udostępnienia środków na wspólną realizację Programu „Czyste Powietrze” Narodowy Fundusz udostępnił na podejmowanie decyzji o udzieleniu dofinansowania w 2024 roku kwotę w wysokości 462,5 mln zł, a w ramach umowy FENX.01.01-IW.01-0001/24 w wysokości 711,3 mln zł.

W 2024 roku część kosztów obsługi zadań ponoszonych przez Fundusz, związanych z realizacją przedsięwzięć dofinansowanych w formie dotacji w ramach wdrażania Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze” podlegała refundacji. Narodowy Fundusz udostępnił także środki dla gmin w zakresie pokrycia kosztów związanych z wdrażaniem i obsługą przez nie Programu.

Mając na uwadze wyzwania związane z realizacją Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze” w Funduszu na bieżąco doskonalona była organizacja pracy. W związku z ogromnym zainteresowaniem mieszkańców województwa śląskiego Programem, informacje można było uzyskać również w punktach konsultacyjnych Funduszu w Częstochowie i Bielsku-Białej oraz poprzez infolinię.

W dniach 22 kwietnia 2024 roku oraz 14 czerwca 2024 roku weszły w życie nowe wersje Programu „Czyste Powietrze”. Zmiany objęły m.in. wprowadzenie obowiązku wyboru pomp ciepła oraz kotłów zgazowujących drewno i kotłów na pellet tylko z tych wpisanych na listę zielonych urządzeń i materiałów (lista ZUM), możliwość uzyskania najwyższego poziomu dofinansowania tylko na jeden budynek mieszkalny jednorodzinny albo jeden lokal mieszkalny w takim budynku oraz konieczność przeprowadzenia obowiązkowego audytu energetycznego przy montażu pompy ciepła. Wprowadzone zostało również nowe źródło finansowania jakim są środki FENIKS.

W 2024 roku kontynuowany był nabór wniosków o dofinansowanie w formie dotacji na częściową spłatę kapitału kredytu bankowego w ramach Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”.

Z dniem 28 listopada 2024 roku decyzją Narodowego Funduszu w uzgodnieniu z Ministerstwem Klimatu i Środowiska nabór wniosków o dofinansowanie w ramach Programu „Czyste Powietrze” został wstrzymany. Decyzja ta podyktowana była koniecznością zmiany Programu i zabezpieczenia polskich gospodarstw domowych przed nadużyciami, tak by nadal działać na rzecz czystego powietrza i niższych rachunków za ogrzewanie dla Polek i Polaków.

Mając na uwadze dużą potrzebę odbudowy i termomodernizacji domów jednorodzinnych dotkniętych skutkami powodzi, która wystąpiła we wrześniu 2024 roku na terenie m.in. woj. śląskiego została uruchomiona 12 grudnia 2024 roku odrębna, czwarta część programu „Czyste Powietrze” dedykowana dla powodziarzy. Nabór wniosków z czterech województw dotkniętych powodzią potrwa od 12 grudnia 2024 roku do 31 marca 2025 roku lub do wyczerpania środków.

W 2024 roku z osobami fizycznymi zawarto blisko 24 tys. umów dotacji na kwotę ogółem 1 090 mln zł. Po zawarciu umowy rozpoczęty został etap rozliczania zadań. W 2024 roku wypłacono w ramach Programu „Czyste Powietrze” 528,4 mln zł, w tym ze środków Funduszu 0,7 mln zł, Narodowego Funduszu 462,8 mln zł oraz 64,9 mln zł środków w ramach FEnKS.

Tabela nr 3. Efekty ekologiczne z umów zawartych w ramach Programu „Czyste Powietrze”

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wielkość planowana
1	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej z zainstalowanych mikroinstalacji fotowoltaicznych	MWe	19,42
2	Ograniczenie zużycia energii końcowej	GJ/a	902 831,36
3	Ograniczenie zużycia energii pierwotnej	GJ/a	992 896,78
4	Oszczędność energii	GJ/a	368 989,09
5	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - b-a-p	kg/rok	503,3
6	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - CO ₂	kg/rok	124 599 354,00
9	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowych PM 10	kg/rok	766 831,71

Tabela nr 4 Efekty rzeczowe z umów zawartych w ramach Programu „Czyste Powietrze”

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wielkość planowana
1	Audyt energetyczny	szt.	8 983
2	Pompa ciepła	kpl.	3 857
3	Instalacja fotowoltaiczna	kpl.	3 862
4	Instalacja ogrzewania	kpl.	4 116
5	Termoizolacja obiektów	kpl.	9 768
6	Wentylacja mechaniczna	kpl.	146
7	Węzeł cieplny	kpl.	23
8	Zlikwidowane dotychczasowe źródło ciepła	kpl.	14 061
9	Źródło ciepła opalane biomasą	kpl.	4 562
10	Źródło ciepła opalane gazem/olejem	kpl.	5 314
11	Źródło ciepła zasilane energią elektryczną	kpl.	81

2. PROGRAM POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA W NAJBARDZIEJ ZANIECZYSZCZONYCH GMINACH - PILOTAŻ

W 2024 roku zakończyła się realizacja uruchomionego w 2021 roku Programu Pilotażowego „Poprawa jakości powietrza w najbardziej zanieczyszczonych gminach – pilotaż” na terenie Gminy Pszczyna. Program skierowany był do osób fizycznych - właścicieli/współwłaścicieli lokali mieszkalnych oraz do wspólnot mieszkaniowych w budynkach wielorodzinnych mieszczących od 3 do 20 lokali mieszkalnych, zlokalizowanych na terenie Gminy Pszczyna. Wsparciem objęte były przedsięwzięcia polegające na wymianie nieefektywnych źródeł ciepła na paliwo stałe i poprawie efektywności energetycznej w wielorodzinnych budynkach mieszkalnych.

Na dofinansowanie przedsięwzięć przewidziano kwotę: 6 070 tys. zł w formie dotacji, w tym 70 tys. zł dla Gminy Pszczyna na działania informacyjno-promocyjne związane z Programem.

31 stycznia 2022 roku zakończył się nabór wniosków w ramach Programu Pilotażowego a wydatkowanie środków przez Fundusz zakończyło się 31 marca 2024 roku. Łącznie w ramach Programu zawarto 23 umowy na kwotę 401 tys. zł., dla których kwota wypłat wyniosła 190 tys. zł. Kwota alokacji nie została wykorzystana.

3. OGÓLNOPOLSKI PROGRAM FINANSOWANIA SŁUŻB RATOWNICZYCH CZĘŚĆ 1) DOFINANSOWANIE ZAKUPU SPECJALISTYCZNEGO SPRZĘTU WYKORZYSTYWANEGO W AKCJACH RATOWNICZYCH

W lipcu 2024 roku Fundusz zawarł z Narodowym Funduszem umowę udostępnienia środków z przeznaczeniem na udzielenie dotacji i wspólnej realizacji Programu „Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych Część 1) Dofinansowanie zakupu specjalistycznego sprzętu wykorzystywanego w akcjach ratowniczych”.

Program, przygotowany został przez Narodowy Fundusz w odpowiedzi na Porozumienie w sprawie współdziałania w zakresie zwalczania zagrożeń dla środowiska, zawarte pomiędzy Ministrem Klimatu i Środowiska a Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Beneficjentami środków w tym Programie było 21 jednostek ochotniczych straży pożarnych znajdujących się na zestawieniu zaakceptowanym przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministra Klimatu i Środowiska. W ramach Programu zakupiony został przez ochotnicze straże pożarne specjalistyczny sprzęt wykorzystywany w akcjach ratowniczych oraz podczas usuwania skutków zagrożeń, między innymi zakupiono samochody ratowniczo-gaśnicze.

Dofinansowanie było realizowane w formie dotacji w wysokości do 50% kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia. Na 2024 rok kwota dofinansowania wyniosła 3 560 tys. zł, w tym: ze środków Funduszu – 2.000 tys. zł, a Narodowego Funduszu – 1 560 tys. zł.

Tabela nr 5 Efekty ekologiczne z umów zawartych w ramach Ogólnopolskiego programu finansowania służb ratowniczych część 1)

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wielkość planowana
1	Liczba osób objętych ochroną inną niż przeciwpowodziowa	liczba osób	103 369

Tabela nr 6 Efekty rzeczowe z umów zawartych w ramach Ogólnopolskiego programu finansowania służb ratowniczych część 1)

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wielkość planowana
1	Liczba zakupionych średnich samochodów ratowniczo-gaśniczych	szt.	11
2	Liczba zakupionych ciężkich samochodów ratowniczo-gaśniczych	szt.	4
3	Liczba zakupionych lekkich samochodów ratowniczo-gaśniczych	szt.	6

4. OGÓLNOPOLSKI PROGRAM REGENERACJI ŚRODOWISKOWEJ GLEB POPRZEC ICH WAPNOWANIE

W dniu 28 kwietnia 2020 roku Fundusz zawarł z Narodowym Funduszem umowę udostępnienia środków z przeznaczeniem na udzielanie dotacji i wspólnej realizacji Programu „Ogólnopolski program regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie”. Celem programu jest wsparcie działań regeneracyjnych gleb zakwaszonych w wyniku oddziaływania czynników antropogenicznych. Beneficjentami środków w tym Programie są posiadacze użytków rolnych, zlokalizowanych na terenie województwa śląskiego, o pH gleby poniżej lub równej 5,5. W ramach Programu zakupione zostały wapna nawozowe i środki wapnujące z wyłączeniem kosztów transportu i rozsiewania. Dofinansowanie będzie realizowane w formie dotacji w wysokości uzależnionej od powierzchni użytków rolnych dla danego gospodarstwa.

Ze względu na przekroczenie w 2023 roku limitu krajowego pomocy de minimis, którą gospodarstwa rolne w Polsce mogą otrzymać ze środków budżetu krajowego, budżetu jednostek samorządu terytorialnego w okresie trzech lat podatkowych, część wniosków złożonych w 2023 roku zostało rozpatrzonych w roku 2024. W 2024 roku dofinansowanie w kwocie 952,9 tys. zł uzyskało 218 wnioskodawców. Ze środków Narodowego Funduszu wypłacono 892 tys. zł, natomiast ze środków Funduszu wypłacono 61 tys. zł.

Tabela nr 7 Efekty ekologiczne z umów zawartych w ramach Ogólnopolskiego programu regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wielkość planowana
1	Neutralizacja skażeń gleby - powierzchnia	ha	1 460

Tabela nr 8 Efekty rzeczowe z umów zawartych w ramach Ogólnopolskiego programu regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wielkość planowana
1	Zakup wapna nawozowego	Mg	5 826

5. OGÓLNOPOLSKI PROGRAM FINANSOWANIA USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST

W roku 2024 kontynuując realizację umowy udostępnienia środków zawartej z Narodowym Funduszem, Fundusz udzielał dofinansowania na działania Gmin województwa śląskiego związane z usuwaniem azbestu z posesji rolników w ramach 2 Części „Ogólnopolskiego programu finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest” - unieszkodliwienie odpadów zawierających azbest w gospodarstwach rolnych należących do beneficjentów Działania A1.4.1 w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności.

Kwota alokacji w ramach 2 Części Programu wynosi 1 500 tys. zł i pochodzi w całości ze środków Narodowego Funduszu. W 2024 roku udzielono dofinansowania 15 gminom na kwotę 1 099 tys. zł.

Tabela nr 9 Efekty ekologiczne z umów zawartych w ramach Ogólnopolskiego programu finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wielkość planowana
1	Unieszkodliwienie odpadów - składowanie	Mg	2 256

Tabela nr 10 Efekty rzeczowe z umów zawartych w ramach Ogólnopolskiego programu finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wielkość planowana
1	Unieszkodliwienie odpadów - składowanie (liczba obiektów/posesji)	szt.	434

6. PROGRAM „MOJA WODA”

W 2020 roku Fundusz wspólnie z Narodowym Funduszem rozpoczął realizację Programu Priorytetowego „Moja Woda”.

Celem programu jest ochrona zasobów wody poprzez zwiększenie retencji na terenie posesji przy budynkach jednorodzinnych oraz wykorzystywanie zgromadzonej wody opadowej i roztopowej. Celem strategicznym jest podniesienie poziomu ochrony przed skutkami zmian klimatu i zagrożeń naturalnych.

Beneficjentami środków w tym Programie są osoby fizyczne będące właścicielami lub współwłaścicielami nieruchomości, na której znajduje się budynek mieszkalny jednorodzinny, z uwzględnieniem domów nowo budowanych z kompletnym systemem orynnowania dachu, z wyłączeniem tych nieruchomości, dla których udzielono już dofinansowania z Programu Priorytetowego „Moja Woda”.

Dofinansowanie jest realizowane w formie dotacji do 80% kosztów kwalifikowanych instalacji wchodzących w skład zadania, nie więcej niż 5 tys. zł na jedno przedsięwzięcie (od 2023 roku 6 tys. zł).

Program przewidziany jest do realizacji w latach 2020-2024.

Nabór wniosków na lata 2023 i 2024 rozpoczął się 3 sierpnia 2023 roku a zakończył się 29 lutego 2024 roku (w formie elektronicznej na Portalu Beneficjenta, a w wersji papierowej 15 marca 2024 roku). W 2024 roku w ramach Programu Fundusz przyjął 462 wnioski o dofinansowanie, gdzie łączna wnioskowana kwota dofinansowania wyniosła ponad 2,6 mln zł. Łącznie w 2024 roku podpisano 2 685 umów na łączną kwotę 15 142 tys. zł, całość środków pochodziła z Narodowego Funduszu. Program

cieszył się ogromnym zainteresowaniem w związku z powyższym ze względu na dużą ilość wniosków wydłużono okres rozliczeniowy do 31 marca 2025 roku.

Tabela nr 11 Efekty ekologiczne z umów zawartych w ramach Programu „Moja Woda”

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wielkość planowana
1	Ilość zagospodarowanej wody opadowej	m ³ /rok	283 522

Tabela nr 12 Efekty rzeczowe z umów zawartych w ramach Programu „Moja Woda”

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wielkość planowana
1	Liczba instalacji służąca zagospodarowaniu wody opadowej	szt.	2 685

7. PROGRAM PRIORYTETOWY „AGROENERGIA CZĘŚĆ 1) MIKROINSTALACJE, POMPY CIEPŁA I TOWARZYSZĄCE MAGAZYNY ENERGII”

Fundusz w 2024 roku kontynuował realizację Programu „Agroenergia” Część 1) Mikroinstalacje, pompy ciepła i towarzyszące magazyny energii”. Jego celem jest zwiększenie produkcji energii ze źródeł odnawialnych w sektorze rolniczym. Program realizowany będzie do 2027 roku.

Beneficjentami programu są osoby fizyczne będące właścicielami lub dzierżawcami nieruchomości rolnych, których łączna powierzchnia użytków rolnych zawiera się w przedziale od 1 ha do 300 ha oraz co najmniej rok przed złożeniem wniosku prowadzące osobiście gospodarstwo rolne oraz osoby prawne będące właścicielami lub dzierżawcami nieruchomości rolnych, których łączna powierzchnia użytków rolnych zawiera się w przedziale od 1 ha do 300 ha oraz co najmniej rok przed złożeniem wniosku o udzielenie dofinansowania prowadzące działalność rolniczą lub działalność gospodarczą w zakresie usług rolniczych.

Dofinansowanie uzyskują przedsięwzięcia polegające na zakupie i montażu instalacji fotowoltaicznych, instalacji wiatrowych, pomp ciepła (przy czym złożenie wniosku jest uwarunkowane wcześniejszym przeprowadzeniem audytu energetycznego, który rekomenduje wnioskowany zakres przedsięwzięcia) oraz instalacji hybrydowej, tj.: fotowoltaika wraz z pompą ciepła lub elektrownia wiatrowa wraz z pompą ciepła, sprzężone w jeden układ.

Zgodnie z zawartą w 2021 roku umową wraz z późniejszymi zmianami, Narodowy Fundusz zadeklarował udostępnienie środków na udzielenie dotacji do kwoty 2 000 tys. zł. W 2024 roku do Funduszu wpłynęły 1 wniosek na kwotę 9,3 tys. zł na podstawie, którego zawarta została umowa. W 2024 roku wypłacono środki Narodowego Funduszu wynikające z umów zawartych także w latach poprzednich w łącznej wysokości 59 tys. zł.

Tabela nr 13 Efekty ekologiczne z umów zawartych w ramach Programu „Agroenergia. Część 1) Mikroinstalacje, pompy ciepła i towarzyszące magazyny energii”

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wielkość planowana
1	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - CO	kg/a	24
2	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - CO ₂	kg/a	7 144
3	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - NOx	kg/a	19
4	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - SO ₂	kg/a	28

5	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowych	kg/a	3
6	Produkcja energii elektrycznej ze źródeł energii odnawialnej	kWh/a	9 936

Tabela nr 14 Efekty rzeczowe z umów zawartych w ramach Programu „Agroenergia. Część 1) Mikroinstalacje, pompy ciepła i towarzyszące magazyny energii”

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wielkość planowana
2	Instalacja fotowoltaiczna (kW)	kW	11

8. PROGRAM PRIORYTETOWY „CIEPŁE MIESZKANIE”

W 2024 roku Fundusz wspólnie z Narodowym Funduszem kontynuował realizację Programu Priorytetowego „Ciepłe Mieszkanie”. Program realizowany będzie w latach 2022-2026. Celem Programu jest poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji pyłów oraz gazów cieplarnianych poprzez wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej w lokalach mieszkalnych znajdujących się w budynkach mieszkalnych wielorodzinnych zlokalizowanych na terenie województwa śląskiego.

Program realizowany w formie dotacji skierowany jest do gmin, które w ramach Programu mogą uzyskać dotację ze środków udostępnionych przez Narodowy Fundusz, a następnie udzielić dotacji beneficjentom końcowym tj. osobom fizycznym posiadającym tytuł prawny wynikający z prawa własności lub ograniczonego prawa rzeczowego do lokalu mieszkalnego, albo najmu lokalu mieszkalnego stanowiącego własność gminy wchodzącego w skład mieszkaniowego zasobu gminy, jeżeli nie wszystkie lokale mieszkalne w tym budynku stanowią własność gminy, znajdującego się w budynku mieszkalnym wielorodzinnym znajdującym się na terenie gminy, realizującym przedsięwzięcie będące przedmiotem dofinansowania oraz dla wspólnot mieszkaniowych obejmujących od 3 do 7 lokali mieszkalnych.

Kwota dofinansowania jest określona w umowie udostępnienia środków przez Narodowy Fundusz i wynosi ogółem 218 575 tys. zł. W 2024 roku do Funduszu wpłynęły 22 wnioski na łączną kwotę wnioskowaną 55 245 tys. zł, zawartych zostało 29 umów na kwotę 86 700 tys. zł. W 2024 roku wypłacono środki Narodowego Funduszu w łącznej wysokości 5 544 tys. zł.

Tabela nr 15 Efekty ekologiczne z umów zawartych w ramach Programu „Ciepłe Mieszkanie”

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wielkość planowana
1	Oszczędność energii	GJ/a	29 702
2	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowych PM 10	kg/a	71 811
3	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - CO ₂	kg/a	10 503 023
4	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - b-a-p	kg/a	37
5	Oszczędność energii elektrycznej	kWh/a	2 111

Tabela nr 16 Efekty rzeczowe z umów zawartych w ramach Programu „Ciepłe Mieszkanie”

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wielkość planowana
1	Zlikwidowane dotychczasowe źródło ciepła	kpl.	2 748
2	Źródło ciepła	kpl.	2 748

3	Instalacja fotowoltaiczna	kpl.	13
4	Termoizolacja obiektów	kpl.	406

9. PROGRAM REGIONALNEGO WSPARCIA EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

Fundusz w 2024 roku kontynuował realizację umowy udostępniania środków z przeznaczeniem na udzielanie dotacji i wspólnej realizacji Programu Regionalnego Wsparcia Edukacji Ekologicznej.

Celem programu jest podnoszenie poziomu świadomości ekologicznej, upowszechnianie wiedzy, aktywizacja społeczna, budowanie społeczeństwa obywatelskiego i kształtowanie postaw proekologicznych społeczeństwa (w tym dzieci i młodzieży) w zakresie tematyki:

- przeciwdziałania emisjom;
- odnawialnych źródeł energii i niskoemisyjnego transportu;
- zrównoważonego rozwoju;
- ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Program realizowany był w latach 2022–2024. Ogółem ze środków Narodowego Funduszu na realizację programu wypłacono środki w wysokości 1 613 tys. zł dla bezzwrotnych form dofinansowania. W 2024 roku wypłacona została kwota 436 tys. zł.

10. PROGRAM ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU CZĘŚĆ 2) USUWANIE SKUTKÓW POWODZI 2024 R.

W dniu 4 października 2024 roku Fundusz zawarł z Narodowym Funduszem umowę udostępnienia środków z przeznaczeniem na udzielenie dotacji na realizację programu priorytetowego „Adaptacja do zmian klimatu Część 2) Usuwanie skutków powodzi 2024 r.”. Program ma na celu wsparcie zadań realizowanych na obiektach ochrony środowiska i gospodarki wodnej, dotyczących usuwania skutków powodzi jaka wystąpiła w Polsce w 2024 roku. Beneficjentami Programu mogą być jednostki samorządu terytorialnego oraz podmioty świadczące usługi publiczne w ramach realizacji zadań własnych jst, które realizują przedsięwzięcie na obszarze, na którym wprowadzono stan klęski żywiołowej w 2024 roku.

Dofinansowanie realizowane jest w formie dotacji do 100% kosztów kwalifikowanych. Na realizację Programu Narodowy Fundusz udostępnił środki w wysokości 5 000 tys. zł.

W 2024 roku w ramach Programu do Fundusz wpłynęły 2 wnioski o dofinansowanie. Łączna wnioskowana kwota dofinansowania wyniosła ponad 3 010 tys. zł.

VI. GOSPODAROWANIE ŚRODKAMI FINANSOWYMI FUNDUSZU W 2024 ROKU

Fundusz gospodarował środkami finansowymi zgodnie z zapisami ustawy Prawo ochrony środowiska z uwzględnieniem wymogów ustawy o rachunkowości i Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie gospodarki finansowej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Udzielenie dofinansowania ze środków Funduszu poprzedzała ocena zgodności z Zasadami, analiza wielkości planowanego efektu ekologicznego i kosztu jego uzyskania oraz ocena zabezpieczenia udzielanych pożyczek. Wypłata środków następowała w formie refundacji zweryfikowanych wydatków lub zaliczkowo w ratach, z uwzględnieniem zasady wypłaty kolejnych rat dopiero po zaakceptowaniu przez Fundusz rozliczenia kwot uprzednio wypłaconych. Prowadzone były kontrole realizacji rzeczowej i finansowej zadania u beneficjenta.

Fundusz prowadzi księgi rachunkowe w oparciu o przepisy ustawy o rachunkowości. Sprawozdanie finansowe Funduszu za 2024 rok zostało poddane badaniu przez niezależnego biegłego rewidenta wpisanego na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych. Wyboru rewidenta Firmę KPW Audytor Sp. z o.o. w Łodzi, dokonała Rada Nadzorcza w Uchwale nr 154/2023 z dnia 19 września 2023 roku w sprawie wyboru firmy audytorskiej do badania sprawozdania finansowego Funduszu za lata 2023-2024. W przedstawionej opinii Rewident potwierdził, że zbadane sprawozdanie zostało sporządzone zgodnie z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych oraz rzetelnie i jasno przedstawia sytuację majątkową i finansową Funduszu.

1. BILANS

Suma bilansowa na koniec 2024 roku wyniosła 1 520 637 tys. zł i jest wyższa w stosunku do poprzedniego roku o ponad 102 442 tys. zł. Po stronie aktywów, na zanotowany wzrost wpłynęły pozycje: „Inwestycje długoterminowe”, które wzrosły o 1 107 tys. zł oraz „Aktywa obrotowe”, które zanotowały wzrost o 141 086 tys. zł. Największą pozycję wzrostową wykazały „Inwestycje krótkoterminowe” o 148 868 tys. zł, zaś największy spadek wykazała pozycja „Należności długoterminowe” – spadek o 38 693 tys. zł.

Należności z tytułu udzielonych pożyczek, których wartość na dzień bilansowy wynosiła 942 790 tys. zł, uległy zmniejszeniu w porównaniu z rokiem 2023 o kwotę 41 606 tys. zł.

Po stronie pasywów zanotowano wzrost kapitału (funduszu) własnego w kwocie 18 179 tys. zł odpowiadający odnotowanemu wynikowi finansowemu.

Udział kapitału (funduszu) własnego w finansowaniu aktywów w 2024 roku wynosi 89,17%.

Tabela nr 17 Wybrane pozycje bilansu [w tys. zł]

Lp.	Wyszczególnienie	Za rok 2023	Za rok 2024
I.	AKTYWA, z tego:	1 418 195	1 520 637
1.	Rzeczowe aktywa trwałe	7 434	6 422
2.	Należności długoterminowe	797 039	758 346
3.	Inwestycje długoterminowe	13 929	15 036
4.	Należności krótkoterminowe	192 531	184 881

5.	Inwestycje krótkoterminowe	406 777	555 645
II.	PASYWA, z tego:	1 418 195	1 520 637
1.	Kapitał (fundusz) własny, z tego:	1 337 799	1 355 978
1.1.	Kapitał (fundusz) podstawowy	1 256 487	1 256 487

2. RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

W roku 2024 statutowe przychody Funduszu, uzyskiwane na podstawie ustawy Prawo ochrony środowiska, wyniosły 67 627 tys. zł i były niższe od uzyskanych w roku poprzednim o 319 tys. zł.

Wydatki bezzwrotne zrealizowane przez Fundusz w 2024 roku, związane z dofinansowaniem ochrony środowiska i gospodarki wodnej, stanowiące koszt w rozumieniu rachunku wyników, wyniosły 166 635 tys. zł. W tej kwocie mieszczą się udzielone dotacje, umorzenia udzielonych pożyczek, a także wypłacone nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska. Poziom finansowania bezzwrotnego był wyższy (o 69 993 tys. zł) od zrealizowanego w roku 2023 (96 641 tys. zł), przede wszystkim z uwagi na dotacje finansowane w 2024 roku ze środków Unii Europejskiej.

W okresie sprawozdawczym koszty działalności organów i biura Funduszu wyniosły 48 035 tys. zł co oznacza 2% wzrost w stosunku do roku poprzedniego. Wzrost ten został odnotowany w prawie wszystkich pozycjach kosztowych (za wyjątkiem zużycia materiałów i energii oraz w pozostałych kosztach), z czego największy wzrost wykazały dwie pozycje „Wynagrodzenia wraz z narzutami” (wzrost o 1 450 tys. zł) oraz „Usługi obce” (wzrost o 467 tys. zł). Wzrost kosztów był związany z obsługą programu „Czyste Powietrze” oraz Programu „Moja Woda”. Zarząd przykładał dużą wagę do efektywności wykorzystania posiadanych zasobów, uzasadnienia i celowości ponoszonych kosztów działalności. W szczególności temu celowi służą procedury udzielania zamówień publicznych i kontroli zarządczej. Prowadzona jest ocena ogólnego poziomu ponoszonych kosztów w odniesieniu do zakresu i skali prowadzonej działalności. Odnotowany wzrost kosztów działalności miał pełne pokrycie we wzroście skali prowadzonej działalności. Omawiając koszty działalności Funduszu należy zauważyć, za zapisem zawartym w Strategii, że koszty te miały pełne pokrycie w przychodach finansowych jakie Fundusz uzyskuje w wyniku prowadzonej działalności.

Przychody finansowe stanowiły istotną pozycję rachunku wyników. W 2024 roku z tego tytułu uzyskano kwotę 75 370 tys. zł. Stanowi to spadek o kwotę 10 794 tys. zł w relacji do roku poprzedniego.

W 2024 roku odnotowano znaczący wzrost kosztów operacyjnych o przeszło 71 103 tys. zł. Znacząco zmalały koszty finansowe o 14 533 tys. zł. Powodem takiego stanu rzeczy, jest brak w tworzeniu rezerw na zobowiązania, co miało miejsce w 2023 r.

W 2024 roku Fundusz odnotował zysk w kwocie 18 179 tys. zł, który jest mniejszy w porównaniu z rokiem 2023 o 14 674 tys. zł, co jest wynikiem zwiększenia kosztów działalności operacyjnej.

Funduszu przeznaczył zysk w kwocie 18 179 tys. zł na fundusz rezerwowy.

Tabela nr 18 Wybrane pozycje rachunku zysków i strat [w tys. zł]

Lp.	Wyszczególnienie	Za rok 2023	Za rok 2024
1.	Przychody	85 909	90 465
2.	w tym opłaty i kary ekologiczne	67 946	67 627
3.	Koszty	143 566	214 670

4.	w tym wydatki związane z dofinansowaniem ochrony środowiska	96 641	166 635
5.	koszty funkcjonowania organów i biura	46 925	48 035
6.	Zysk (Strata) ze sprzedaży	- 57 657	- 124 205
7.	Pozostałe przychody operacyjne	19 010	67 102
8.	w tym: dotacja w ramach pomocy technicznej POLiŚ dotacja w ramach Programu FEnIKS	1 755 0	73 64 916
9.	Pozostałe koszty operacyjne	129	87
10.	Zysk (Strata) z działalności operacyjnej	-38 776	-57 190
11.	Przychody finansowe	86 164	75 370
12.	w tym odsetki	84 870	73 934
13.	Koszty finansowe, w tym:	14 534	1
14.	aktualizacja wartości aktywów finansowych	0	0
15.	odsetki	307	1
16.	Zysk (Strata) z działalności gospodarczej	32 854	18 179
17.	Zysk (Strata) brutto = netto	32 854	18 179

VII. STRUKTURA FINANSOWANIA ZADAŃ

1. STRUKTURA WPŁYWÓW I WYDATKÓW

W strukturze wpływów środków finansowych od szeregu lat znaczące pozycje stanowią wpływy z tytułu: zwrotów rat pożyczek i kredytów, opłat za korzystanie ze środowiska oraz odsetek z oprocentowania pożyczek. Z uwagi na rosnące w ostatnich latach zaangażowanie Funduszu we wspólną realizację Programów Priorytetowych Narodowego Funduszu, w 2024 roku bardzo istotne znaczenie w strukturze wpływów miały także środki udostępnione przez Narodowy Fundusz. Dodatkowo istotnym elementem wpływów Funduszu w 2024 roku stały się środki Unii Europejskiej w ramach FEniKS przeznaczone na finansowanie Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”.

Rys. 4 Wpływy Funduszu w 2024 roku [w tys. zł]

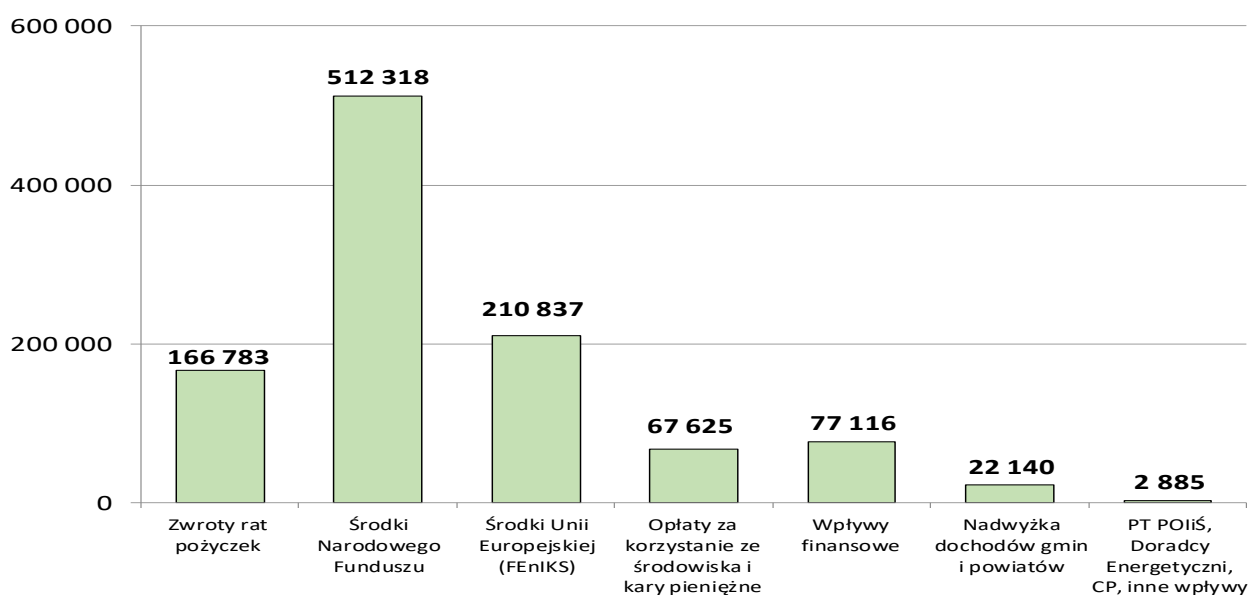

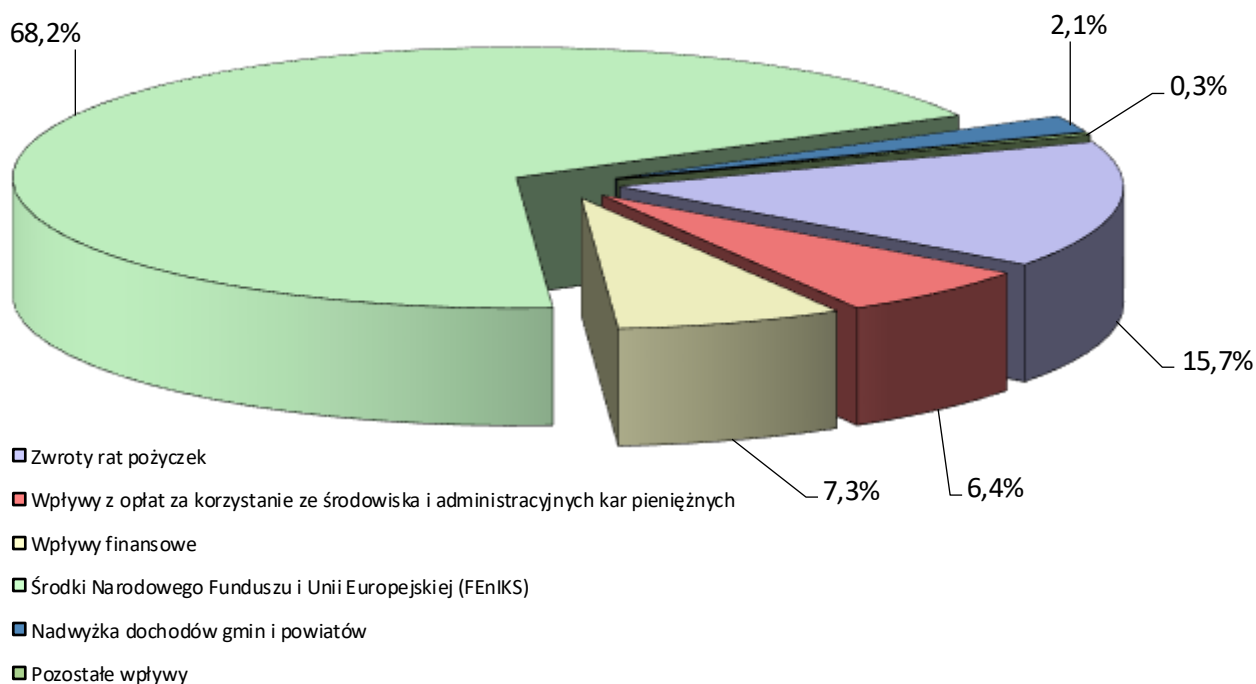
Tabela nr 19 Struktura wpływów Funduszu w latach 2022-2024 [w tys. zł]

Lp.	Wpływy	2022	2023	2024
1	Wpływy z opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych	75 014	67 944	67 625
2	Nadwyżka dochodów gmin i powiatów	25 530	17 428	22 140
3	Zwroty rat pożyczek	186 906	177 300	166 783
4	Wpływy finansowe	44 687	84 878	77 116
5	Przychody z tytułu dotacji z budżetu państwa (dotacja na obsługę POIiŚ)	1 810	1 755	73
6	Inne (zwroty z rozliczeń dotacji i umorzeń, pozostałe przychody operacyjne)	8 073	17 792	2 812
7	Wpływ środków z Narodowego Funduszu	197 598	676 155	512 318

8	Środki otrzymane z Unii Europejskiej (FEnIKS)			210 837
Razem		539 618	1 043 252	1 059 704

Rys. 5 Struktura wpływów Funduszu w 2024 roku

Wydatki Funduszu w roku 2024 wyniosły 910 836 tys. zł, w tym w formie dotacji – 120 541 tys. zł, (w tym kwota 64 913 tys. zł to rozliczone dotacje z „Czystego Powietrza” finansowane w ramach FEnIKS), środków przekazywanych państwowym jednostkom budżetowym – 19 338 tys. zł oraz pożyczek – 151 419 tys. zł. Pozostałe wydatki w wysokości 53 559 tys. zł to: nagrody, inne wydatki na ochronę środowiska, koszty działalności organów i biura, wydatki majątkowe własne, koszty finansowe oraz pozostałe koszty operacyjne.

W ramach wspólnie realizowanych Programów Priorytetowych w 2024 roku udostępnione zostały beneficjentom środki Narodowego Funduszu w łącznej wysokości 487 129 tys. zł. W ponad 95% kwota ta dotyczyła Programu „Czyste Powietrze”. Dodatkowo w 2024 roku wydatkowane w formie dotacji zostały także środki w wysokości 78 850 tys. zł z Programu FEnIKS. Są to środki wypłacone, ale nie rozliczone jeszcze przez beneficjentów końcowych.

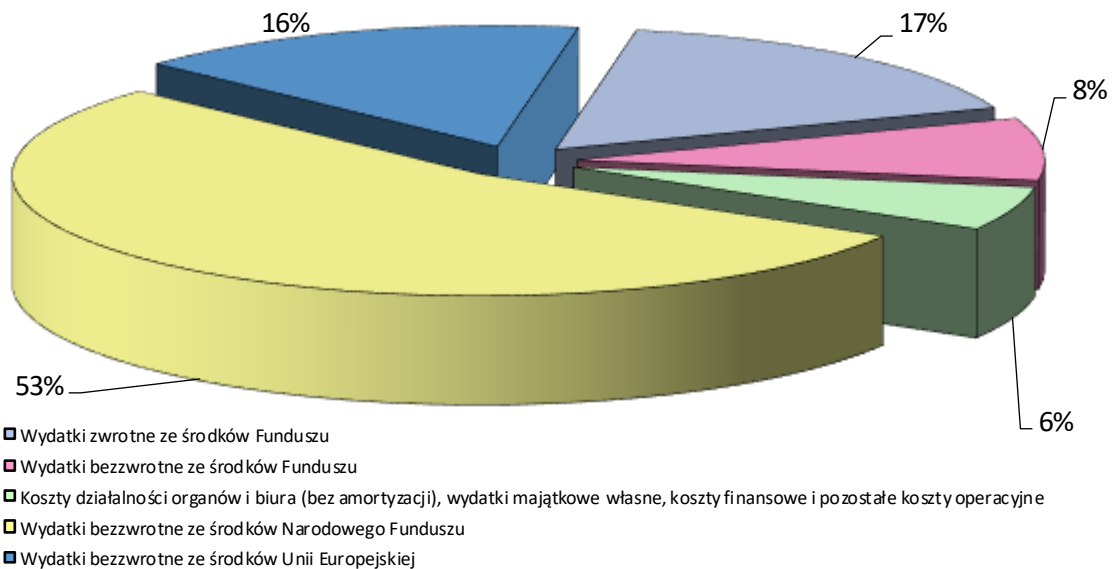
Tabela nr 20 Struktura wydatków Funduszu w latach 2022-2024 [w tys. zł]

Lp.	Wpływy	2022	2023	2024
1	Wydatki bezzwrotne (dotacje, przekazanie środków pjb, nagrody)	33 983	74 630	75 480
2	Wydatki zwrotne (pożyczki)	228 994	168 827	151 419
3	Koszty działalności organów i biura (bez amortyzacji), wydatki majątkowe własne, koszty finansowe i pozostałe koszty operacyjne	36 970	47 320	53 045

4	Wydatki ze środków Narodowego Funduszu	214 711	675 594	487 129
5	Wydatki ze środków Unii Europejskiej w ramach FEnIKS			143 763
Razem		514 658	966 371	910 836

Rys. 6 Struktura wydatków Funduszu w 2024 roku

2. WYPŁATY ZE ŚRODKÓW FUNDUSZU, NARODOWEGO FUNDUSZU, FENIKS ORAZ W RAMACH PROGRAMU OPERACYJNEGO INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO

W 2024 roku wysokość uruchomionych środków na realizację zadań z zakresu ochrony środowiska wyniosła 900 386 tys. zł, w tym ze środków Funduszu 253 141 tys. zł, Narodowego Funduszu 487 129 tys. zł, FEnIKS 64 913 tys. zł oraz w ramach POIiŚ 2014-2020 95 203 tys. zł.

Rys. 7 Źródła finansowania wypłaconych środków

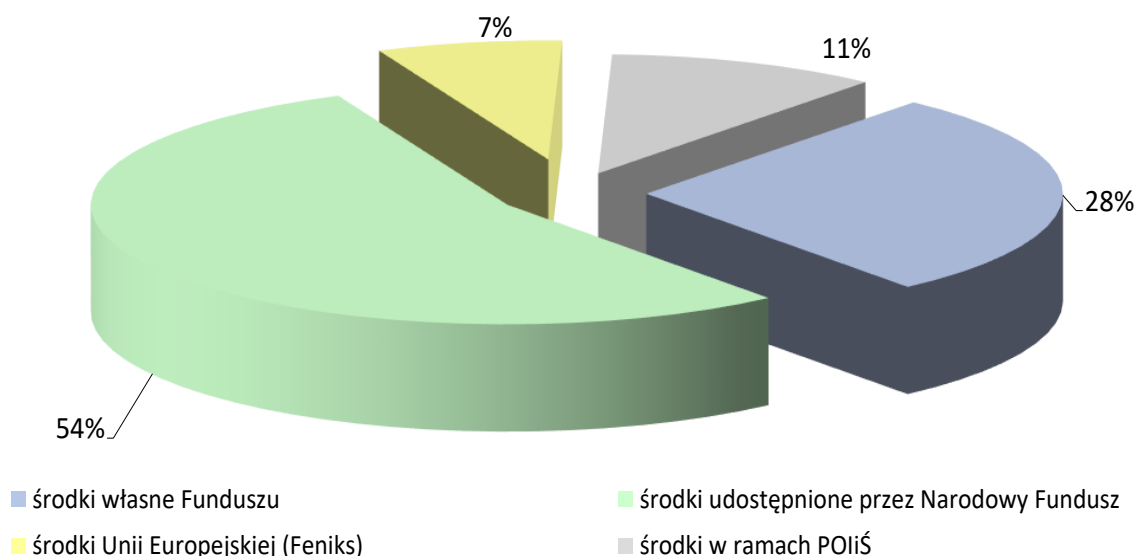

Tabela nr 21 Wyплаты ze środków Funduszu, Narodowego Funduszu, FENKS oraz w ramach POIiŚ w 2024 roku [w tys. zł]

Lp.	Wyszczególnienie	Udzielona pomoc				
		Dotacje	Przekazanie środków	Pożyczki	Umorzenia	Ogółem (3+4+5+6)
1	2	3	4	5	6	7
I.	Kierunki finansowania	684 507	19 338	169 784	25 060	898 690
1	Ochrona atmosfery	622 576	9 266	136 140	19 155	787 137
2	Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi	7 159	135	6 613	92	13 999
3	Ochrona przyrody	6 586	2 707	0	0	9 293
4	Edukacja ekologiczna	12 109	69	0	0	12 178
5	Ochrona wód, adaptacja do zmian klimatu i gospodarka wodna	20 034	492	27 031	5 813	53 370
5.1	Ochrona wód	5 197	492	25 830	1 844	33 363
5.2	Gospodarka wodna	14 837	0	1 201	3 969	20 007
6	Zapobieganie poważnym awariom i zagrożeniom środowiska	12 090	6 143	0	0	18 233
7	Zarządzanie środowiskowe w regionie	1 001	526	0	0	1 527
7.1	Opracowania i ekspertyzy	1 001	526	0	0	1 527
8	Profilaktyka zdrowotna	2 953	0	0	0	2 953
II.	Pozostałe (umowy umorzenia bez przeznaczenia)	0	0	0	1 182	1 182
III.	Nagrody za działalność					514
	Ogółem (I+II+III)	684 508	19 338	169 784	26 242	900 386

Udział procentowy kosztów działalności organów i biura do wypłaconych w 2024 roku środków własnych Funduszu, środków udostępnionych przez Narodowy Fundusz oraz wydatkowania w ramach

FENIKS i POIiŚ wynosi 5,3%, a udział procentowy kosztów działalności skorygowanych o koszty obsługi POIiŚ i wdrażania Programu „Czyste Powietrze” do wypłaconych kwot ogółem wynosi 5,1%.

Wypłaty w kwotach bezwzględnych były największe w stosunku do inwestycji związanych z ochroną atmosfery, w tym Programu „Czyste Powietrze” oraz przedsięwzięć realizowanych w ramach POIiŚ. W dalszej kolejności środki przeznaczone zostały na zadania z zakresu ochrony wód, adaptacji do zmian klimatu i gospodarki wodnej, zapobiegania poważnym awariom i zagrożeniom środowiska oraz gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi. Znaczna część wydatków aktywizowała również edukację ekologiczną, ochronę przyrody, zarządzanie środowiskowe w regionie oraz profilaktykę zdrowotną.

Podobnie jak w latach ubiegłych, najwięcej wypłacono na zadania z zakresu ochrony atmosfery - 787 137 tys. zł (87,4% wypłaconej kwoty ogółem). W zakresie ochrony atmosfery dofinansowywano zadania, które miały na celu:

- zmniejszanie emisji pyłowo-gazowej, w tym tzw. „niskiej emisji”, zwiększenie efektywności energetycznej wytwarzania, przesyłu lub użytkowania energii;
- wspieranie odnawialnych lub alternatywnych źródeł energii;
- wspieranie budownictwa niskoenergetycznego.

W 2024 roku Fundusz wspierał działania polegające na wdrażaniu projektów z zakresu ograniczenia niskiej emisji realizowanych przez Gminy na rzecz swoich mieszkańców oraz zadania realizowane przez jednostki sektora finansów publicznych w obiektach użyteczności publicznej oraz przez pozostałe jednostki w obiektach użyteczności publicznej wpisanych do rejestru zabytków.

W 2024 roku na mocy podpisanych z Narodowym Funduszem porozumień dotyczących poprawy jakości powietrza dofinansowywana była realizacja:

- Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”, który ma na celu poprawę efektywności energetycznej istniejących zasobów mieszkalnych budownictwa jednorodzinnego poprzez gruntowną termomodernizację i wymianę palenisk – źródeł ciepła;
- Programu Priorytetowego „Ciepłe Mieszkanie”;
- programu „Poprawa jakości powietrza w najbardziej zanieczyszczonych gminach – pilotaż”;
- programu „Agroenergia część 1) mikroinstalacje, pompy ciepła i towarzyszące magazyny energii”.

W ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko w 2024 roku kontynuowana była realizacja zadań oraz wypłata środków w zakresie podziałów:

- 1.7.1 Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych w województwie śląskim;
- 1.7.2 Efektywna dystrybucja ciepła i chłodu w województwie śląskim;
- 1.7.3 Promowanie wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w województwie śląskim.

Na zadania z zakresu ochrony wód, adaptacji do zmian klimatu i gospodarkę wodną wydatkowano ogółem 53 370 tys. zł (5,9% wypłaconej kwoty), z przeznaczeniem przede wszystkim na budowę i modernizację oczyszczalni ścieków oraz kanalizacji, a także instalacje przydomowych oczyszczalni ścieków, inwestycje związane z zaopatrzeniem ludności w wodę pitną oraz budowę i modernizację urządzeń ochrony przeciwpowodziowej. Wspólnie z Narodowym Funduszem realizowana była także realizacja Programu Priorytetowego „Moja Woda”, którego celem jest ochrona zasobów wody poprzez

zwiększenie retencji na terenie posesji przy budynkach jednorodzinnych oraz wykorzystywanie zgromadzonej wody opadowej i roztopowej. Beneficjentami środków były osoby fizyczne.

Na zadania związane z zapobieganiem poważnym awariom i zagrożeniom środowiska wydatkowano 18 233 tys. zł (2,0% wypłaconej kwoty ogółem), dofinansowując zadania realizowane przez Ochotniczą i Państwową Straż Pożarną. Fundusz udzielił dofinansowania ze środków Narodowego Funduszu i własnych na zadania w ramach ogólnopolskiego programu finansowania służb ratowniczych, którego celem było wsparcie przeznaczone dla ochotniczych straży pożarnych w zakresie zakupu specjalistycznego sprzętu wykorzystywanego w akcjach ratowniczych oraz podczas usuwania skutków zagrożeń. Zakupiono samochody ratowniczo-gaśnicze, a także środki pianotwórcze, gaśnicze, sprzęt sygnalizacyjny oraz środki ochrony indywidualnej dla strażaków.

Na zadania z zakresu gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi wypłacono 13 999 tys. zł, (1,6% wypłaconej kwoty ogółem). Środki wykorzystane zostały głównie na ograniczenie obciążenia środowiska odpadami, zapewnienie bezpiecznego dla środowiska składowania odpadów, rewitalizację terenów przemysłowych i zdegradowanych, ochronę gleb użytkowanych rolniczo oraz działania w zakresie rolnictwa ekologicznego. Fundusz we współpracy z Narodowym Funduszem kontynuował także finansowanie zadań związanych z unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest, w tym również realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego.

Na zadania związane z edukacją ekologiczną wypłacono 12 178 tys. zł (1,4% uruchomionej kwoty ogółem) dofinansowując między innymi wspomaganie edukacji ekologicznej prowadzonej w wyższych szkołach województwa śląskiego, edukację ludzi dorosłych, propagowanie działań proekologicznych, podnoszenie powszechnej świadomości ekologicznej i udostępnianie społeczeństwu informacji o ochronie środowiska.

Na zadania z zakresu ochrony przyrody wypłacono 9 293 tys. zł (1,0% kwoty wypłaconych środków). W ramach tej kwoty przeprowadzono zabiegi ochronne, prace pielęgnacyjne oraz konserwacyjne drzew i krzewów, ochronę ekosystemów leśnych, zadrzewienia i zakrzewienia, działania na rzecz ochrony i rehabilitacji zagrożonych rodzimych gatunków zwierząt lub roślin, ochronę i działania na rzecz zachowania bioróżnorodności.

Pozostałe kierunki wydatkowania środków stanowiło zarządzanie środowiskowe w regionie oraz profilaktyka zdrowotna. Wydatkowano kwotę 4 480 tys. zł, a udział dofinansowania w ramach tych dziedzin wyniósł 0,5% wypłaconej kwoty ogółem w 2024 roku.

Pozostały udział w wysokości 0,2% uruchomionych w 2024 roku środków obejmował częściowe umorzenia pożyczek bez warunku przeznaczenia umorzonej kwoty na nowe zadanie ekologiczne oraz środki na nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Ze środków uruchomionych w 2024 roku korzystały samorządy i jednostki organizacyjne o charakterze publicznym, przedsiębiorcy (w tym komunalni), a także osoby fizyczne. W roku 2024 wydatki ogółem w ponad 16% dotyczyły jednostek sektora finansów publicznych. Fundusz posiada długoletnie doświadczenie we wspieraniu przedsięwzięć proekologicznych realizowanych przez podmioty o różnych formach organizacyjno-prawnych i różnorodnym zakresie. Fundusz jest instytucją otwartą na potrzeby beneficjentów, pełniącą misję wobec społeczeństwa i środowiska, poprzez wsparcie finansowe i merytoryczne przedsięwzięć przyczyniających się do ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju. Podział wypłat ze środków własnych Funduszu, Narodowego Funduszu, środków Unii Europejskiej (FEniKS, POliŚ) w 2024 roku ze względu na kategorie beneficjentów przedstawia się następująco:

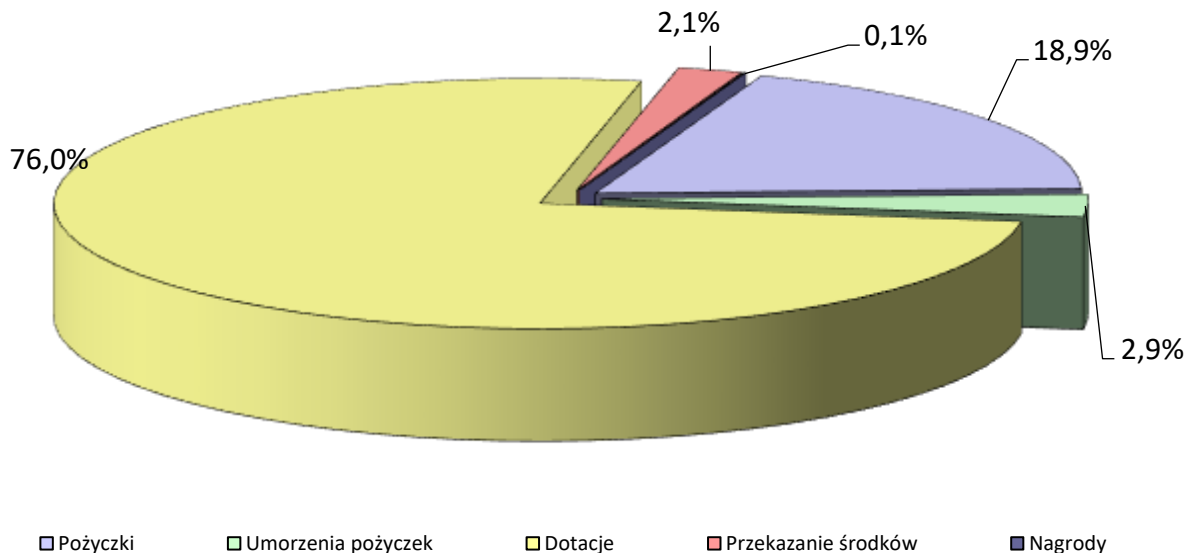
- osoby fizyczne 547 439 tys. zł;
- jednostki samorządu terytorialnego 123 580 tys. zł;

• spółdzielnie	66 519 tys. zł;
• przedsiębiorcy prywatni	64 626 tys. zł;
• przedsiębiorcy publiczni	54 816 tys. zł;
• pozostałe podmioty publiczne	22 490 tys. zł;
• inne (m.in.: fundacje, stowarzyszenia, kościoły, instytuty badawcze)	20 915 tys. zł.

W ramach wypłaconych w 2024 roku środków Fundusz przekazał dofinansowanie dla Województwa Śląskiego i spółek prawa handlowego, w których posiada akcje oraz podmiotów podległych Marszałkowi Województwa Śląskiego w łącznej wysokości 2 205 tys. zł. Głównymi beneficjentami środków było Województwo Śląskie. Największe wsparcie finansowe skierowane zostało na realizację zadań z zakresu ochrony przyrody oraz opracowań i ekspertyz.

Rys. 8 Formy pomocy finansowej wypłaconej ze środków Funduszu, Narodowego Funduszu oraz Unii Europejskiej (FEnIKS, POIiŚ) w 2024 roku

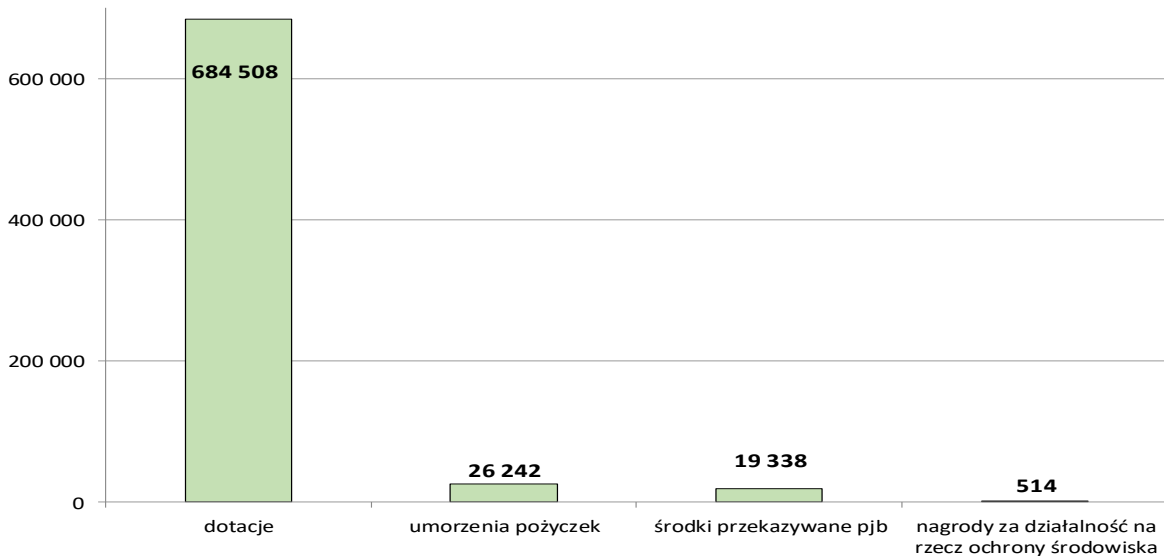
3. FORMY FINANSOWANIA

3.1. FINANSOWANIE BEZZWROTNE

Finansowanie bezzwrotne obejmowało: dotacje, częściowe umorzenia pożyczek, środki przekazywane państwowym jednostkom budżetowym za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa, nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska. Łączna wartość wypłaconych w 2024 roku środków Funduszu, Narodowego Funduszu oraz Unii Europejskiej (FEnIKS, POIiŚ) wyniosła 730 602 tys. zł.

Rys. 9 Finansowanie bezzwrotne ze środków Funduszu, Narodowego Funduszu oraz Unii Europejskiej (FEnIKS, POIiŚ) w 2024 roku [w tys. zł]

3.1.1. Dotacje i przekazanie środków

W 2024 roku wypłacono środki finansowe w formie dotacji oraz w ramach przekazania środków państwowym jednostkom budżetowym w wysokości 703 846 tys. zł. Ponad 86 % tej kwoty to środki udostępnione przez Narodowy Fundusz. W ramach środków FEnIKS wypłacono za rozliczone dotacje kwotę 64 913 tys. zł. 76 838 tys. zł to bezzwrotne wydatki w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Pozostała część to przekazanie środków państwowym jednostkom budżetowym oraz dotacje ze środków własnych Funduszu, z tego dotacji na cele inwestycyjne wypłacono 30 578 tys. zł, a dotacji na cele bieżące 25 050 tys. zł.

Najwyższy poziom wydatków bezzwrotnych miał miejsce w odniesieniu do zadań z zakresu ochrony atmosfery. Wypłacone w 2024 roku dotacje obejmowały przede wszystkim środki przeznaczone na realizację Programu „Czyste Powietrze” skierowanego dla osób fizycznych.

W ramach środków przekazywanych państwowym jednostkom budżetowym za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa w 2024 roku wypłacono kwotę 19 338 tys. zł, w głównej mierze z przeznaczeniem na doposażenie w sprzęt do likwidacji zagrożeń ekologicznych jednostek Państwowej Straży Pożarnej województwa śląskiego. Dofinansowanie przekazane zostało także między innymi na: termomodernizację obiektów Prokuratury Rejonowej w Pszczynie, przebudowę sieci przesyłowych zasilających obiektu Zakładu Karnego w Wojkowicach oraz na zakup samochodów z napędem hybrydowym dla Komendy Wojewódzkiej Policji. Wsparcie na zadania w ramach ochrony przyrody oraz opracowań i ekspertyz uzyskała także Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska. Wysokość wypłaconych środków w podziale na kierunki finansowania w latach 2022–2024 przedstawiono w Tabeli nr 22.

Tabela nr 22 Dotacje oraz przekazanie środków państwowym jednostkom budżetowym ze środków Funduszu, Narodowego Funduszu oraz Unii Europejskiej (FEnIKS, POiŚ) w latach 2022-2024 [w tys. zł]

Lp.	Kierunki finansowania	2022	2023	2024
1	Ochrona atmosfery	298 573	707 995	631 842
2	Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi	3 855	6 675	7 294
3	Ochrona przyrody	4 157	7 024	9 293
4	Edukacja ekologiczna	5 634	12 604	12 178
5	Ochrona wód, adaptacja do zmian klimatu i gospodarka wodna	12 388	2 185	20 526
6	Zapobieganie poważnym awariom i zagrożeniom środowiska	10 031	39 804	18 233
7	Opracowania i ekspertyzy	1 267	2 561	1 527
8	System kontroli wnoszenia opłat za korzystanie ze środowiska	0	2 200	0
9	Profilaktyka zdrowotna	1 729	3 136	2 953
Razem		337 634	784 184	703 846

3.1.2. Umorzenia udzielonych pożyczek

W 2024 roku kwota umorzeń od udzielonych pożyczek wyniosła 26 242 tys. zł. Rada Nadzorcza oraz Zarząd rozpatrzyły pozytywnie 116 wniosków o umorzenie.

Podstawowym warunkiem umorzenia części pożyczki było terminowe zakończenie i rozliczenie realizacji zadania, osiągnięcie określonego umową efektu ekologicznego i rzeczowego, spłata co najmniej 50% pożyczki oraz upływ okresu trwałości przedsięwzięcia inwestycyjnego przez minimum 5 lat, licząc od terminu zakończenia zadania określonego w umowie. Pożyczkobiorca zobowiązany był także do wywiązywania się z obowiązku wnoszenia opłat i kar przewidzianych w ustawie Prawo ochrony środowiska oraz z zobowiązań na rzecz Funduszu.

Przy rozpatrywaniu wniosków o częściowe umorzenie pożyczek brane były pod uwagę Zasady obowiązujące w Funduszu w dniu złożenia wniosku o umorzenie. Na wysokość umorzenia miały wpływ m.in: zmniejszenie wymiaru planowanych do osiągnięcia efektów, wydłużenie terminów realizacji zadań, terminowość regulowania zobowiązań na rzecz Funduszu.

3.1.3. Nagrody za działalność

Fundusz przyznaje nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej, niezwiązaną z wykonywaniem obowiązków pracowników administracji rządowej i samorządowej, w oparciu o ustawę Prawo ochrony środowiska.

Nagrody w 2024 roku były przyznawane przez Fundusz:

- z okazji Dnia Ziemi tzw. „Zielone czeki”;
- w konkursie „ZIELONA PRACOWNIA_PROJEKT’2024”.

Łącznie w 2024 roku na nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska wypłacono 514 tys. zł.

3.2. FINANSOWANIE ZWROTNE

Finansowanie zwrotne stanowiło główną formę dofinansowania zadań proekologicznych ze środków własnych przez Fundusz. Dzięki takiemu finansowaniu zapewniona jest odnawialność środków finansowych, co umożliwi wsparcie finansowe kolejnych zadań.

W 2024 roku Fundusz w odpowiedzi na wysoki poziom stóp procentowych utrudniający warunki prowadzenia działalności gospodarczej, w celu zmniejszenia ryzyka spadku zainteresowania realizacją przedsięwzięć proekologicznych utrzymał obniżone w 2022 roku oprocentowanie pożyczek.

Fundusz udziela pożyczek, stosując preferencyjne oprocentowanie o charakterze zmiennym, według s.r.w. Oprocentowanie umarzalnych pożyczek wynosi 0,80 s.r.w., lecz nie mniej niż 3 % w stosunku rocznym. Oprocentowanie nieumarzalnych pożyczek wynosi 0,40 s.r.w., lecz nie mniej niż 1,5% w stosunku rocznym. Stopa oprocentowania ustalana jest określonym wskaźnikiem odniesionym do stopy redyskonta weksli obowiązującej w pierwszym dniu miesiąca, w którym zawarto umowę.

W 2024 roku pożyczki ze środków własnych Funduszu mogły być udzielane do 100% kosztów kwalifikowanych w zależności od efektów ekologicznych zadania oraz możliwości finansowych Funduszu.

Średnie ważone oprocentowanie dla umów pożyczek udzielonych przez Fundusz, wynosiło w 2024 roku 4,39%. W 2024 roku wypłaty w formie pożyczek wyniosły 151 419 tys. zł.

Najwięcej pożyczek wypłacono na inwestycje w ochronie atmosfery oraz ochronie wód. Na zadania te przeznaczono ponad 96% całości udzielonego finansowania zwrotnego.

Fundusz współfinansował projekty inwestycyjne realizowane z udziałem środków pochodzących z Unii Europejskiej. Przedsięwzięcia proekologiczne współfinansowane ze środków unijnych były wspierane w formie pożyczek preferencyjnych. Na współfinansowanie projektów z udziałem Funduszu Spójności i funduszy strukturalnych wypłacono w 2024 roku 6 950 tys. zł.

Dofinansowanie zwrotne stanowi jedną z dwóch form finansowania w ramach poddziałania POIS.01.07.01 Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych w województwie śląskim, działania POIS.01.07.00 - Kompleksowa likwidacja niskiej emisji na terenie województwa śląskiego oś priorytetowa POIS.01.00.00 - Zmniejszenie emisyjności gospodarki Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014–2020 realizowanych przez Fundusz. W 2024 roku wypłaty w formie pożyczek wyniosły 18 365 tys. zł.

Tabela nr 23 Finansowanie zwrotne ze środków Funduszu oraz w ramach POIiŚ w latach 2022-2024 [w tys. zł]

Lp.	Kierunki finansowania	2022	2023	2024
1	Ochrona atmosfery	196 374	229 745	136 140
2	Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi	16 173	9 126	6 613

3	Ochrona wód, adaptacja do zmian klimatu i gospodarka wodna	33 456	29 503	27 031
Razem		246 003	268 374	169 784

4. NADZÓR WŁAŚCIELSKI

Fundusz wszedł w posiadanie akcji i udziałów spółek, pod rządami ustawy Prawo ochrony środowiska, obowiązującej do końca 2009 roku, która przewidywała nabywanie przez wojewódzkie fundusze aktywów w spółkach, jeżeli ich statutowym lub ustawowym przedmiotem działalności była ochrona środowiska i gospodarka wodna. W przypadku podmiotów działających poza tą sferą, ustawa zezwalała na zaangażowanie kapitałowe i obejmowanie udziałów lub akcji wyłącznie w drodze zamiany za wierzytelności z tytułu opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska i kar (tzw. spółki za wierzytelności).

Na dzień 31 grudnia 2024 roku, w posiadaniu Funduszu były aktywa czterech spółek, z czego dwie spółki znajdowały się w trakcie likwidacji, a pozostałe dwie prowadziły czynną działalność, związaną z ochroną środowiska.

Tabela nr 24 Akcje i udziały posiadane przez Fundusz

Nazwa podmiotu, którego papiery wartościowe są w posiadaniu Funduszu	Udział Funduszu w kapitale zakładowym / akcyjnym spółki (w %)	Udział głosów Funduszu na zgromadzeniu spółki (w %)	Wartość szacunkowa udziałów / akcji na dzień 31.12.2024 (w zł)
Bank Ochrony Środowiska S.A. z siedzibą w Warszawie	0,80%	0,80%	10 210 506,36 zł
Beskid – Ekosystem Sp. z o.o. z siedzibą w Ciężynie	8,63%	32,08% (1 udział=5 głosów)	2 102 992,08 zł
Regionalny Fundusz Ekorozwoju S.A. w likwidacji z siedzibą w Bielsku-Białej	100%	100%	2 722 804,24 zł
Ekofol II S.A. w likwidacji z siedzibą w Świętochłowicach	60%	60%	0,00 zł

Na dzień 31 grudnia 2024 roku wartość akcji i udziałów spółek należących do Funduszu zaktualizowano o kwotę (+)1 107 639,00 zł, co jest związane ze wzrostem wartości akcji BOŚ S.A. o kwotę (+)2 853 914,16 zł oraz spadkiem wartości akcji Regionalnego Funduszu Ekorozwoju S.A. w likwidacji o kwotę (-)1 746 275,16 zł.

Łączna wartość księgowa akcji i udziałów, posiadanych przez Fundusz na dzień 31 grudnia 2024 wzrosła z 13 928 663,68 zł w 2023 roku do 15 036 302,68 zł.

5. POMOC PUBLICZNA

Zgodnie z ustawą o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej Fundusz jest podmiotem udzielającym pomocy publicznej w rozumieniu Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Wykonując obowiązujące prawo w 2024 roku Fundusz udzielał pomocy publicznej w ramach:

- pomocy de minimis:
 - zgodnie z Rozporządzeniem Komisji (UE) nr 2023/2831 z dnia 13 grudnia 2023 roku w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis;
 - zgodnie z Rozporządzeniem Komisji (UE) nr 2024/3118 z dnia 10 grudnia 2024 roku zmieniające rozporządzenie (UE) nr 1408/2013 w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis w sektorze rolnym;
- pomocy horyzontalnej na podstawie Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 15 lutego 2024 roku w sprawie szczegółowych warunków udzielania przez wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej horyzontalnej pomocy publicznej na cele z zakresu ochrony środowiska;
- pomocy regionalnej na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 30 marca 2015 roku w sprawie szczegółowych warunków udzielania regionalnej pomocy publicznej inwestycyjnej na cele z zakresu ochrony środowiska (Dz. U. 2024 poz. 752 - tekst jednolity).

W przeważającej większości Fundusz w 2024 roku udzielał pomocy publicznej w ramach pomocy de minimis (392 przypadki pomocy publicznej, dla których łączna wartość pomocy brutto wyniosła 12 879 tys. zł). Dofinansowanie spełniające kryteria dozwolonej pomocy otrzymało 440 podmiotów na realizację 561 zadań.

Wartość pomocy brutto (rozumiana, jako ekwiwalent dotacji brutto obliczony zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie szczegółowego sposobu obliczania wartości pomocy publicznej udzielanej w różnych formach) wyniosła 20 448 tys. zł, natomiast wartość nominalna pomocy udzielonej przez Fundusz w 2024 roku wyniosła 184 808 tys. zł.

Podstawową formą udzielonej przez Fundusz pomocy publicznej w 2024 roku były: dotacje – 402 umowy, pożyczki preferencyjne - 244 umowy oraz umorzenia pożyczek - 35 umów.

Tabela nr 25 Pomoc publiczna udzielona w latach 2022 – 2024

Lp.	Forma pomocy	Liczba umów w szt.			Wartość pomocy brutto (EDB) w tys. zł		
		2022	2023	2024	2022	2023	2024
1	Dotacje	500	372	402	4 135	5 506	7 743
2	Pożyczki preferencyjne	143	203	244	13 027	7 657	6 931
3	Umorzenia pożyczek	32	36	35	7 991	4 246	5 774
4	Odroczenie terminu płatności	0	0	0	0	0	0
Razem		675	611	681	25 153	17 409	20 448

6. WYDATKI MAJĄTKOWE WŁASNE

Wydatki majątkowe Funduszu w 2024 roku wyniosły 182 tys. zł.

W 2024 roku dokonano zakupu laptopów oraz tabletów wraz z oprogramowaniem. Kwota ta obejmowała wydatki na zakup laptopów oraz tabletów wraz z oprogramowaniem, w celu zapewnienia

wyposażenia stanowisk pracy dla nowozatrudnionych pracowników Funduszu oraz na wymianę starego sprzętu komputerowego, a nowe tablety zastąpią 2 wyeksploatowane już urządzenia przenośne.

Przed okresem wakacyjnym zakupiono klimatyzatory przenośne na wyposażenie biur w punkcie konsultacyjnym w Częstochowie. W związku z koniecznością rozbudowy oraz zmiany szaty graficznej strony internetowej Funduszu, konieczny był również zakup oprogramowania do profesjonalnej obróbki plików wideo. W ramach zakupów wyposażenia technicznego biura pozyskano: aparat fotograficzny, telefony komórkowe, lodówkę, sieciowy dysk twardy na wyposażenie serwerowni oraz przenośny dysk twardy.

VIII. WNIOSKI I UMOWY O DOFINANSOWANIE ZADAŃ

1. WNIOSKI O DOFINANSOWANIE ZADAŃ

Przyjmowanie i rozpatrywanie wniosków o dofinansowanie zadań proekologicznych ze środków Funduszu w 2024 roku odbywało się w ramach naborów ciągłych, jak również w ramach naborów wniosków o udzielenie dofinansowania w wyznaczonych terminach.

Terminy oraz regulaminy przedsięwzięć objętych naborami lub trybem konkursowym ogłaszane były na stronie internetowej Funduszu.

W ramach wniosków, które wpłynęły na 2024 rok Zarząd i Rada Nadzorcza podjęły decyzje o dofinansowaniu 28 872 zadań, przeznaczając na ich realizację ze środków Funduszu 286 215 tys. zł, a ze środków Narodowego Funduszu 1 215 026 tys. zł. Pozytywnie rozpatrzono:

- 24 689 wniosków z zakresu ochrony atmosfery, w tym 24 368 wniosków w ramach Programu „Czyste Powietrze”;
- 310 wniosków z zakresu gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi, w tym 218 wniosków w ramach Ogólnopolskiego programu regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie;
- 88 wniosków z zakresu ochrony przyrody;
- 249 wniosków z zakresu edukacji ekologicznej;
- 2 923 wnioski z zakresu ochrony wód, adaptacji do zmian klimatu i gospodarki wodnej, w tym 1 910 wniosków w ramach Programu Priorytetowego „Moja Woda” oraz 967 wniosków w ramach Programu „Przydomowa Oczyszczalnia Ścieków”;
- 397 wniosków z zakresu zapobiegania poważnym awariom, w tym 21 wniosków w ramach Ogólnopolskiego programu finansowania służb ratowniczych Część 1) Dofinansowanie zakupu specjalistycznego sprzętu wykorzystywanego w akcjach ratowniczych;
- 30 wniosków z zakresu opracowań i ekspertyz;
- 70 wniosków z zakresu profilaktyki zdrowotnej;
- 116 wniosków o umorzenie części pożyczek.

Procedura rozpatrywania wniosków nie została zakończona podjęciem decyzji o dofinansowaniu dla 7 122 wniosków (w tym 3 759 wniosków przeszło do rozpatrzenia w roku 2025, z czego 3 643 wnioski w ramach Programu „Czyste Powietrze”).

Głównymi przyczynami niezakończenia procedury rozpatrywania wniosków podjęciem decyzji o dofinansowaniu w 2024 roku były:

- wnioski w trakcie uzupełnień przewidziane do rozpatrzenia w 2025 roku;
- rezygnacja wnioskodawców z realizacji zadań;
- niska ocena merytoryczna realizowanych zadań;
- brak uzupełnień w wymaganym terminie;
- niespełnienie warunków formalnych;
- brak zgodności z obowiązującymi w Funduszu Zasadami, Kryteriami, programami wspólnego finansowania, regulaminami bądź instrukcjami w zakresie dofinansowania zadań.

Do Funduszu na 2025 rok wpłynęło 25 wniosków na kwotę 32 971 tys. zł. W 2024 roku Zarząd i Rada Nadzorcza podjęły decyzje o dofinansowaniu 23 zadań, przeznaczając na ich realizację 25 944 tys. zł.

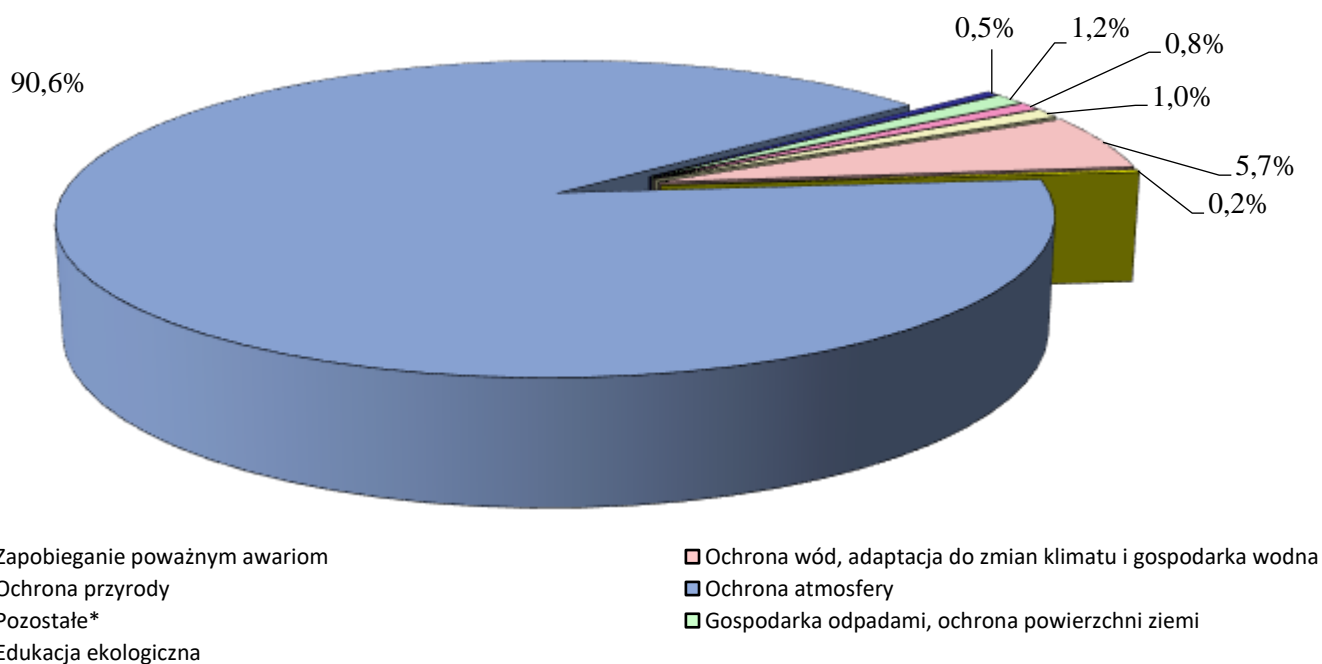
2. ZAWARTE UMOWY

W 2024 roku zawarto łącznie 29 336 umów o dofinansowanie zadań ze środków Funduszu, środków Unii Europejskiej (FENIKS) oraz w ramach środków udostępnionych przez Narodowy Fundusz na kwotę ogółem 1 519 928 tys. zł. Struktura zawartych umów przedstawia się następująco:

- 28 926 umów dotacji na kwotę 1 252 175 tys. zł, w tym 26 991 umów w ramach Programów realizowanych wspólnie z Narodowym Funduszem na kwotę 1 198 849 tys. zł;
- 34 umowy przekazania środków państwowym jednostkom budżetowym na kwotę 29 975 tys. zł;
- 116 umów umorzenia pożyczek na kwotę 26 242 tys. zł;
- 260 umów pożyczek na kwotę 211 536 tys. zł.

Największa liczba zawartych umów w 2024 roku dotyczyła dofinansowania zadań z zakresu ochrony atmosfery – 24 531 umów. Stanowiły one ponad 90% wartości wszystkich zawartych umów.

Rys. 10 Struktura udzielonego dofinansowania (na podstawie umów zawartych w 2024 roku)

*umowy umorzenia bez przeznaczenia, zarządzanie środowiskowe, profilaktyka zdrowotna

2.1. UMOWY DOTACJI, PRZEKAZANIA ŚRODKÓW I POŻYCZEK

W 2024 roku zawierano z beneficjentami umowy na dofinansowanie zadań ze środków własnych Funduszu, środków Unii Europejskiej oraz udostępnionych przez Narodowy Fundusz w ramach programów:

- „Czyste Powietrze”;
- Finansowanie służb ratowniczych Część 1);
- Regeneracja środowiskowa gleb poprzez ich wapnowanie;
- Finansowanie usuwania wyrobów zawierających azbest;
- „Agroenergia część 1) mikroinstalacje, pompy ciepła i towarzyszące magazyny energii”;

- „Ciepłe Mieszkanie”;
- „Moja Woda”.

Na podstawie umów udostępnienia środków zawartych z Narodowym Funduszem oraz w ramach FEnIKS zawarto łącznie 26 991 umów dotacji. Łączna wysokość dofinansowania wyniosła 1 195 055 tys. zł. Zdecydowana większość dotyczyła umów z osobami fizycznymi w ramach programu „Czyste Powietrze”.

Wypłaty środków dokonywane są na podstawie umów dotacji, umów przekazania środków oraz umów pożyczek. Część umów to umowy wieloletnie, z których wynikają zobowiązania do realizacji w latach następnych. Na koniec 2024 roku wielkość zobowiązań wynikających z zawartych umów wyniosła 941 343 tys. zł.

2.2. UMOWY UMORZENIA POŻYCZEK

Na podstawie podjętych przez Radę Nadzorczą i Zarząd uchwał, w 2024 roku zawarto 116 umów umorzenia części pożyczek, na łączną kwotę 26 242 tys. zł.

Środki uzyskane z umorzenia części pożyczek, beneficjenci przeznaczali w ponad 95% na realizację nowych zadań ekologicznych, zgodnych z celami określonymi w ustawie Prawo ochrony środowiska. System warunkowych umorzeń stymulował realizację kolejnych przedsięwzięć związanych z ochroną środowiska na terenie województwa śląskiego. Najwięcej środków przeznaczonych zostało na dofinansowanie zadań z zakresu ochrony atmosfery 19 155 tys. zł oraz ochronę wód, adaptację do zmian klimatu i gospodarkę wodną 5 813 tys. zł.

Część pożyczkobiorców, którzy nie planują w najbliższym czasie realizacji kolejnych zadań związanych z ochroną środowiska, skorzystała z preferencyjności udzielanego przez Fundusz dofinansowania, wnioskując o udzielenie częściowych umorzeń w niższym wymiarze, ale bez konieczności przeznaczania umorzonych pożyczek na realizację zadań o charakterze ekologicznym.

2.3. UMOWY W RAMACH BANKOWYCH LINII KREDYTOWYCH

W 2024 roku Fundusz wznowił ofertę dla banków. Z Bankiem Ochrony Środowiska S.A. zawarta została w 2024 roku umowa na obsługę bankowej linii kredytowej z przeznaczeniem na udzielanie kredytów, celem finansowania przedsięwzięć proekologicznych przez osoby fizyczne nieprowadzące działalności gospodarczej oraz wspólnoty mieszkaniowe. Środki przeznaczone są na zadania w ramach następujących zakresów:

- ograniczenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery;
- przydomowych oczyszczalni ścieków, podłączeń do kanalizacji;
- systemów retencji i zagospodarowania wód opadowych oraz roztopowych, przyłączy wodociągowych budynku.

IX. EFEKTY EKOLOGICZNE I RZECZOWE Z UMÓW ZAWARTYCH W 2024 ROKU

Ustawowym celem realizowanej przez Fundusz pomocy finansowej jest wspieranie działań mających za zadanie ochronę środowiska i gospodarkę wodną. Bezpośrednią miarą działalności Funduszu są efekty rzeczowe i ekologiczne związane z realizacją dofinansowanych przedsięwzięć.

1. OCHRONA ATMOSFERY

Umowy na realizację zadań związanych z ochroną atmosfery, zawarte w 2024 roku, stworzyły możliwość zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery o:

- 249 034 kg/a zanieczyszczeń pyłowych;
- 178 835 001 kg/a zanieczyszczeń gazowych, w tym:
 - 477 997 kg/a SO₂;
 - 70 524 kg/a NO_x;
 - 282 076 kg/a CO;
 - 178 003 738 kg/a CO₂;
 - 666 kg/a b-a-p.

Do najważniejszych zadań należą:

- inwestycje realizowane w ramach lokalnych programów obniżenia emisji w budynkach mieszkalnych na terenie, m.in.: Gorzyc (pył – 15 111 kg/a, SO₂ – 7 643 kg/a, CO – 8 756 kg/a, CO₂ – 487 444 kg/a, b-a-p – 9,6 kg/a), Krzyżanowic (pył – 16 790 kg/a, SO₂ – 8 492 kg/a, CO – 9 729 kg/a, CO₂ – 539 553 kg/a, b-a-p – 10,6 kg/a), Bestwiny (pył – 9 663 kg/a, SO₂ – 4 961 kg/a, CO – 5 663 kg/a, CO₂ – 351 789 kg/a, b-a-p – 6,1 kg/a), Krzanowic (pył – 3 988 kg/a, SO₂ – 2 017 kg/a, CO – 2 311 kg/a, CO₂ – 128 144 kg/a, b-a-p – 2,5 kg/a), Mszany (pył – 5 667 kg/a, SO₂ – 2 866 kg/a, CO – 3 284 kg/a, CO₂ – 185 792 kg/a, b-a-p – 3,6 kg/a), Wilamowic (pył – 4 617 kg/a, SO₂ – 2 335 kg/a, CO – 2 677 kg/a, CO₂ – 159 455 kg/a, b-a-p – 2,9 kg/a);
- inwestycje polegające na termomodernizacji budynków realizowane przez m.in.: Spółdzielnię Mieszkaniową „NOWOCZESNA” (zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych do atmosfery: pył - 32 kg/a, SO₂ – 537 kg/a, NO_x – 180 kg/a, CO – 226 kg/a, CO₂ – 105 788 kg/a, przy zmniejszeniu zapotrzebowania energii cieplnej netto o min. 769 GJ/a), Spółdzielnię Mieszkaniową „ROW” (zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych do atmosfery: pył - 8 kg/a, SO₂ – 131 kg/a, NO_x – 44 kg/a, CO – 55 kg/a, CO₂ – 22 451 kg/a, przy zmniejszeniu zapotrzebowania energii cieplnej netto o min. 93 GJ/a), Spółdzielnię Mieszkaniową „Śródmieście” (zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych do atmosfery: pył- 44 kg/a, SO₂- 745 kg/a, NO_x- 251 kg/a, CO- 313 kg/a, CO₂- 109.906 kg/a, przy zmniejszeniu zapotrzebowania energii cieplnej netto o min. 681 GJ/a);
- budowa wysokoparametrowej sieci ciepłowniczej łączącej źródło "Wieczorek" z sieciami źródła "Szopienice" realizowana przez Dalkia Polska Energia S.A. zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych do atmosfery: pył- 10 kg/a, SO₂- 27 kg/a, NO_x- 2.483 kg/a, CO- 181 kg/a, CO₂ - 1 362 594 kg/a;
- modernizacja systemu grzewczego w zakładzie Izoblok realizowana przez spółkę IZOBLOK S.A. (zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych do atmosfery: pył – 49.383 kg/a, SO₂ – 18 328 kg/a, NO_x – 6 196 kg/a, CO – 30 470 kg/a, CO₂ – 2 634 784 kg/a, b-a-p – 4,9 kg/a);
- zakup ciągników manewrowych akumulatorowych wraz z zestawem transportowym w KWK "Budryk" realizowana przez spółkę JSW S.A. (zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowo-

gazowych do atmosfery: pył- 273 kg/a, SO₂-577 kg/a, NO_x- 759 kg/a, CO- 91 kg/a, CO₂- 416 184 kg/a);

- termomodernizacja 4 budynków mieszkalnych wielorodzinnych w Katowicach przy ulicy Jabłoniowej 44, Morawa 91D, Bohdanowicza 1 i 1-ego Maja 108 należących do Katowickiej Spółdzielni Mieszkaniowej (zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych do atmosfery: pył - 52 kg/a, SO₂ – 871 kg/a, NO_x - 348 kg/a, CO - 373 kg/a, CO₂ – 213 632 kg/a, przy zmniejszeniu zapotrzebowania energii cieplnej netto o min. 2 177 GJ/a).

Ponadto kontynuowane były działania realizowane przez jednostki sektora finansów publicznych i państwowe jednostki budżetowe związane z termomodernizacją obiektów użyteczności publicznej oraz z zakupem samochodów z napędem hybrydowym dla potrzeb garnizonu śląskiej Policji. W 2024 roku przekazano do eksploatacji rekordową liczbę radiowozów z napędem hybrydowym - 85 szt.

Liczne podmioty realizowały w swoich obiektach zadania z wykorzystaniem źródeł energii odnawialnej, w tym m.in. instalacji fotowoltaicznych:

- ALFA Czerwik Marcinkowski Spółka Komandytowa;
- „BODEKO HOTELE” Sp. z o.o.;
- DOMBUD Beton Sp. z o.o.;
- Karbon 2 Sp. z o.o.;
- LAND INVESTMENT Sp. z o.o.;
- Zakłady Produkcyjne B-D S.A.;
- Spółdzielnia Mieszkaniowa „NOWOCZESNA”.

2. GOSPODARKA ODPADAMI I OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI

W 2024 roku Fundusz podpisał umowy z zakresu gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi, w wyniku których będą realizowane następujące efekty rzeczowe i ekologiczne:

- 6 399 Mg odpadów niebezpiecznych zostanie poddanych unieszkodliwieniu;
- poprzez zakup 2 specjalistycznych pojazdów przystosowanych do zbiórki odpadów biodegradowalnych ograniczono wielkość negatywnych emisji do środowiska.

Mając na uwadze potrzebę zwiększenia tempa realizacji Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032, Fundusz w 2024 roku kontynuował finansowanie zadań związanych z unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest, realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, a także wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe. W roku 2024 z dofinansowania skorzystało 57 gmin. Zawarte umowy na realizację zadań w ramach usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stworzyły możliwość unieszkodliwienia prawie 6 753 Mg odpadów.

3. OCHRONA PRZYRODY

W zakresie ochrony obszarów i obiektów cennych przyrodniczo w ramach udzielonego dofinansowania zaplanowano:

- działania związane z realizacją celów ochrony oraz zachowaniem przedmiotów ochrony obowiązujące na obszarach chronionych na mocy ustawy o ochronie przyrody m.in. poprzez: przywrócenie lub zapewnienie ochrony właściwego stanu ekosystemów na obszarze ok. 152 ha poprzez wykonanie cięć pielęgnacyjnych 50 szt. drzew, wycinkę 120 szt. drzew, karczowanie

samosiejek i odrostów na powierzchni, wykaszanie traw w Gminie Kornowac w *Zespole Przyrodniczo-Krajobrazowym „Bociek”*;

- w parkach zabytkowych w gminach: Tarnowskie Góry, Lipie, Bielsko-Biała, Bestwina, Rudnik (Łubowice), Kozy, Piekary Śląskie oraz na terenie zespołów pałacowo-parkowych w Łodygowicach, Rajczy, Złotym Potoku, Koszęcinie, Rzuchowie, Kończycach Wielkich a także na terenie Pokazowej Zagrody Żubrów w Zabytkowym Parku Pszczyńskim przywrócenie lub zapewnienie ochrony właściwego stanu ekosystemów (siedlisk) na powierzchni ok. 61 ha w ramach prac pielęgnacyjnych: wykonanie cięć oraz zabiegów pielęgnacyjnych 315 szt. drzew, wycinkę 146 szt. drzew, karczowanie samosiejek i podrostów na obszarze 1,86 ha, zrębkowanie gałęzi 245,75 mp, renowację trawników na powierzchni 4 ha, zakup i nasadzenia łącznie: 39 szt. sadzonek drzew i 150 szt. roślin;
- ochronę pomników przyrody w gminach: Milówka, Kalety, Tarnowskie Góry, Chybie, Miasteczko Śląskie, Rajcza poprzez zabiegi sanitarno-pielęgnacyjne 69 szt. drzew;
- w zakresie rozwoju ogrodów botanicznych w Śląskim Ogrodzie Botanicznym w Mikołowie oraz w Radzionkowie i Miejskim Ogrodzie Botanicznym w Zabrze rozbudowa kolekcji roślinnych, szkółki podkładek, założenie kolekcji dendrologicznej, wzbogacenie różnorodności istniejących kolekcji o nowe gatunki roślin i ich odmiany m.in.: zakup i sadzenie 3 592 szt. roślin ozdobnych, uprawnych oraz siedliskowych oraz zakup akcesoriów i narzędzi ogrodniczych, a także zakup i montaż 612 szt. tabliczek gatunkowych.

W zakresie ochrony roślin lub zwierząt zagrożonych, w ich naturalnych siedliskach, zaplanowano:

- w celu ochrony i rehabilitacji zagrożonych rodzimych gatunków: utrzymanie prawidłowego stanu liczebnego gatunku poprzez zakup i zarybienie jeziora Goczałkowickiego narybkiem szczupaka – ok. 260 000,00 szt., sandacza – ok. 500 000,00 szt. i węgorza – ok. 342 kg, utrzymanie prawidłowego stanu liczebnego głuszca oraz zakup 2,7 tony karmy i 100 litrów karmy, ochrona chomika europejskiego poprzez pozyskanie i zasiedlenie min. 25 szt. osobników chomika, a także utrzymanie prawidłowego stanu liczebnego ok. 150 gatunków ptaków w Nadleśnictwie Brynek poprzez zakup ok. 920 kg karmy, 50 szt. budek, czyszczenie 3 116 szt. budek lęgowych;
- w celu rehabilitacji zwierząt dziko żyjących, w ośrodkach rehabilitacyjnych zaplanowano: zakup 19 850 kg karmy, lekarstw oraz zapewnienie opieki weterynaryjnej dla dzikich zwierząt przebywających w ośrodkach rehabilitacyjnych;
- w zakresie ochrony cennych przyrodniczo biotopów o dużej bioróżnorodności, w szczególności torfowisk, muraw kserotermicznych i zarośli śródpolnych zaplanowano czynną ochronę muraw:
 - na terenie Jaworzna – działania czynnej ochrony poprzez wypas owiec na obszarze 8 ha, wykaszanie mechaniczne na pow. 19 ha, zwalczanie gatunków inwazyjnych na pow. 8 ha;
 - na obszarze rezerwatu przyrody Góra Zborów - usuwanie inwazyjnych roślin na obszarze ok. 2 ha, prowadzenie kontrolowanego wypasu zwierząt gospodarskich na obszarze ok. 3 ha;
 - na obszarze Parku Krajobrazowego „Orlich Gniazd”: działania czynnej ochrony poprzez wypas kóz i owiec na obszarze ok. 95 ha oraz usuwanie roślin inwazyjnych na obszarze ok. 2 ha;
 - na terenie Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk Natura 2000 Dolina Górnej Pilicy usuwanie roślin (koszenie) na obszarze ok. 12 ha.

W zakresie naprawiania szkód wyrządzonych w środowisku przyrodniczym dofinansowano usunięcie i unieszkodliwienie barszczu Sosnowskiego na obszarze ok. 39 ha na terenie gminy Łodygowice.

4. EDUKACJA EKOLOGICZNA

W zakresie edukacji ekologicznej zaplanowano między innymi:

- zorganizowanie i przeprowadzenie warsztatów (łącznie 2 040 godzin) w ośrodkach edukacji ekologicznej przez jednostki wyspecjalizowane w prowadzeniu edukacji ekologicznej z udziałem 11 710 dzieci i młodzieży z województwa śląskiego;
- wspieranie ośrodków edukacji ekologicznej, organizacji realizujących programy edukacji ekologicznej poprzez doposażenie sali dydaktycznej w Nadleśnictwie Brynek, poprzez zakup pomocy dydaktycznych do prowadzenia zajęć;
- doposażenie uczelnianych laboratoriów na kierunkach kształcenia związanych z ochroną środowiska w specjalistyczną aparaturę – poprzez zakup spektrometru do pracowni badawczej;
- zorganizowanie na terenie województwa śląskiego 10 konferencji i seminariów z udziałem ok. 1 150 uczestników, podczas których zaplanowano wygłoszenie 77 referatów i wydanie ok. 2 720 materiałów konferencyjnych lub pokonferencyjnych;
- zorganizowanie i przeprowadzenie 18 programów, kampanii i akcji edukacyjno-informacyjnych, w ramach, których przewidziano: organizację happeningów, koncertów, wystaw, plenerów fotograficznych, konferencji, prelekcji, spektakli, konkursów ekologicznych wraz z zakupem nagród oraz warsztatów dla dzieci i młodzieży wraz z zakupieniem sprzętu do prowadzenia zajęć edukacyjnych;
- w ramach kolejnej edycji Konkursu „Cykliczne upowszechnianie przez media zasady zrównoważonego rozwoju i informacji dotyczących źródeł i systemów finansowania ochrony środowiska” wydanie 595 kolumn druku w 22 tytułach prasowych, wyemitowanie 91 audycji na antenie 9 rozgłośni radiowych i 96 programów w 8 stacjach telewizyjnych, publikacji na 14 portalach internetowych;
- wydanie publikacji propagujących ochronę środowiska i gospodarkę wodną: druk łącznie 12 000 szt. albumów, folderów, broszur, ulotek, plakatów, katalogów, zeszytów edukacyjnych oraz produkcję 6 filmów przyrodniczych;
- utworzenie 5 ścieżek dydaktycznych, przyrodniczych i ekologicznych na terenie województwa śląskiego, na których zaplanowano wykonanie i montaż 74 tablic;
- dofinansowanie utworzenia i wyposażenia łącznie 70 ekopracowni oraz 77 przestrzeni dedykowanych prowadzeniu zajęć dydaktycznych w jednostkach oświatowych województwa śląskiego.

5. OCHRONA WÓD, ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU I GOSPODARKA WODNA

W 2024 roku Fundusz podpisał umowy z zakresu ochrony wód, adaptacji do zmian klimatu i gospodarki wodnej, w wyniku których będą realizowane następujące efekty rzeczowe i ekologiczne:

- z zakresu ochrony wód:
 - 35 km kanalizacji sanitarnej;
 - 37 szt. przepompowni ścieków;
 - 1 007 szt. przydomowych oczyszczalni ścieków;
 - 559 szt. podłączeń do kanalizacji;
- z zakresu gospodarki wodnej:

- 23 km sieci wodociągowej;
- 213 szt. przyłączy wodociągowych.

W ramach realizacji zadań z zakresu gospodarki wodnej 1 501 tys. osób będzie korzystało z ulepszonych zaopatrzenia w wodę.

W ramach realizacji zadań z zakresu ochrony wód 4 tys. osób będzie korzystało z ulepszonych oczyszczania ścieków.

6. ZAPOBIEGANIE POWAŻNYM AWARIOM I ZAGROŻENIOM ŚRODOWISKA

W zakresie zapobiegania poważnym awariom w 2024 roku zawarto umowy o dofinansowanie zadań realizowanych przez Komendę Wojewódzką Państwowej Straży Pożarnej w Katowicach oraz Ochotnicze Straże Pożarne.

W ramach zadań realizowanych przez Komendę Wojewódzką Państwowej Straży Pożarnej dofinansowano zakup między innymi 10 pojazdów specjalistycznych.

Dodatkowo dofinansowano zakup sprzętu i wyposażenia indywidualnego strażaka, środków chemicznych oraz specjalistycznego sprzętu do konserwacji, sprawdzenia oraz utrzymania w gotowości aparatów ochrony dróg oddechowych.

W ramach „Ogólnopolskiego programu finansowania służb ratowniczych” przy wsparciu Funduszu, zakupiono 21 specjalistycznych samochodów ratowniczo-gaśniczych, w tym:

- 4 ciężkie samochody ratowniczo-gaśnicze;
- 11 średnich samochodów ratowniczo-gaśniczych;
- 6 lekkich samochodów ratowniczo-gaśniczych.

W ramach finansowania zakupu sprzętu pożarniczego przez Gminy i jednostki OSP województwa śląskiego Fundusz dofinansował 256 zadań na zakup sprzętu pożarniczego takiego jak: środki pianotwórcze, gaśnicze, sprzęt sygnalizacyjny, środki ochrony indywidualnej dla strażaków.

7. ZARZĄDZANIE ŚRODOWISKOWE W REGIONIE

W 2024 roku dofinansowano opracowanie 24 programów ochrony środowiska w tym dla gmin: Bestwina, Gliwice, Żarnowiec.

W zakresie planów urządzania lasu lub uproszczonych planów urządzania lasu dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa, należących do osób fizycznych i wspólnot gruntowych dofinansowano sporządzenie uproszczonych planów dla lasów położonych na terenie powiatu żywieckiego, bieruńsko-lędzińskiego i będzińskiego o łącznej pow. 1 868 ha.

W ramach opinii naukowych, opracowań i ekspertyz dofinansowano Opracowanie dokumentacji przyrodniczych dla projektów z zakresu bioróżnorodności i rekultywacji przyrodniczej miasta Będzin, finansowanych z FE SL 2021-2027 oraz Ocenę stanu populacji dużych drapieżników (wilk, ryś, niedźwiedź) na terenie Parku Krajobrazowego Beskidu Małego w części województwa śląskiego z zastosowaniem bezinwazyjnych metod obserwacji.

8. PROFILAKTYKA ZDROWOTNA

Profilaktyka zdrowotna dzieci obejmuje działania specjalistyczne i działania ogólnoprofilaktyczne. Profilaktyką zdrowotną objęte zostały dzieci z obszarów, na których występują przekroczenia standardów jakości środowiska.

W ramach profilaktyki specjalistycznej w 2024 roku założono wyjazdy profilaktyczno-zdrowotne do miejscowości czystych ekologicznie dla 380 dzieci i młodzieży z podwyższonym i wysokim poziomem ołowiu we krwi z rejonu Miasteczka Śląskiego oraz miast do niego przyległych: Kalet, Ożarówic i Tarnowskich Gór.

W ramach działań ogólnoprofilaktycznych realizowano programy profilaktyki zdrowotnej, edukacji ekologicznej i regionalnej edukacji przyrodniczej i ekologicznej dzieci w trakcie wyjazdów śródrocznych na tzw. zielone szkoły oraz wyjazdów w okresie wakacji.

Założono, że z wyjazdów ogólnoprofilaktycznych realizowanych w trakcie roku szkolnego (tzw. zielone szkoły) skorzysta 4 526 dzieci, a w okresie wakacji wyjedzie około 4 459 dzieci.

Zrealizowane wyjazdy ogólnoprofilaktyczne, w tym przypadające na okres wakacji zostały dostosowane do aktualnych wytycznych GIS, MZ i MEN dla organizatorów wypoczynku dzieci i młodzieży.

Tabela nr 26 Efekty ekologiczne z umów zawartych w 2024 roku ze środków Funduszu, Narodowego Funduszu oraz Unii Europejskiej (FENIKS)

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wielkość planowana
1. Ochrona atmosfery			
1	Oszczędność energii	GJ/a	467 184
2	Produkcja energii cieplnej z instalacji solarnej	GJ/a	36
3	Produkcja energii cieplnej z pomp ciepła	GJ/a	7 037
4	Produkcja energii cieplnej z pozostałych źródeł energii	GJ/a	209
5	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - b-a-p	kg/a	666
6	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - CO	kg/a	282 076
7	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - CO ₂	kg/a	178 003 738
8	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - NOx	kg/a	70 524
9	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - SO ₂	kg/a	477 997
10	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowych	kg/a	249 034
11	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowych PM 10	kg/a	838 643
12	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowych PM 2,5	kg/a	49 721
13	Oszczędność energii elektrycznej	kWh/a	238 319
14	Produkcja energii elektrycznej ze źródeł energii odnawialnej	kWh/a	7 923 433
15	Produkcja energii elektrycznej ze źródeł konwencjonalnych	kWh/a	32 701
16	Przebieg pojazdu hybrydowego lub elektrycznego	km/a	1 006 000

17	Ograniczenie zużycia energii końcowej	GJ/a	902 831
18	Ograniczenie zużycia energii pierwotnej	GJ/a	992 897
19	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej z zainstalowanych mikro instalacji fotowoltaicznych	MWe	19,42
2. Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi			
1	Unieszkodliwianie odpadów - składowanie	Mg	13 152
2	Unieszkodliwianie odpadów	m ³	210
3	Zastąpienie wyeksploatowanych pojazdów do transportu odpadów komunalnych nowoczesnymi pojazdami przystosowanymi do zbiórki odpadów biodegradowalnych	szt.	2
4	Neutralizacja skażeń gleby - powierzchnia	ha	1 460
5	Odzysk odpadów biodegradowalnych	Mg/a	5 000
3. Ochrona przyrody			
1	Rehabilitacja gatunków dziko żyjących	liczba zwierząt	950
2	Przywrócenie lub zapewnienie ochrony właściwego stanu ekosystemów (siedlisk)	ha	36 252
3	Utrzymanie prawidłowego stanu liczebnego gatunków	liczba gatunków	168
4. Edukacja ekologiczna			
1	Podniesienie świadomości ekologicznej na obszarze gmin	liczba gmin	13
2	Podniesienie świadomości ekologicznej uczestników/odbiorców	liczba osób	284 641
3	Podniesienie świadomości ekologicznej na obszarze województwa śląskiego	liczba zadań	36
5. Ochrona wód, adaptacja do zmian klimatu i gospodarka wodna			
1	RLM kanalizacji	RLM	1 068
2	RLM oczyszczalni	RLM	238 035
3	odprowadzanie ścieków z n podłączeń do budynków	szt.	559
4	Usuwanie szkód powodziowych	liczba zadań	6
5	Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych oczyszczania ścieków	RLM	4 051
6	Stworzenie warunków do oczyszczania ścieków w ilości n do parametrów określonych w pozwoleniu wodnoprawnym na odprowadzanie ścieków oczyszczonych.	m ³ /d	25 181
7	Wykonanie zbiornika o pojemności	m ³	8 510

8	Liczba osób korzystających z ulepszonego zaopatrzenia w wodę	osoby	1 501 464
9	Zmniejszenie strat wody	liczba zadań	4
10	Zapobieganie zagrożeniom powodziowym	liczba zadań	4
11	Obszar chroniony	ha	10
12	Liczba ludności objętej środkami ochrony przeciwpowodziowej	osoby	945
13	Liczba zagospodarowanej wody opadowej	m ³ /rok	288 230
14	Minimalna ilość wytwarzanych odpadów	liczba zadań	1
6. Zapobieganie poważnym awariom i zagrożeniom środowiska			
1	Poprawa możliwości jednostek straży pożarnej w zakresie likwidacji i zwalczania skutków poważnych awarii, powodzi, wypadków i katastrof chemicznych i ekologicznych	liczba zadań	398
2	Liczba osób objętych ochroną inną niż przeciwpowodziowa	liczba osób	1 247 358
7. Zarządzanie środowiskowe w regionie			
1	Utrzymanie prawidłowego stanu liczebnego gatunków	liczba gatunków	3
2	Stworzenie możliwości prawidłowego zarządzania środowiskowego na obszarze gminy	liczba gmin	49
3	Stworzenie możliwości prawidłowego zarządzania środowiskowego na obszarze	ha	31 737
4	Stworzenie warunków do prawidłowej ochrony przyrody leśnej na obszarze	ha	1 868
8. Profilaktyka zdrowotna			
1	Wzmocnienie organizmów dzieci poprzez realizację programu profilaktyki zdrowotnej, podniesienie świadomości ekologicznej dzieci poprzez realizację programu edukacji ekologicznej	liczba dzieci	9 365

Tabela nr 27 Efekty rzeczowe z umów zawartych w 2023 roku ze środków Funduszu, Narodowego Funduszu oraz Unii Europejskiej (FENIKS)

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wielkość planowana
1. Ochrona atmosfery			
1	Audyt energetyczny	szt.	8 983
2	Dokumentacja przygotowawcza	szt.	14

3	Elektrochemiczny magazyn energii	kWh	256
4	Pompa ciepła	kpl.	3 857
5	Pompa ciepła	kW	1 270
6	Instalacja c.w.u.	kpl.	6
7	Instalacja fotowoltaiczna	kpl.	3 900
8	Instalacja fotowoltaiczna (kW)	kW	9 237
9	Instalacja ogrzewania	kpl.	4 154
10	Instalacja solarna	kpl.	21
11	Oświetlenie energooszczędne	kpl.	178
12	Pozostałe inwestycje z zakresu ochrony atmosfery	kpl.	28
13	Przyłącze ciepłownicze	kpl.	9
14	Sieci ciepłownicze wraz z przyłączami	m	5 154
15	Termoizolacja obiektów	kpl.	10 306
16	Układ kogeneracji w oparciu o konwencjonalne źródło energii	kpl.	1
17	Wentylacja mechaniczna	kpl.	150
18	Węzeł ciepły	kpl.	46
19	Zakup pojazdu hybrydowego lub elektrycznego	kpl.	51
20	Zlikwidowane dotychczasowe źródło ciepła	kpl.	17 806
21	Źródło ciepła	kpl.	3 415
22	Źródło ciepła opalane biomasą	kpl.	4 568
23	Źródło ciepła opalane gazem/olejem	kpl.	5 357
24	Źródło ciepła opalane paliwem stałym	kpl.	9
25	Źródło ciepła zasilane energią elektryczną	kpl.	91
2. Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi			
1	Specjalistyczne pojazdy do zbiórki i transportu odpadów komunalnych, w tym biodegradowalnych	szt.	2
2	Unieszkodliwienie odpadów - składowanie (liczba obiektów/posesji)	szt.	434

3	Unieszkodliwienie odpadów (liczba obiektów/posesji)	szt.	1 839
4	Zakup wapna nawozowego	Mg	5 826
5	Teren zrekultywowany - powierzchnia	ha	0,001
6	Usunięcie i unieszkodliwienie odpadów nielegalnie magazynowanych	Mg	6 399
7	Linia technologiczna do kompostowania odpadów o wydajności	Mg/a	5 000
3. Ochrona przyrody			
1	Czyszczenie budek lęgowych	szt.	3 116
2	Karczowanie samosiejek i podrostów	ha	10
3	Odsłonięcie ostańców skalnych	ha	4
4	Opieka weterynaryjna	os./miesiąc	150
5	Renowacja trawników	ha	4
6	Usunięcie roślin inwazyjnych	ha	66
7	Usuwanie pni	szt.	51
8	Wycinka drzew	szt.	789
9	Wykaszenie traw	ha	43
10	Wykonanie cięć pielęgnacyjnych drzew	szt.	541
11	Wypas kóz/owiec	ha	109
12	Zabezpieczenie gniazd	kpl	19
13	Zakup akcesoriów i narzędzi ogrodniczych	szt.	141
14	Zakup i montaż budek	szt.	156
15	Zakup i montaż tablic informacyjnych/edukacyjnych/urzędowych	szt.	110
16	Zakup i montaż tablic tabliczek gatunkowych	szt.	612
17	Zakup i sadzenie drzew	szt.	52
18	Zakup i sadzenie krzewów	szt.	10
19	Zakup i sadzenie roślin	szt.	3 742
20	Zakup i wsiedlenie zwierząt	szt.	25

21	Zakup karmy	kg	31 562
22	Zakup karmy	l	737
23	Zakup karmy	szt.	2 171
24	Zakup lekarstw	szt.	40
25	Zrębkowanie gałęzi	mp	404
4. Edukacja ekologiczna			
1	Doposażenie laboratorium	szt.	1
2	Doposażenie ośrodków edukacji ekologicznej	szt.	6
3	Druk plakatu	szt.	796
4	Druk ulotki/folderu	szt.	36 100
5	Druk wydawnictwa	szt.	44 551
6	Konferencje - przeprowadzenie konferencji	szt.	82
7	Konferencje - wydanie materiałów konferencyjnych	szt.	2 701
8	Konferencje - wygłoszenie referatów	szt.	107
9	Media - publikacja czasopism	liczba numerów	406
10	Media - publikacja kolumn ekologicznych	liczba kolumn	595
11	Media - Radio - czas trwania audycji	minuta	35
12	Media - Radio - emisja audycji	liczba audycji	91
13	Media - Telewizja - czas trwania programu	minuta	175
14	Media - Telewizja - programy	liczba programów	96
15	Produkcja filmu	min.	14
16	Przeprowadzenie akcji edukacyjnej	szt.	58
17	Przeprowadzenie konkursu	szt.	23
18	Przeprowadzenie programu/kampanii edukacyjnej	szt.	10
19	Tablice na terenie ścieżki	szt.	74
20	Utworzenie i wyposażenie Pracowni pod chmurką	szt.	77

21	Utworzenie i wyposażenie Zielonej Pracowni	szt.	70
22	Utworzenie strony internetowej	szt.	2
23	Utworzenie ścieżki	szt.	5
24	Warsztaty - godziny	godz.	3 876
25	Warsztaty - ilość/grupy	szt.	708
26	Warsztaty - osoby	liczba osób	11 100
27	Zakup gadżetów	szt.	3 871
28	Zakup i wręczenie nagród laureatom konkursu	szt.	596
29	Zakup pomocy dydaktycznych	szt.	1 322
30	Zakup sadzonek	szt.	1 320
31	Zakup urządzeń multimedialnych	szt.	5
32	Zakup wydawnictw	szt.	69
33	Zakup wyposażenia	szt.	385
34	Zorganizowanie wystawy	szt.	2
5. Ochrona wód, adaptacja do zmian klimatu i gospodarka wodna			
1	Kanalizacja sanitarna o długości	mb	34 955
2	Kanalizacja deszczowa o długości	mb	2 384
3	Przepustowość oczyszczalni	m ³ /d	1 724
4	Oczyszczalnia ścieków komunalnych	m ³ /d	2 380
5	Modernizacja oczyszczalni ścieków	m ³ /d	22 800
6	Przepompownie	szt.	37
7	Przydomowe oczyszczalnie ścieków	szt.	1 007
8	Separatory	szt.	3
9	Zbiornik retencyjny nadziemny otwarty	szt.	1
10	Sieć wodociągowa o długości	mb	23 174
11	Przyłącza wodociągowe	szt.	213
12	Studnie przyłączeniowe	szt.	4

13	Unieszkodliwienie odpadów - składowanie	m ²	1 648
14	Wyloty deszczowe	szt.	1
15	Zbiornik retencyjny podziemny zamknięty (pojemność)	m ³	1 030
16	Pojemność powodziowa zbiornika retencyjnego	m ³	8 510
17	Instalacja do retencjonowania wód opadowych (w tym roztopowych) w gruncie	szt.	1
18	Ujęcie wody	szt.	1
19	Liczba instalacji służąca zagospodarowaniu wody opadowej	szt.	2 687
20	Liczba wyposażonych jednostek OSP	szt.	23
21	Pneumatyczny sprzęt ratowniczy	szt.	1
22	Pompownie	szt.	1
23	Przyczepa do transportu	szt.	3
24	Specjalistyczny sprzęt elektryczno-elektroniczny wykorzystywany w akcjach ratowniczych	szt.	10
25	Specjalistyczny sprzęt mechaniczno-hydrauliczny wykorzystywany w akcjach ratowniczych	szt.	80
26	Zakup indywidualnego wyposażenia strażaka (w ramach usuwania szkód przeciwpowodziowych)	kpl.	117
27	Zakup niezbędnego sprzętu (w ramach usuwania szkód przeciwpowodziowych)	kpl.	5
28	Zakup sprzętu przeciwpowodziowego	szt.	14 013
6. Zapobieganie poważnym awariom i zagrożeniom środowiska			
1	Liczba wyposażonych jednostek OSP	szt.	376
2	Specjalistyczny sprzęt mechaniczno-hydrauliczny	szt.	663
3	Specjalistyczny sprzęt sygnalizacyjny	szt.	41
4	Specjalistyczny sprzęt elektryczno-elektroniczny	szt.	88
5	Inny specjalistyczny sprzęt wykorzystywany w akcjach ratowniczych	szt.	107
6	Zakup indywidualnego wyposażenia strażaka	kpl	6 124
7	Zakup sprzętu ODO	kpl	68
8	Zakup niezbędnego sprzętu	kpl	163
9	Zakup środków chemicznych - dyspergenty	dm ³	12 280

10	Zakup środków chemicznych - sorbenty i środki pianotwórcze	kg	62 610
11	Zakup pojazdów specjalistycznych	szt.	15
12	Liczba zakupionych lekkich samochodów ratowniczo-gaśniczych	szt.	6
13	Liczba zakupionych średnich samochodów ratowniczo-gaśniczych	szt.	11
14	Liczba zakupionych ciężkich samochodów ratowniczo-gaśniczych	szt.	4
15	Quad pojazd specjalistyczny	szt.	6
16	Liczba zakupionego pneumatycznego sprzętu ratowniczego	szt.	5
17	Liczba zakupionych przyczep do transportu	szt.	5
18	Liczba zakupionych rozpoznawczo-ratowniczych samochodów lekkich	szt.	1
7. Zarządzanie środowiskowe w regionie			
1	Opracowanie dokumentu	szt.	50
8. Profilaktyka zdrowotna			
1	Wyjazd dzieci	liczba dzieci	9 365

X. NAJWAŻNIEJSZE ZADANIA ZAKOŃCZONE W 2024 ROKU

1. OCHRONA ATMOSFERY

Do najważniejszych inwestycji z zakresu ochrony atmosfery, których realizacja została zakończona w 2024 roku należą:

- „Budowa instalacji fotowoltaicznej „Woda Jura” zlokalizowanej w Skatce przy ul. Świerkowej 31” – Zakłady Produkcyjne B-D Spółka Akcyjna;
- „Budowa elektrowni fotowoltaicznej PV_Tąpkowice_4/2020 w m-ci Tąpkowice na działkach nr 62/2 i 63/1” – LAND INVESTMENT Sp. z o.o.;
- „Budowa wysokoparametrowej sieci ciepłowniczej łączącej źródło "Wieczorek" z sieciami źródła "Szopienice" wraz z przyłączeniem się sieci ciepłowniczej budynku Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej nr 1 przy ul. Krakowskiej 130 w Katowicach” – Dalkia Polska Energia S.A. (dawniej: Zakłady Energetyki Ciepłej S.A. w Katowicach);
- „Termomodernizacja 15 budynków mieszkalnych zlokalizowanych w Gliwicach przy ul. Cytadeli Warszawskiej 5 – 11, Granitowej 2 – 12, Granitowej 14 – 20, Koralewej 1 – 3, Koralewej 5 – 9, Koralewej 11 – 13, Perłowej 1 – 11, Perłowej 13 – 23, Perłowej 16 – 20, Rubinowej 5, Rubinowej 7, Turkusowej 1 – 9, Turkusowej 2 – 4, Turkusowej 6 – 10 i Turkusowej 11 – 15” – Spółdzielnia Mieszkaniowa "Stare Gliwice”;
- „Modernizacja systemu przygotowanie ciepłej wody użytkowej w lokalach mieszkalnych w budynkach na al. Majowej 8 oraz 14 w Gliwicach, stanowiących zasób Spółdzielni Mieszkaniowej Aleja Majowa w Gliwicach;
- „Wdrożenie Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Gorzyce na lata 2021-2030” w zakresie wymiany źródeł ciepła oraz montażu instalacji OZE w budynkach mieszkalnych na terenie gminy Gorzyce w roku 2024” – Gmina Gorzyce;
- „Wdrożenie programu ograniczenia niskiej emisji na terenie Gminy Krzyżanowice w roku 2024” – Gmina Krzyżanowice;
- „Odzysk energii cieplnej z chłodzenia instalacji technologicznej przy ul. Narutowicza 15 w Chorzowie oraz z chłodzenia kompresorów przy ul. Kluczborskiej 11 w Chorzowie” – IZOBLOK SA.

2. GOSPODARKA ODPADAMI I OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI

Do najważniejszych inwestycji z zakresu gospodarki odpadami oraz ochrony powierzchni ziemi, których realizacja została zakończona w 2024 roku należą:

- Rozbudowa zakładu przetwarzania i unieszkodliwiania odpadów komunalnych etap II: budowa instalacji podczyszczania ścieków przemysłowych powstających na terenie Miejskiego Przedsiębiorstwa Gospodarki Odpadami Sp. z o.o. w Sosnowcu, przy ul. Grenadierów 21;
- Budowa instalacji do termicznego unieszkodliwiania odpadów poprodukcyjnych (CLASSEN-POL SA Zwonowice);
- Dostawa i montaż fabrycznie nowej prasy kanałowej (Zakład Gospodarki Odpadami S.A. Bielsko-Biała);
- Demontaż i utylizacja azbestowych kanałów wentylacyjnych Pawilon nr 5, SPZOZ WSS nr 3 w Rybniku, ul. Energetyków 46, 44-200 Rybnik (SP ZOZ Wojewódzki Szpital Specjalistyczny Nr 3 w Rybniku);

- Zakup sprzętu specjalistycznego w postaci pojazdów komunalnych służących zadaniom z zakresu gospodarki odpadami przez Zakład Oczyszczania Miasta Spółka z o.o. w Mysłowicach);
- demontaż, zbieranie, transport oraz unieszkodliwienie odpadów zawierających azbest w postaci płyt azbestowo-cementowych płaskich oraz falistych z budynków mieszkalnych i gospodarczych z terenu 58 gmin województwa śląskiego oraz 11 Spółdzielni Mieszkaniowych.

3. OCHRONA PRZYRODY

Do najważniejszych działań z zakresu różnorodności biologicznej zakończonych w 2024 roku należą:

Konkurs „Zielona Przestrzeń – II edycja”

Celem konkursu było utworzenie na terenie ogólnodostępnym, będącym we władaniu jednostki samorządu terytorialnego, terenów zieleni służących dostosowaniu przestrzeni publicznej do potrzeb społecznych oraz umożliwienie społeczeństwu korzystania z ich walorów.

W ramach drugiej edycji konkursu dofinansowano 36 zadań, które wyłoniono biorąc pod uwagę pomysł na zagospodarowanie przestrzeni (wykorzystanie naturalnej charakterystyki terenu, zastosowanie rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych, spójność, atrakcyjność koncepcji). Istotnym kryterium wyboru była także zasadność planowanych wydatków w stosunku do rezultatów i zakresu działań, które obejmował wniosek oraz wykorzystanie przestrzeni terenów zieleni do spotkań społeczności lokalnej.

Ochrona siedlisk i gatunków obszarów nieleśnych w Parku Krajobrazowym Orlich Gniazd – zadanie realizowane przez Województwo Śląskie - Zespół Parków Krajobrazowych

Zadanie miało na celu przeprowadzenie działań czynnej ochrony ekosystemów nieleśnych tzw. półnaturalnych ekosystemów otwartych położonych na obszarze Parku Krajobrazowego „Orlich Gniazd”. Celem zabiegów było zapobieganie zarastaniu muraw naskalnych, muraw kserotermicznych, w wyniku postępowania naturalnej sukcesji. Nieleśne zbiorowiska półnaturalne wyróżniają się wysoką różnorodnością biologiczną. Te układy ekologiczne kształtowane, utrzymywane i stabilizowane na przestrzeni lat przez ekstensywną gospodarkę pasterską i kośną obecnie wymagają prowadzenia zabiegów ochrony czynnej. O konieczności podjęcia działań ochronnych decyduje przede wszystkim ich wysoka różnorodność biologiczna. Pomimo braku większej wartości gospodarczej wyróżniają się wysokimi walorami przyrodniczymi. Powierzchnie objęte projektem stanowią siedliska dla cennych i zagrożonych gatunków zwierząt i roślin. Efektem ekologicznym zadania było zapewnienie ochrony właściwego stanu ekosystemów na obszarze ok. 96 ha.

Ochroniamy ekosystem Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego „Bociek” – zadanie realizowane przez Gminę Kornowac

Głównym celem zadania była ochrona ekosystemu Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego „Bociek”, a zwłaszcza jego bogactwa, polegającego na występowaniu półnaturalnych, unikatowych siedlisk, znikających w krajobrazie Europy, na których znajdują się ostoje rzadkich i zagrożonych gatunków fauny i flory. Dodatkowym aspektem do ochrony są unikatowe walory krajobrazu ukazującego rolniczy aspekt Płaskowyżu Rybnickiego. Ten szczególnie cenny obszar grupuje się głównie w dolinie, która stanowi istotny korytarz ekologiczny otwierający się do europejskiej sieci ekologicznej Doliny Odry. Efektem ekologicznym zadania było zapewnienie ochrony właściwego stanu ekosystemów na obszarze ok. 152 ha.

4. EDUKACJA EKOLOGICZNA

Do najważniejszych działań z zakresu edukacji ekologicznej zakończonych w 2024 roku należą:

Konkurs „Zielona Pracownia 2024”

X edycja konkursu pn. „Zielona Pracownia”, którego przedmiotem było utworzenie ekopracowni na potrzeby nauk przyrodniczych, biologicznych, ekologicznych, geograficznych, chemiczno-fizycznych czy geologicznych w placówkach oświatowych z terenu województwa śląskiego. W ramach kolejnej edycji dofinansowano 70 zadań, które wyłoniono biorąc pod uwagę pomysł na zagospodarowanie pracowni, jej funkcjonalność, wykorzystanie przestrzeni oraz innowacyjność zaproponowanych rozwiązań. Istotnym kryterium wyboru była różnorodność pomocy dydaktycznych, wyposażenia oraz sprzętu multimedialnego.

Konkurs „Ekopracownia pod chmurką 2024”

Przedmiotem II edycji Konkursu było utworzenie na terenie należącej do placówki oświatowej pracowni dedykowanej prowadzeniu zajęć dydaktycznych na świeżym powietrzu z zakresu przyrody, biologii, ekologii, geografii, geologii itp. w szkołach podstawowych oraz szkołach średnich.

Celem konkursu była aktywizacja dzieci i młodzieży, uatrakcyjnienie nauczania poprzez wprowadzenie zajęć terenowych i żywych lekcji przyrody, umacnianie i kształtowanie wrażliwości dzieci na przyrodę, rozwijanie zainteresowań z zakresu ochrony przyrody i edukacji ekologicznej.

Dofinansowanie otrzymało 77 projektów, które przedstawiły interesujący pomysł na zagospodarowanie przestrzeni, zróżnicowanie asortymentu roślin oraz pomocy dydaktycznych i zasadność ich zakupu, zaangażowanie dzieci i młodzieży w opracowanie projektu modernizacji przestrzeni i jego realizację.

Eko Tropy 2024 – zadanie realizowane przez Harcerskie Centrum Edukacji Ekologicznej przy Śląskiej Chorągwi ZHP

Głównym celem projektu pn. EkoTropy było kształtowanie postaw proekologicznych, wzbudzenie wśród uczestników potrzeby aktywnego przebywania na łonie natury oraz zwrócenie uwagi na konieczność działań na rzecz środowiska naturalnego. Cel ten był realizowany poprzez: przeprowadzenie seminariów dla kadry instruktorskiej oraz komendantów hufców z zakresu ekologii, bioróżnorodności i zmian klimatycznych, przeprowadzenie warsztatów terenowych oraz laboratoryjnych dla dzieci i młodzieży – z dziedziny arachnologii, ornitologii, mykologii, hydrobiologii, dendrologii, botaniki, zielarstwa, przyrodoznawstwa, zdrowego odżywiania, dobrostanu zwierząt czy zmian klimatu, wraz z zakupem drobnego sprzętu oraz materiałów do prowadzenia zajęć. W ramach zadania opracowano i wydano zeszyty edukacyjne do zajęć, przeprowadzono także kilkugodzinne Ekospotkania w Parku Śląskim z ekspertami i naukowcami z dziedzin przyrodniczych, pracownikami szkół wyższych. Każde spotkanie zawierało warsztat terenowy i prelekcję/wykład. Przygotowano również edukacyjną wystawę fotograficzną o tematyce mykologicznej pn. Grzyby polskich lasów.

Wspólnym krokiem w ekodziałania – zadanie realizowane przez Gminę Bielsko-Biała

Celem prowadzonej kampanii było podniesienie świadomości uczestników na tematy m.in.: ekosystemu leśnego, w tym poznawanie życia lasu i jego mieszkańców, rozbudzenie zainteresowań dzieci nauką oraz otaczającym je środowiskiem w kontekście jego wpływu na rozwój roślin i stanu naszego zdrowia, wzbudzenie zainteresowania dzieci mikroświatem, zachęcenie do samodzielnego prowadzenia badań mikroskopowych, wprowadzenie do zagadnień związanych ze zmianami klimatu, wyjaśnienie podstawowych pojęć i procesów i wskazanie działań na rzecz ochrony klimatu.

W ramach kampanii przeprowadzono blok warsztatów dla dzieci i młodzieży („Tajemnice lasu – śladami zwierząt leśnych”, „Mikroświat”, „Woda w życiu człowieka”, „Co się zmienia w ekosystemach leśnych?”,

„Pamiętajmy o klimacie”, „Wakacyjny EKOsurvival”), seminaria dla dorosłych „Ekologiczny ogród”, spacerzy przyrodnicze „Różnorodność jest piękna”, cykl spotkań „Czwartki z ekspertem” i kilkugodzinna gra terenowa „Leśni tropiciele” oraz piknik plenerowy „Wspólnym krokiem w ekodziałania”.

5. OCHRONA WÓD, ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU I GOSPODARKA WODNA

Do najważniejszych inwestycji z zakresu ochrony wód i gospodarki wodnej, których realizacja została zakończona w 2024 roku należą:

- „Przebudowa i rozbudowa Oczyszczalni Ścieków w Lisowie” zrealizowana przez Gminę Herby. Zadanie obejmowało gruntowną modernizację starej i niewydolnej mechaniczno–biologicznej oczyszczalni w Lisowie o przepustowości $Q_{\text{śrd}}=367 \text{ m}^3/\text{d}$, poprzez przebudowę istniejących budynków, obiektów i instalacji do oczyszczania ścieków oraz budowę nowych w celu usprawnienia pracy instalacji oraz zapewnienia możliwość oczyszczenia zwiększonej ilości ścieków. W wyniku realizacji przedsięwzięcia przepustowość mechaniczno–biologiczna oczyszczalni wyniosła $452 \text{ m}^3/\text{d}$, a przepustowość obiektów oczyszczalni poddanych modernizacji 4 122 RLM;
- „Kompleksowe uporządkowanie gospodarki ściekowej w aglomeracji Sośnicowice-etap II - budowa kanalizacji sanitarnej dla miejscowości Sośnicowice i Trachy wraz z oczyszczalnią ścieków w Trachach” zrealizowane przez Gminę Sośnicowice. W wyniku realizacji zadania wybudowano biologiczną oczyszczalnię ścieków z technologią oczyszczania opartą na metodzie niskoobciążonego osadu czynnego z jednoczesną stabilizacją osadu nadmiernego o wydajności średniodobowej $420 \text{ m}^3/\text{d}$ w miejscowości Trachy. W ramach zadania wybudowano 15,6 km sieci kanalizacji sanitarnej, 16 przepompowni ścieków, 220 podłączeń kanalizacyjnych, a liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszanego oczyszczania ścieków wyniosła 1 103 RLM;
- „Przebudowa oczyszczalni ścieków Przezchlebie w Gminie Zbrostawice” zrealizowana przez Gminę Zbrostawice. Zmodernizowana oczyszczalnia charakteryzuje się znacznie lepszymi parametrami i możliwością przyjęcia większej ilości ścieków w kolejnych latach. W wyniku realizacji zadania przepustowość mechaniczno–biologicznej oczyszczalni wynosi $1 140 \text{ m}^3/\text{d}$, a przepustowość obiektów oczyszczalni poddanych modernizacji wyniosła 7 619 RLM;
- „Modernizacja kanalizacji sanitarnej i pompowni ścieków sanitarnych przy ul. Ceglanej 35 w Katowicach” zrealizowana przez Uniwersyteckie Centrum Kliniczne im. prof. K. Gibińskiego Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach dawniej Uniwersyteckie Centrum Okulistyki i Onkologii SPSK Śl. UM w Katowicach. W ramach zadania zmodernizowano istniejącą kanalizację sanitarną o długości 1,2 km, 1 przepompownię ścieków, 35 szt. Podłączeń, a przepustowość urządzeń poddanych modernizacji wyniosła 1 100 RLM;
- „Zaprojektowanie i wykonanie dwóch studni głębinowych S-1A, S-2A wraz z podłączeniem do stacji uzdatniania wody oraz likwidacja studni S-1, S-2 i S-3 w Kotulinie - Gmina Toszek” zrealizowana przez REMONDIS Aqua Toszek Sp z o.o. W ramach zadania wykonano modernizację stacji uzdatniania wody o wydajności $384 \text{ m}^3/\text{d}$, a liczba osób korzystających z ulepszanego zaopatrzenia w wodę wyniosła 1 230. W wyniku realizacji przedsięwzięcia wykonano nowe studnie S-1A i S-2A oraz likwidację studni S-1, S-2 i S-3.

XI. KONTROLA REALIZACJI ZAWARTYCH UMÓW

Fundusz w 2024 roku przeprowadził czynności kontrolne obejmujące:

- kontrole dokumentów stanowiących rozliczenie dofinansowanych zadań;
- kontrole realizacji zadań w terenie.

Przeprowadzanie kontroli pozwoliło zwiększyć skuteczność nadzoru nad wykorzystaniem przekazanych przez Fundusz środków, a co za tym idzie, prawdopodobieństwo wykrycia ewentualnych nieprawidłowości w realizacji dofinansowywanych zadań oraz w sposobie ich dokumentowania.

W 2024 roku przeprowadzono kontrole zadań realizowanych na podstawie łącznie 251 umów, w skład których weszło: 111 pożyczek, 100 dotacji, 40 umorzeń części pożyczek. Działania kontrolne dotyczyły także umów realizowanych w ramach Programów Priorytetowych realizowanych wspólnie z Narodowym Funduszem. Przeprowadzone kontrole obejmowały następujące obszary:

- 11 z zakresu gospodarki wodnej;
- 12 z zakresu ochrony wód;
- 184 z zakresu ochrony atmosfery, w tym 11 związanych z programem „Agroenergia”;
- 7 z zakresu gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi;
- 9 z zakresu ochrony przyrody;
- 27 z zakresu edukacji ekologicznej;
- 1 z zakresu zapobiegania poważnym awariom.

W 2024 roku zrealizowano 186 wyjazdów kontrolnych. Przy 56 wyjazdach kontrolnych sprawdzeniu prawidłowości rozliczenia dofinansowania podlegała więcej niż jedna umowa.

Kontrole wykazały, że w 224 kontrolowanych zadaniach realizacja przebiegała zgodnie z treścią zawartych umów, a w pozostałych przypadkach najczęściej odnotowywano uwagi dotyczące:

- realizowania zadania niezgodnie z harmonogramem rzeczowo–finansowym dla 10 umów;
- niezgodności pomiędzy oryginałami dokumentów a kopiami wcześniej dostarczonymi do Funduszu dla 5 umów;
- niezgodności pomiędzy kosztami rzeczywistymi a wynikającymi z harmonogramu rzeczowo–finansowego skutkujących przeliczeniem wysokości dofinansowania dla 2 umów;
- braku właściwych adnotacji na oryginałach faktur dla 3 umów;
- braku tablicy pamiątkowej dla 2 umów;
- braku potwierdzenia zapłaty za fakturę wpisaną do sprawozdania rozliczającego zadanie dla 1 umowy;
- błędnego wypełnienia przez beneficjenta dokumentu sprawozdawczego dla 4 umów;
- uschnięcia roślinności zasadzonej w ramach kontrolowanego zadania dla 3 umów.

W związku z olbrzymią skalą wdrażania Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze” kontrola realizacji zadań w ramach tego obszaru kieruje się następującymi zasadami.

Zgodnie z obowiązującą dokumentacją Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”, kontroli podlegają wszystkie zadania zrealizowane siłami własnymi przez beneficjenta Programu, a wypłata środków może nastąpić po przeprowadzeniu kontroli i potwierdzeniu stanu faktycznego opisanego przez beneficjenta we wniosku o płatność. Ponadto, zgodnie z dokumentacją Programu, ustalony został wymóg kontroli wszystkich pozostałych zrealizowanych przez beneficjentów przedsięwzięć, na

poziomie stanowiącym nie mniej niż 5% liczby przedsięwzięć, dla których złożono wnioski o płatność końcową w poprzednim roku kalendarzowym.

W dniu 22 kwietnia 2024 roku ogłoszono nową wersję Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”. Wprowadzona przez Narodowy Fundusz dokumentacja programowa nie obejmowała nowych wytycznych do przeprowadzenia kontroli w ramach Programu. Przygotowane przez Narodowy Fundusz procedury dotyczące kontroli Grantobiorców (beneficjentów), tj. wytyczne do przeprowadzenia kontroli przedsięwzięcia w ramach Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”, zostały przyjęte przez Zarząd Funduszu. Określono w nich, że podstawową formą kontroli są kontrole wykonywane na miejscu realizacji przedsięwzięcia. W uzasadnionych przypadkach kontrola może odbyć się w siedzibie Funduszu na dokumentach dotyczących danej umowy, jednak kontrole te nie są wliczane do limitu przeprowadzanych kontroli. Wprowadzone wytyczne mają zastosowanie do przeprowadzenia kontroli dla wniosków składanych w ramach wszystkich wersji Programu, również wcześniejszych niż obecnie obowiązująca.

Zgodnie z metodyką wyboru przedsięwzięć do kontroli na miejscu, liczba przedsięwzięć, które będą podlegały kontroli na miejscu powinna kształtować się na poziomie nie mniejszym niż 2 % spośród wszystkich przedsięwzięć realizowanych przez beneficjentów przed płatnością końcową oraz na poziomie nie mniejszym niż 5% przedsięwzięć w okresie trwałości z liczby przedsięwzięć, dla których złożono wnioski o płatność końcową w poprzednim roku obrachunkowym.

W dniu 14 czerwca 2024 roku ogłoszono nową wersję Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”. Uchwałą Zarządu Funduszu zostały przyjęte zaktualizowane wytyczne do przeprowadzenia kontroli przedsięwzięcia. Zgodnie z metodyką wyboru przedsięwzięć do kontroli na miejscu, liczba przedsięwzięć, które będą podlegały kontroli na miejscu powinna kształtować się na poziomie nie mniejszym niż 2 % zawartych umów o dofinansowanie w poprzednim roku obrachunkowym (w przypadku kontroli przed płatnością końcową) oraz na poziomie nie mniejszym niż 5% przedsięwzięć w okresie trwałości z puli wszystkich wniosków o płatność końcową złożonych w poprzednim roku obrachunkowym.

Fundusz w 2024 roku w ramach Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze” przeprowadził czynności kontrolne obejmujące:

- kontrole dokumentów stanowiących rozliczenie finansowe projektów;
- kontrole realizacji umów na dokumentach (dokumentacja zdjęciowa) dostarczonych drogą elektroniczną, bądź pocztową przez beneficjentów;
- kontrole realizacji umów w terenie.

W 2024 roku przeprowadzono:

- kontrole na dokumentach w przypadku 1 104 umów, w tym: 1 103 dotacji i 1 umowa pożyczki;
- kontrole w terenie w przypadku 920 umów oraz 5 wniosków o dofinansowanie.

W sumie dokonano 2 029 kontroli realizacji zadań. Kontrole wykazały, że w 1 429 kontrolowanych budynkach (1 104 kontroli na dokumentach oraz 325 kontroli w terenie) realizacja przebiegała zgodnie z treścią zawartych umów, a w pozostałych przypadkach najczęściej pojawiające się zastrzeżenia dotyczyły:

- braku dokumentacji wymaganej (karta gwarancyjna, opinia kominiarska);
- braku wymaganej prawem dokumentacji (dokumentacja projektowa, pozwolenie na użytkowanie);
- niezgodności realizacji zadania z wytycznymi wskazanymi w audycie energetycznym;

- braku oryginałów dokumentów przedstawionych do rozliczenia dofinansowania;
- niezgodności deklarowanej powierzchni wykonanych prac w przedstawionej dokumentacji rozliczeniowej z rzeczywistym wykonaniem.

W powyższych przypadkach wezwano beneficjentów do uzupełnienia brakujących dokumentów lub wyjaśnień w zakresie niezgodności.

Kontrole wykazały również w kilkudziesięciu przypadkach niezgodność oświadczeń zawartych we wnioskach o dofinansowanie/wnioskach o płatność oraz rozbieżności dotyczące zainstalowanych w budynkach urządzeń:

- wykazano obecność w budynku źródeł ciepła o klasie niższej niż 5 klasa według normy przenoszącej normę europejską EN 303-5;
- podano we wniosku o dofinansowanie nieprawidłowy dochód/przychód (weryfikacja PIT);
- stwierdzono prowadzenie działalności gospodarczej w miejscu realizacji przedsięwzięcia niezadeklarowanej we wniosku o dofinansowanie lub powyżej dopuszczalnego poziomu określonego w dokumentacji programowej;
- stwierdzono wykonanie zakresów termomodernizacyjnych niezgodnie z warunkami Programu.

W takich przypadkach, po uzyskaniu od beneficjenta wyjaśnień/dodatkowych dokumentów, ustalenia z kontroli skutkowały niekwalifikowaniem części kosztów za zakresy wykonane niezgodnie z warunkami Programu, aneksowaniem umów o dofinansowanie lub w ostateczności wypowiedzeniem umów o dofinansowanie.

XII. SPIS TABEL

		Strona
Tabela nr 1	Plan i wykonanie przychodów Funduszu w 2024 roku	5
Tabela nr 2	Plan i wykonanie kosztów Funduszu w 2024 roku	7
Tabela nr 3	Efekty ekologiczne z umów zawartych w ramach Programu „Czyste Powietrze”	29
Tabela nr 4	Efekty rzeczowe z umów zawartych w ramach Programu „Czyste Powietrze”	29
Tabela nr 5	Efekty ekologiczne z umów zawartych w ramach Ogólnopolskiego programu finansowania służb ratowniczych część 1)	30
Tabela nr 6	Efekty rzeczowe z umów zawartych w ramach Ogólnopolskiego programu finansowania służb ratowniczych część 1)	31
Tabela nr 7	Efekty ekologiczne z umów zawartych w ramach Ogólnopolskiego programu regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie	31
Tabela nr 8	Efekty rzeczowe z umów zawartych w ramach Ogólnopolskiego programu regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie	31
Tabela nr 9	Efekty ekologiczne z umów zawartych w ramach Ogólnopolskiego programu finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest	32
Tabela nr 10	Efekty rzeczowe z umów zawartych w ramach Ogólnopolskiego programu finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest	32
Tabela nr 11	Efekty ekologiczne z umów zawartych w ramach Programu „Moja Woda”	33
Tabela nr 12	Efekty rzeczowe z umów zawartych w ramach Programu „Moja Woda”	33
Tabela nr 13	Efekty ekologiczne z umów zawartych w ramach Programu „Agroenergia. Część 1) Mikroinstalacje, pompy ciepła i towarzyszące magazyny energii”	33
Tabela nr 14	Efekty rzeczowe z umów zawartych w ramach Programu „Agroenergia. Część 1) Mikroinstalacje, pompy ciepła i towarzyszące magazyny energii”	34
Tabela nr 15	Efekty ekologiczne z umów zawartych w ramach Programu „Ciepłe Mieszkanie”	34
Tabela nr 16	Efekty rzeczowe z umów zawartych w ramach Programu „Ciepłe Mieszkanie”	34
Tabela nr 17	Wybrane pozycje bilansu	36
Tabela nr 18	Wybrane pozycje rachunku zysków i strat	37
Tabela nr 19	Struktura wpływów Funduszu w latach 2022-2024	39

Tabela nr 20	Struktura wydatków Funduszu w latach 2022-2024	40
Tabela nr 21	Wypłaty ze środków Funduszu, Narodowego Funduszu oraz Unii Europejskiej (FEnIKS, POIiŚ) w 2024 roku	42
Tabela nr 22	Dotacje oraz przekazanie środków państwowym jednostkom budżetowym ze środków Funduszu, Narodowego Funduszu oraz Unii Europejskiej (FEnIKS, POIiŚ) w latach 2022-2024	47
Tabela nr 23	Finansowanie zwrotne ze środków Funduszu, Narodowego Funduszu oraz w ramach POIiŚ w latach 2022-2024	48
Tabela nr 24	Akcje i udziały posiadane przez Fundusz	49
Tabela nr 25	Pomoc publiczna udzielona w latach 2022–2024	50
Tabela nr 26	Efekty ekologiczne z umów zawartych w 2024 roku ze środków Funduszu, Narodowego Funduszu oraz Unii Europejskiej (FEnIKS)	60
Tabela nr 27	Efekty rzeczowe z umów zawartych w 2024 roku ze środków Funduszu, Narodowego Funduszu oraz Unii Europejskiej (FEnIKS)	62

XIII. SPIS RYSUNKÓW

		Strona
Rys. 1	Łączna pomoc udzielona na dofinansowanie zadań w latach 2022-2024 z tytułu zawartych umów	3
Rys. 2	Plan i wykonanie przychodów Funduszu za 2024 rok	6
Rys. 3	Plan i wykonanie kosztów Funduszu za 2024 rok	9
Rys. 4	Wpływy Funduszu w 2024 roku	39
Rys. 5	Struktura wpływów Funduszu w 2024 roku	40
Rys. 6	Struktura wydatków Funduszu w 2024 roku	41
Rys. 7	Źródła finansowania wypłaconych środków	41
Rys. 8	Formy pomocy finansowej wypłaconej ze środków Funduszu, Narodowego Funduszu oraz Unii Europejskiej (FEnIKS, POLiŚ) w 2024 roku	45
Rys. 9	Finansowanie bezzwrotne ze środków Funduszu, Narodowego Funduszu oraz Unii Europejskiej (FEnIKS, POLiŚ) w 2024 roku	46
Rys. 10	Struktura udzielonego dofinansowania (na podstawie umów zawartych w 2024 roku)	53

XIV. SPIS ZAŁĄCZNIKÓW

1	Sprawozdanie z wykonania Roczego Planu Finansowego Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach za 2024 rok
2	Realizacja planu w ramach kierunków wydatkowania środków finansowych Funduszu za 2024 rok

**Sprawozdanie z wykonania Roczego Planu Finansowego Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Katowicach za 2024 rok**

w tys. zł

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 31.12.2023	Plan 2024	Wykonanie 31.12.2024	% 5:4	% 5:3
1	2	3	4	5	6	7
I.	Stan Funduszu na początek roku	1 304 945	1 337 799	1 337 799	100%	103%
	z tego:					
1.	Rzeczowy majątek trwały oraz wartości niematerialne i prawne	7 636	7 595	7 595	100%	99%
2.	Udziały i akcje	12 642	13 929	13 929	100%	110%
3.	Środki pieniężne	329 896	406 777	406 777	100%	123%
4.	Papiery wartościowe, w tym:	0	0	0		
4.1.	papiery wartościowe Skarbu Państwa	0	0	0		
4.2.	papiery wartościowe jednostek samorządu terytorialnego	0	0	0		
5.	Należności	1 016 301	989 735	989 735	100%	97%
5.1.	w tym z tytułu udzielonych pożyczek	1 014 880	984 396	984 396	100%	97%
5.1.1.	w tym jednostkom sektora finansów publicznych	364 976	329 686	329 686	100%	90%
6.	Pozostałe aktywa	162	159	159	100%	98%
7.	Zobowiązania (minus)	-61 692	-80 396	-80 396	100%	130%
7.1.	w tym z tytułu pożyczek	0	0	0		
7.1.1.	w tym od jednostek sektora finansów publicznych	0	0	0		
II.	Przychody	191 083	830 713	234 682	28%	123%
1.	Wpływy z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych	67 944	66 500	67 625	102%	100%
1.1.	Wpływy z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska	66 898	65 500	65 540	100%	98%
1.2.	Wpływy z tytułu administracyjnych kar pieniężnych	1 046	1 000	2 085	209%	199%
2.	Nadwyżka dochodów gmin i powiatów z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych	17 428	22 140	22 140	100%	127%
3.	Przychody z tytułu dotacji z budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego	1 755	1 042	73	7%	4%
3.1.	Przychody z tytułu dotacji z budżetu państwa w tym:	1 755	1 042	73	7%	4%
3.1.1.	dotacje otrzymane na cele bieżące	1 755	1 042	73	7%	4%
3.1.2.	dotacje otrzymane na cele inwestycyjne	0	0	0		
3.2.	Przychody z tytułu dotacji z budżetów jednostek samorządu terytorialnego w tym:	0	0	0		
3.2.1.	dotacje otrzymane na cele bieżące	0	0	0		
3.2.2.	dotacje otrzymane na cele inwestycyjne	0	0	0		
4.	Środki otrzymane z Unii Europejskiej ¹⁾	0	664 666	64 916	10%	
5.	Przychody finansowe	86 164	74 124	77 116	104%	89%
5.1.	w tym odsetki z tytułu oprocentowania udzielonych pożyczek	64 035	51 800	51 251	99%	80%
5.1.1.	w tym od jednostek sektora finansów publicznych	22 077	16 700	16 622	100%	75%
6.	Pozostałe przychody	17 792	2 241	2 812	125%	16%

**Sprawozdanie z wykonania Roczego Planu Finansowego Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Katowicach za 2024 rok**

w tys. zł

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 31.12.2023	Plan 2024	Wykonanie 31.12.2024	% 5:4	% 5:3
1	2	3	4	5	6	7
III.	Koszty	158 229	875 110	216 503	25%	137%
	<i>w tym finansowanie z UE</i>		664 666	64 916	10%	
1.	Dotacje, w tym:	58 302	751 031	120 541	16%	207%
	<i>w tym finansowanie z UE</i>		663 466	64 913	10%	
1.1.	dotacje na cele bieżące	26 229	29 831	25 050	84%	96%
1.1.1.	w tym przekazywane jednostkom sektora finansów publicznych	19 823	22 220	18 876	85%	95%
1.2.	dotacje na cele inwestycyjne	32 073	721 200	95 491	13%	298%
	<i>w tym finansowanie z UE</i>		663 466	64 913	10%	
1.2.1.	w tym przekazywane jednostkom sektora finansów publicznych	3 217	18 650	8 827	47%	274%
1.3.	dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych	0	0	0		
1.3.1.	w tym przekazywane jednostkom sektora finansów publicznych	0	0	0		
1.4.	spłaty kapitału kredytów bankowych	0	0	0		
1.4.1.	w tym przekazywane jednostkom sektora finansów publicznych	0	0	0		
1.5.	dopłaty do oprocentowania lub ceny wykupu obligacji	0	0	0		
1.5.1.	w tym przekazywane jednostkom sektora finansów publicznych	0	0	0		
2.	Środki przekazywane państwowym jednostkom budżetowym za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa	15 342	26 694	19 338	72%	126%
3.	Umorzenia pożyczek	22 011	32 000	26 242	82%	119%
3.1.	w tym jednostkom sektora finansów publicznych	5 170	12 000	3 614	30%	70%
4.	Nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej niezwiązaną z wykonywaniem obowiązków pracowników administracji rządowej i samorządowej	986	550	514	93%	52%
5.	Inne wydatki na ochronę środowiska	0	0	0		
6.	Koszty działalności organów i biura w tym:	46 925	58 856	48 035	82%	102%
	<i>w tym finansowanie z UE</i>		1 200	3	0%	
6.1.	wynagrodzenia i składki od nich naliczane w tym:	36 787	45 980	37 944	83%	103%
	<i>w tym finansowanie z UE</i>		1 008	0	0%	
6.1.1.	wynagrodzenia	31 386	38 556	32 168	83%	102%
	<i>w tym finansowanie z UE</i>		852	0	0%	
6.1.2.	składki na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych	4 675	6 022	5 004	83%	107%
	<i>w tym finansowanie z UE</i>		139	0	0%	
6.1.3.	składki na Fundusz Pracy	575	872	612	70%	106%
	<i>w tym finansowanie z UE</i>		17	0	0%	
6.2.	zakup towarów i usług	6 775	8 762	6 685	76%	99%
	<i>w tym finansowanie z UE</i>		192	0	0%	
7.	Koszty finansowe	14 534	5 474	1 747	32%	12%
7.1.	w tym płatności odsetkowe wynikające z zaciągniętych zobowiązań	0	0	0		
7.1.1.	w tym od jednostek sektora finansów publicznych	0	0	0		
8.	Pozostałe koszty operacyjne	129	505	86	17%	67%

**Sprawozdanie z wykonania Roczego Planu Finansowego Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Katowicach za 2024 rok**

w tys. zł

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 31.12.2023	Plan 2024	Wykonanie 31.12.2024	% 5:4	% 5:3
1	2	3	4	5	6	7
IV.	Stan Funduszu na koniec roku w tym:	1 337 799	1 293 402	1 355 978	105%	101%
1.	Rzeczowy majątek trwały oraz wartości niematerialne i prawne	7 595	7 367	6 536	89%	86%
2.	Udziały i akcje	13 929	9 460	15 036	159%	108%
3.	Środki pieniężne	406 777	307 377	555 645	181%	137%
4.	Papiery wartościowe w tym:	0	0	0		
4.1.	papiery wartościowe Skarbu Państwa	0	0	0		
4.2.	papiery wartościowe jednostek samorządu terytorialnego	0	0	0		
5.	Należności	989 735	1 044 198	943 392	90%	95%
5.1.	w tym z tytułu udzielonych pożyczek	984 396	1 040 096	942 790	91%	96%
5.1.1.	w tym jednostkom sektora finansów publicznych	329 686	374 435	292 863	78%	89%
6.	Pozostałe aktywa w tym:	159	0	28		18%
6.1.	pozostałe należności	0	0	0		
7.	Zobowiązania (minus)	-80 396	-75 000	-164 659	220%	205%
7.1.	w tym z tytułu pożyczek	0	0	0		
7.1.1.	w tym od jednostek sektora finansów publicznych	0	0	0		
V.	Środki na wydatki majątkowe własne²⁾	1 112	1 212	182	15%	16%

1) W przypadku, gdy fundusz jest beneficjentem końcowym środków z Unii Europejskiej (instytucja realizująca projekt) należy: w tej pozycji wpisać kwotę otrzymaną z UE, a po stronie kosztów przy konkretnych wydatkach podać ile wydatkowano środków otrzymanych z UE, poprzez dodanie pozycji „w tym finansowanie z UE”.

2) Środki na wydatki majątkowe nie zmniejszają stanu funduszu na koniec roku

Kierunki wydatkowania środków finansowych Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach za 2024 rok

w tys. zł

Lp.	Kierunki wydatkowania środków	Pożyczki		Dotacje na cele bieżące		Dotacje na cele inwestycyjne		Przekazanie środków		Razem	
		Plan 2024	Wykonanie 2024	Plan 2024	Wykonanie 2024	Plan 2024	Wykonanie 2024	Plan 2024	Wykonanie 2024	Plan 2024	Wykonanie 2024
1	Ochrona atmosfery i ochrona przed hałasem	190 700	117 775	0	0	20 124	12 384	9 278	9 266	220 102	139 425
2	Ochrona atmosfery - środki w ramach Programu FEnIKS	0	0	0	0	663 466	64 913	0	0	663 466	64 913
3	Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi	21 000	6 613	4 231	3 045	4 000	2 084	135	135	29 366	11 877
4	Ochrona przyrody	0	0	8 500	6 586	0	0	2 708	2 707	11 208	9 293
5	Edukacja ekologiczna	0	0	12 300	11 465	200	200	69	69	12 569	11 734
6	Ochrona wód, adaptacja do zmian klimatu i gospodarka wodna	39 000	27 031	100	0	22 410	5 780	2 683	492	64 193	33 303
7	Zapobieganie poważnym awariom i zagrożeniom środowiska	0	0	0	0	11 000	10 130	11 295	6 143	22 295	16 273
8	Opracowania i ekspertyzy	0	0	1 400	1 001	0	0	526	526	1 926	1 527
9	Profilaktyka zdrowotna	0	0	3 300	2 953	0	0	0	0	3 300	2 953
10	Pożyczki na zachowanie płynności finansowej	1 000	0	0	0	0	0	0	0	1 000	0
11	Bankowe linie kredytowe									10 000	0
Razem		251 700	151 419	29 831	25 050	721 200	95 491	26 694	19 338	1 039 425	291 298